विकिस्रोतः

സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/03

http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org//sa.wikisource.org/s/fdd

< സ്കന്ദപുരാണമ് | ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)

പൂർവവർതീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 11- 20) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a5p)

ആഗാമീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 31 - 40) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a5t)

അധ്യായാഃ 21 - 30

സനത്കുമാര ഉവാച
നിർഗതോഥ തതോ നന്ദീ ജഗാമ സരിതാം വരാമ് 1 .
ഭുവനാമിതി വിഖ്യാതാം സർവലോകഹിതാവഹാമ് .. 1..
താം പ്രവിശ്യ തതോ ധീമാനേകാഗ്രോ ദ്യുതി□□□സ്ഥിതഃ .
സ ജജാപ തതോ രുദ്രം മൃത്യോർഭീതഃ സമാഹിതഃ . . 2..
ജപതാ തേന തത്രൈവ തത്പരേണ തദാശിഷാ .
കോടിരേകാ യദാ ജപ്താ തദാ ദേവസ്തുതോഷ ഹ . .3 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
സോവതീര്യ തതോ ഭൂയഃ പ്രയതാത്മാ തഥൈവ ച .
ജജാപ കോടിമന്യാം തു രുദ്രമേവാനുചിന്തയൻ ..4..

51 അദ്യസ്യ - ഘ . 52 ജഗത - ഘ. . 53 ഭാവയിത - ഘ. . 54 തദേവം - ഘ. . 55 ക്രിയാ - ഘ. . 56 കൃത്വാ - ഘ., . ധൃത്വാ? . 57.. .നന്ദ്യ - ഘ . 58 സ പ്രഭസ്തേ - ഘ. . 59 സമദൃക്ഷു - ഘ .
1 വരമ് - ഷ. .

94
ദ്വിതീയായാം തതഃ കോട്യാം സംവൃതായാം2 വൃഷധ്വജഃ .
അഭ്യാജഗാമ തം ചൈവ വരദോസ്മീത്യഭാഷത ..5..
സ പ്രാഹ ഭഗവൻ കോടിം തൃതീയാമധികാമഹമ് .
ജപ്തുമിച്ഛാമി ദേവേശ ത്വത്പ്രസാദാത്ത്വഹം വിഭോ ..6..
ഏവമസ്ത്വിതി ഭൂയോപി ഭഗവാൻ പ്രത്യുവാച ഹ .
- - ജഗാമ സ്വം വേശ്മ ദേവ്യാ സഹ മഹാമതിഃ ..7..
തതസ്തൃതീയാം രുദ്രാണാം കോടിമന്യാം ജജാപ ഹ .
യുഗാന്താദിത്യസംകാശഃ തതഃ സമഭവദ് ദ്വിജഃ . .8 ..
തസ്യ കോടിത്രയേ വ്യാസ സമാപ്തേ ജ്വലനത്വിഷഃ .
സോമഃ സഹ ഗണൈർദേവസ്തം3 ദേശമുപചക്രമേ ..9..

സ തം കരേണ സംഗൃഹ്യ തദ്വൃത്തസലിലാച്ച ഹ .
സംസ്യജ4ന്നഗ്രഹസ്തേന നന്ദിനം കാലഹാബ്രവീത് ..8.21.1 0..
ദേവദേവ ഉവാച
ശൈലാദേ വരദോഹം തേ തപസാനേന തോഷിതഃ .
സാധു ജപ്തം ത്വയാ ധീമൻ ബ്രൂഹി യത്തേ5 മനോഗതമ് ..11..
ശൈലാദിരുവാച
ജപേയം കോടിമന്യാം വൈ ഭൂയോപി തവ തേജസാ .
വരമേതം വൃണേ ദേവ യദി തുഷ്ടോസി മേ വിഭോ ..12..
ഭഗവാനുവാച
ശൈലാദേ - - - 6- തവ തുഷ്ടോസ്മി സാമ്ബികഃ .
യം ത്വദ്യ വൃണുഷേ കാമം സർവം തം പ്രദദാമി തേ ..13 ..
ബ്രഹ്മത്വമഥ7 വിഷ്ണുത്വമിന്ദ്രത്വമഥവാന്യതാമ്8 .
ആദിത്യോ ഭവ രുദ്രൗ വാ ബ്രൂഹി കിം കരവാണി തേ ..14..
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമുക്തോ ദേവേന ശിരസാ പാദയോർനതഃ .
തുഷ്ടാവ പുരകാമാംഗക്രതുപർവതനാശനമ ..15..

2 സംസ്മൃതാ - ഘ, സമാപ്താ? . 3 ര്വ്യാസം ദേവസ്തം വസ - ഘ., സ്തമുപ? . 4 സംമൃജ? . 5 യാ (ജാ?) തു - ഘ. .
6 കർമണാനേന?, കർമണനേന ശൈലാദേ? . 7 മഘ (അ.) - ഘ. . 8 നൃതാം - ഘ. .

നമോ ദേവാധിദേവായ9 മഹാദേവായ വൈ നമഃ .
നമഃ കാമാംഗനാശായ നീലകംഠായ വൈ നമഃ ..1 6. .
നമസ്തുഷിതനാശായ ത്രൈലോക്യദമനായ ച .
നമഃ കാലാഗ്രദണ്ഡായ ഉഗ്രദണ്ഡായ വൈ നമഃ . . 1 7. .
സർവതഃ പാണിപാദായ സർവതോക്ഷിമുഖായ10 ച .
സർവതഃ പ്രഭവേ ചൈവ11 സർവമാവൃത്യ തിഷ്ഠതേ12 .. 18. .
നമസ്തേ രുക്മവർണായ തഥൈവാതീന്ദ്രിയായ ച .
നമഃ കനകലിംഗായ സർവലിംഗായ വൈ നമഃ .. 1 9. .
നമശ്ചന്ദ്രാർകവർണായ യോഗേശായാജിതായ ച .
പിനാകപാണയേ ചൈവ ശൂലമുദ്ഗരപാണയേ ..8.21.20 ..
നിഷങ്ഗിണേ13 ഖഡ്ഗിനേ ച14 പരശ്വധധരായ ച .
രഥിനേ ചർമിണേ ചൈവ മഹേശായ ച വൈ നമഃ . . 21 . .
നമസ്ത്രിശൂലഹസ്തായ ഉഗ്രദണ്ഡധരായ ച .
നമോ ഗണാധിപതയേ രുദ്രാണാം പതയേ നമഃ . . 2 2. .
നമഃ സഹസ്രനേത്രായ ശതനേത്രായ വൈ നമഃ .
ആദിത്യാനാം 15 പതയേ വസൂനാം പതയേ നമഃ . .23 . .
നമഃ പൃഥിവ്യാഃ പതയേ ആകാശപതയേ നമഃ .
നമഃ സ്വർലോകപതയേ ഉമായാഃ പതയേ നമഃ ..24. .
നമോ യോഗാധിഗമ്യായ സർവയോഗപ്രദായ ച .

ധ്യാനിനാം ധ്യായമാനായ (?) ധ്യാനിഭിഃ സംസ്തുതായ ച .. 25..
മൃത്യവേ കാലദണ്ഡായ യമായ ച മഹാത്മനേ .
ദേവാധിപതയേ ചൈവ ദിവ്യസംഹനനായ ച ..26..
യജ്ഞായ വസുദാനായ സ്വർഗദായ ജയായ ച .
സവിത്രേ സർവദേവാനാം ധർമായാനേകരൂപിണേ . .27. .
അമൃതായ വരേണ്യായ സർവദേവസ്തുതായ ച .
ബ്രഹ്മണശ്ച ശിരോഹർത്രേ16 യജ്ഞസ്യ ച മഹാത്മനഃ . .8. .

9. തിദേവായ - ഘ. . 10 സുഖായ - ഘ. . 11 പ്രസവിത്രേ ച? 12 സ്യാനവേ ഘ, സ്ഥാസ്നവേ.. 13 വങ്ഗിനേ - ഘ. . 14 ചൈവ - ഘ. . 15 ആദിത്യാനഷ്ട... ഘ, . ആദിത്യപതയേ ചാഷ്ട? . 16 ഹംത്രേ - ഘ. .

ത്രിപുരഘ്നായ ചോഗ്രായ സർവാശുഭഹരായ ച .
ഉമാദേഹാർധരൂപായ ലലാടനയനായ ച ..29..
മഹിഷാന്ധകഭർത്രേ ച ദ്രഷ്ട്രേ17 ച പരമേഷ്ഠിനേ .
ബ്രഹ്മണേ ഗുരവേ ചൈവ ബ്രഹ്മണേ ജനകായ ച . .8.21.3 0 . .
കുമാരഗുരവേ ചൈവ കുമാരവരദായ ച .
ഹലിനേ മുശലഘ്നായ മഹാഹാസായ വൈ നമഃ .. 31 ..
മൃത്യുപാശാഗ്രഹസ്തായ തക്ഷകബ്രഹ്മസൂത്രിണേ .
സവിദ്യുദ്ഘനവാതായ തഥൈവ വൃഷയായിനേ . .3 2 . .
ഹിമവദ്വിന്ധ്യവാസായ മേരോഃ പൃഷ്ഠനിവാസിനേ .
കൈലാസവാസിനേ ചൈവ ധനേശ്വരസഖായ ച ..3 3 . .
വിഷ്ണുദേഹാർധദത്തായ തസ്യൈവ വരദായ ച .
സർവഭൂതാ18 ധിയജ്ഞായ സർവഭൂതാനുകമ്പിനേ ..34..
അന്തർഭൂതാദിഭൂതായ പ്രാണിനാം ജീവദായ ച .
നമസ്തേ മന്യമാനായ അഭിമാനായ ചൈവ ഹി ..3 5. .
ബുധ്യമാനായ19 ബോധ്യായ20 ദ്രഷ്ട്രേ21 വൈ ചക്ഷുഷേ നമഃ .
നമസ്തേ സ്പർശയിത്രേ ച തഥൈവ രസനായ ച . .3 6 . .
നമോ ഘ്രാണായ ഘ്രാത്രേ ച ശ്രോത്രേ ശ്രോത്രായ ചൈവ ഹി .
ഹസ്തിനേ ചൈവ ഹസ്തായ തഥാ പാദായ പാദിനേ ..37. .
നമോസ്ത്വാനന്ദകർത്രേ ച ആനന്ദായ ച തേ നമഃ .
വാചേഥ വാഗ്മിനേ ചൈവ തന്മാത്രായ മഹാത്മനേ ..38. .
സൂക്ഷ്മായ ചൈവ സ്ഥൂലായ സത്വായ രജസേ നമഃ .
നമശ്ച തപസേ നിത്യം ക്ഷേത്രജ്ഞായാ22ജിതായ ച . . 3 9. .
വിഷ്ണവേ ലോകകർത്രേ ച പ്രജാനാം പതയേ നമഃ .
നമഃ സപ്തർഷയേ ചൈവ തപ്യമാനായ താപിനേ ..8.21.40 ..

17 ദൃഷ്ടേ - ഘ. . 18 സർവഭൂതായ - ഘ. . 19 ?ത്യദ്വമാനായ - ഘ. . 20 ബുദ്ധ്യായ - ഘ. . 21 ദുഷ്ടോ - ഘ. . 22 ക്ഷേത്രജ്ഞായ - ഘ. .

ബ്രഹ്മണ്യായ23 ച - - -2 4 തഥാ ദുർവാസസേ നമഃ .
ശില്പിനേ ശില്പനാഥായ വിദുഷേ വിശ്വകർമണേ ..41 ..
അത്രയേ ഭൃഗവേ ചൈവ വസിഷ്ഠായ നമോസ്തു തേ .
ഭൂതായ ഭൂതനാഥായ - - - 25 പതയേ നമഃ ..42 ..
തിഷ്ഠതേ ദ്രവതേ ചൈവ ഗായതേ നൃത്യതേപി ച .
അവശ്യായാപ്യവധ്യായ അജരായാമരായ ച ..43..
അക്ഷയായാപ്യയായൈവ തഥാപ്രതിഹതായ ച .
അനാവേശ്യായ സർവേഷാം ദൃശ്യാദൃശ്യ26 സ്വരൂപിണേ ..44..
സൂക്ഷ്മേഭ്യശ്ചാതിസൂക്ഷ്മായ സർവേശായ മഹാത്മനേ .
നമസ്തേ ഭഗവൻ വൃക്ഷ നമസ്തേ ഭഗവൻ ശിവ ..45..
നമസ്തേ സർവലോകേശ നമസ്തേ ലോകഭാവന .
ന മേ ദേവാധിപത്യേന ബ്രഹ്മത്വേനാപി വാ പുനഃ ..46..
ന വിഷ്ണുത്വേന ദേവേശ ന ഇന്ദ്രത്വേന ഭൂതപ .
ഇച്ഛാമ്യഹം തവേശാന ഗണത്വം നിത്യമവ്യയമ് ..47. .
നിത്യം27 ത്വാം സഗണം സാമ്ബം പ്രസന്നം സപരിച്ഛദമ് .
ദ്രഷ്ടുമിച്ഛാമി ദേവേശ ഏഷ മേ ദീയതാം വരഃ ..48..
ദത്ത്വാ ഗതിം പുരാ ദേവ ത്വം വൈരാവർത്തനം പുനഃ (?) .
ശരണം ത്വഞ്ച28 മേ നാഥ നാന്യം പശ്യാമി കർഹിചിത് ..49..
ത്വയാ ത്യക്തസ്യ ചൈവാശു വിനാശോ29 നാത്ര സംശയഃ .
അന്യാം ഗതിം ന പശ്യാമി യോസ്യാന്യം തേന്തകം30 ശുഭമ് ..8.21.50..
അനുരക്തം ച ഭക്തം ച ത്വത്പരം ത്വദുപാശ്രയമ് .
പ്രതീച്ഛ മാം സദാ ദേവ ഏഷ മേ ദീയതാം വരഃ ..51 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
യ ഇദം പ്രാതരുത്ഥായ പഠേദ്ദേവിമനാ31 നരഃ .
സ ദേഹഭേദമാസാദ്യ നന്ദീശ്വരസമോ ഭവേത് ..52. .

23 ബ്രഹ്മണാ - ഘ. . 24 തക്രായ (ഭക്തായ? തർകായ?) - ഘ. . 25... സ്വാംത - ഘ. . 26 ദൃശ്യദൃശ്യായ - ഘ. . 27 തേന - ഘ. . 28 ത്വം ച - ഘ. . 29.. ശം - ഘ, വി . ശാൻ? . 30 യാസ്യാമ്യന്തികം - ഘ, . 31 ലം - ഘ. .

യശ്ചേമം ശൃണുയാന്നിത്യം ശ്രാവയേദ്വാ ദ്വിജാതിഷു .
സോശ്വമേധഫലം പ്രാപ്യ രുദ്രലോകേ മഹീയതേ ..53 ..
ശ്രുത്വാ സകൃദപി32 ര്ഹ്യേതം സ്തവം പാപപ്രണാശനമ് .
യത്ര തത്ര മൃതോ33 വ്യാസ ന ദുർഗതിമവാപ്നുയാത് ..54. .
യോധീത്യ നിത്യം സ്തവമേതമഗ്ര്യം34 ദേവം സദാഭ്യർചയതേ യതാത്മാ .
കിം തസ്യ യജ്ഞൈർവിവിധൈശ്ച ദാനൈസ്തീർഥൈഃ സുതപ്തൈശ്ച തഥാ തപോഭിഃ . .55 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഏകവിംശോ35 ऽध്യായഃ

22

സനത്കുമാര ഉവാച
തതസ്തു ദേവദേവേശോ ഭക്ത്യാ പരമയാ യുതമ് .
അശ്രുപൂർണേക്ഷണം ദീനം പാദയോഃ ശിരസാ നതമ് .. 1 ..
കരാഭ്യാം സുസുഖാഭ്യാം തം1 സംഗൃഹ്യ2 പരമാത്തിഹാ .
ഉത്ഥാപ്യ നയനേ സോമ അശ്രുപൂർണേ3 മമാർജ ഹ4 ..2 ..
ഉവാച5 ചൈനം6 തുഷ്ടാത്മാ വചസാപ്യായയന്നിവ .
നിരീക്ഷ്യ ഗണപാൻ സർവാൻ ദേവ്യാ സഹ തദാ7 പ്രഭുഃ ..3 ..
ദേവദേവ ഉവാച
ജാനേ ഭക്തിം തവ മയി ജാനേ ചാർത്തിം തവാ8നഘ .
തസ്യ സർവസ്യ ശൈലാദേ ഉദർക സന്നിശാമയ ..4. .
അമരോ ജരയാ ത്യക്തോ നിത്യം ദുഃഖവിവർജിതഃ .
അക്ഷയശ്ചാവ്യയശ്ചൈവ9 സപിതാ സസുഹൃജ്ജനഃ10 ..5 ..
മമേഷ്ടോ ഗണപശ്ചൈവ മദ്വീര്യോ മത്പരാക്രമഃ .
ഇഷ്ടോ മമ സദാ ചൈവ മമ പാർശ്വഗതസ്സദാ . . 6..

32 ശിവസ്യ ദയിതം - ഘ. . 33 പഠതോ മാനസേ - ഘ. . 34 ദഗ്യം... - ക . 35 .. ശതി (ത) മോ - ക. (ഘ) . 1 തു - ക. . 2 സംപൂജ്യ - ഘ. . 3... ര്ണോ - ക. . 4 സഃ (തമ്?) - ക., ഹ്യമാർജത . 5 ഉത്ഥായ - ക. . 6 ചേദം - ഘ. . 7 തയാ - ഘ. . 8 തഥാ - ക . 9 ശ്ചൈവ മദ്വീര്യോ - ഘ. . 10. മത്തുല്യോ മത്പരാക്രമഃ - ഘ. .

മദ്രൂപശ്ചൈവ ഭവിതാ മഹായോഗബലാന്വിതഃ .
ഋദ്ധിമച്ചൈവ തേ ദ്വീപം ക്ഷീരോദമമൃതാകരമ് ..7. .
സംവാസം ച11 പ്രയച്ഛാമി തത്ര രംസ്യസി12 സർവദാ .
കുശേശയമയീം മാലാമവമുച്യാത്മനസ്തതഃ . .8..
ആബബന്ധ മഹാതേജാ നന്ദിനേ ദിവ്യരൂപിണീമ് .
സ തയാ മാലയാ നന്ദീ ബഭൗ കണ്ഠാവസക്തയാ . . 9..
ത്ര്യക്ഷോ ദശഭുജഃ ശ്രീമാൻ ദ്വിതീയ ഇവ ശങ്കരഃ .
തതോ ഹസ്തേ13 സമാദായ ഹസ്തേന ഭഗവാൻ ഹരഃ .. 8.22.10 . .
ഉവാച ബ്രൂഹി കിം14 തേദ്യ ദദാനി15 വരമുത്തമമ് .
ആശ്രമശ്ചായമത്യർഥ തപസാ തവ ഭാവിതഃ .. 11 ..
ജപ്യേശ്വര ഇതി ഖ്യാതോ മമ ഗുഹ്യോ ഭവിഷ്യതി .
സമന്താദ് യോജനം ക്ഷേത്രം ദിവ്യം ദേവഗണൈർവൃതമ് .. 12 ..
സിദ്ധചാരണസംകീർണമപ്സരോഗണസേവിതമ് .
സിദ്ധിക്ഷേത്രം16 പരം ഗുഹ്യം ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ .. 13 . .
കർമണാ മനസാ വാചാ യത്കിഞ്ചിത് കുരുതേ നരഃ .
ശുഭം വാപ്യശുഭം വാത്ര17 സർവം ഭവിതൃ18 തച്ഛുഭമ് . . 14..
ജപ്യമാനഃ സ19 തുല്യോ20 വൈ രുദ്രാണാം തു21 ഭവിഷ്യതി .
യത്ര തത്ര മൃതാ മർത്യാ യാസ്യന്തി ത്വത്22 സലോകതാമ് . .1 5. .
തതോ ജടാപ്ലുതം വാരി23 ഗൃഹീത്വാ ഹാരനിർമലമ് .
ഉക്ത്വാ24 നദീ ഭവസ്വേതി വിസസർജ മഹാതപാഃ ..1 6..

സാ തതോ ദിവ്യതോയാ ച25 പുണ്യാ മണിജലാ ശുഭാ .
ഹംസകാരണ്ഡവാകീർണാ ചക്രവാകോപശോഭിതാ . .17..
പദ്മോത്പലവനോപേതാ26 പ്രാർവതത മഹാനദീ .
സ്ത്രീരൂപധാരിണീ ചൈവ പ്രാഞ്ജലിഃ ശിരസാനതാ . .1 8. .

11 സം - ഘ. . 12 വത്സ്യസി - ഘ. . 13 തത ഏനം - ധ. . 14 കം.? . 15.. .മി - ധ. . 16 സിദ്ധക്ഷേത്രം - ധ. . 17 വാപി - ഘ. . 18 ഭവതി - ഘ. . 19 തപ്യമാനസ്യ - ഘ. . 20 തുല്യം - ക. ഘ. . 21 തദ് - ക., ച - ഘ. . 22 തവ - ക, ദേവ - ഘ. . 23 ജടാമ്ബൂ സ്വകരേ? . 24 ശുദ്ധാ - ഘ. . 25 തു - ഘ, . 26 ദലോപേതാ - ഘ .

പദ്മോത്പലദലാഭാക്ഷീ27 തദാ ദേവമുപസ്ഥിതാ .
താമുവാച തതോ ദേവോ28 നദീം സ്വയ29മുപസ്ഥിതാമ് . . 19..
യസ്മാജ്ജടോദകാദ് ദേവി പ്രവൃത്താ ത്വം ശുഭാനനേ30 .
തസ്മാജ്ജടോദാ നാമ്നാ31 ത്വം ഭവിഷ്യസി സരിദ്വരാ . .8.22.20 . .
ത്വയി സ്നാനം തു യഃ കുര്യാച്ഛുച്ചിഃ പ്രയതമാനസഃ .
സോശ്വമേധഫലം പ്രാപ്യ രുദ്രലോകേ മഹീയതേ . . 21 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ ദേവ്യാ - - - - നന്ദീശ്വരമതിപ്രഭമ് .
പുത്രസ്തേയമിതി പ്രോച്യ പാദയോസ്തം വ്യനാമയത് . . 22..
സാ തമാഘ്രായ32 ശിരസി പാണിഭ്യാം പരിമാർജതീ .
പുത്രപ്രേമ്ണാഭ്യഷിഞ്ചത്തം സ്രോതോഭിഃ സ്തനജൈ33 -സ്ത്രിഭിഃ .23..
പയസാ ശംഖഗൗരേണ ദേവീ ദേവം നിരീക്ഷതീ .
താനി സ്രോതാംസി34 ത്രീണ്യസ്യാഃ സ്രുതാന്യോധവതീ നദീ . .24..
നദീം ത്രിസ്രോതസീം35 പുണ്യാം തതസ്താ36മവദദ്ധരഃ .
ത്രിസ്രോതസാം നദീം ദൃഷ്ട്വാ വൃഷ പരമഹർഷിതഃ . .25. .
നനർദ നാദാത്38 തസ്മാച്ച സരിദന്യാ തതോഭവത് .
യസ്മാദ് വൃഷഭനാദേന പ്രവൃത്താ സാ മഹാനദീ . .26..
തസ്മാദ് ഢിത്കിരികാന്താം39 വൈ ഉവാച വൃഷഭധ്വജഃ .
ജാമ്ബൂനദമയം ചിത്രം സ്വം ദേവഃ പരമാദ്ഭുതമ് . .27. .
മുകുടഞ്ചാബബന്ധാസ്യ കുണ്ഡലേ ചാമൃതോദ്ഭവേ .
തം തഥാഭ്യർചിതം വ്യോമ്നി ദൃഷ്ടവാ മേഘഃ പ്രഭാകരഃ . .28 . .
ദേവോപവാഹ്യഃ സിഷിവേ സനാദഃ സതഡിദ്ഗുണഃ .
തസ്യാഭിഷിക്തസ്യ40 തദാ പ്രവൃത്തേ സ്രോതസീ ഭൃശമ്41 . .29. .

27 ഭാസാ?, മഹാ - ഘ. . 28 ദേവീ - ക . 29 നംദീശ്വര - ഘ . 30 ഭൂതലേ - ഘ . 31 ദേവീ തസ്മാ- ജ്ജടാ നാമ്നാ - ഘ. . 32 പ്യ - ക. . 33 തനുജൈ - ഘ . 34 സ്രോതാംസി - ക . 35 സാം - ഘ. . 36 തത്രസ്ഥാ - ഘ. . 37 മവഹദ്ധരഃ - ക., മഗമദ്വരഃ - ഘ,.. രാ - ക . 38 നാദം - ഘ, നാദാ (ന്) - ക . 39 ദികാരികാം താം - ഘ. . 40 ഭിഷക്തസ്യ - ഘ. . 41 സ്രോതസാം നദീമ് - ഘ .

യസ്മാച്ച കുണ്ഡലാത് സ്വർണാത്42 നദ്യേകാ സംപ്രവർതത43 .

സ്വർണോദകേതി നാമ്നാ താം മഹാദേവോഭ്യഭാഷത . . 8.22.30 . .
ജമ്ബൂനദമയാ44 ദ്യസ്മാദ് ദ്വിതീയാ മുകുടാ45 ച്ഛുഭാത്46 .
പ്രാവർതത നദീ പുണ്യാ പ്രാഹ47 ജാമ്ബൂനദീതി48 താമ്49 ..3 1 ..
ഏതത്പഞ്ചനദം നാമ് ജപ്യേശ്വരസമീപഗമ് .
വ്യാഖ്യാതം ഫലമേതാസാം50 ജടോദയാ51 മഹാത്മനാ ..3 2 . .
തച്ച52 പഞ്ചനദം ദിവ്യം ദേവം ജപ്യേശ്വരം ച തമ് .
ത്രിരാത്രോപോഷിതോ ഗത്വാ സ്നാത്വാഭ്യർച്യ ച53 ശൂലിനമ് . .3 3 ..
ബ്രാഹ്മ□□□സ്തർപയിത്വാ ച യത്ര തത്ര മൃതോ നരഃ .
നന്ദീശ്വരസ്യാനുചരഃ ക്ഷീരോദനിലയോ ഭവേത് ..34..
യസ്തു ജപ്യേശ്വരേ പ്രാണാൻ54 പരിത്യജതി55 ദുസ്ത്യജാൻ .
നിയമേനാന്യഥാ വാപി സ മേ ഗണപതിർഭവേത് . .35..
നന്ദീശ്വരസമോ നിത്യം ശാശ്വതോ ഹ്യ56 ക്ഷയോവ്യയഃ .
മമ പാർശ്വേപ്യനുചരഃ പ്രിയഃ സന്മത ഏവ ച57 . .3 6..
ജപ്യേശ്വരം പംചനദം ച തദ്വൈ യോ മാനവോഭ്യേത്യ ജഹാതി ദേഹമ് .
സ മേ സദാ സ്യാദ് ഗണപോ വരിഷ്ഠസ്ത്വഷ്ട്രാ സമഃ58 കാന്തവപുശ്ച59 നിത്യമ്60 ..37. .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ദ്വാവിംശോധ്യായഃ61 //22

42 യസ്മാത് സുവർണാന്നിഃ സൃത്യ - ക-, തകുണ്ഡലാദേകോ - ഘ. . 43 യതഃ സാക്ഷാത്പ്രവർതിത.. - ഘ . 44 ജാമ്ബൂനദമയാദ് ഘ? . 45 ന്മു.. - ക, ത ത് മൂ.?.. - ഘ. . 46 ഭാ (ത്) - ക . 47 ഊചുഃ - ക. . 48 ജമ്ബൂ... - ക. . 49 നദീം ച താമ് - ഘ. . 50 മേതേഷാം - ഘ, മേതസ്യ? . 51 ജടോദയാൻ - ക ., ?ജടാവന - ഘ. . 52 തഞ്ച - ഘ. . 53 ഭ്യർചയ - ക. . 54 ജനുഃ - ഘ. . 55 പ്രാണാൻ - ഘ . 56... ഥാ - ഘ . 57 തിഷ്ഠതേ മത്പുരേദോര പുരദ്വാരി?) യാവദാഭൂതസംപ്ലവമ് - ഘ. . 58 ത്വഷ്ടാ... - ക . 59 കാന്തി.. - ക. . 60 യോ മാം നരഃ സ്നാപയതി പംചനദ്യാം ജഹാതി ദേഹം വിധിവച്ച താസു . ഇത്യുത്തരാർധത്വേന ദത്തഃ പാഠോ ഘപുസ്തകേ . 61.. .ശതിമോ - ക. .

23

102

സനത്കുമാര ഉവാച
ഭഗവാൻ ദേവദേവേശഃ സർവഭൂതപതിർഹരഃ .
ദേവീമുവാച വാഗീശ ഉമാം ഗിരിവരാത്മജാമ് .. 1 ..
ദേവി1 നന്ദീശ്വരം ദേവമഭിഷേക്ഷ്യാമി ഭൂതപമ് .
ഗണാനാ2വാഹയിഷ്യാമി കിം വാ ത്വം3 മന്യസേവ്യയേ4 . .2..
ദേവ്യുവാച
സപ്തലോകാധിപത്യം ച ഗണേശാനാം തഥൈവ ച .
സർവമർഹതി ദേവേശ നന്ദീ പുത്രോ മമാഗ്രജഃ5 ..3 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതഃ സ ഭഗവാൻ ദേവഃ സുരശത്രുനിഷൂദനഃ .
പ്രാങ്മുഖഃ സ ഗണേശാനാമാഹ്വാനമകരോത്തദാ6 ..4. .
തതസ്സഹസ്രശസ്തത്ര ഗണാധ്യക്ഷാ മുദാ യുതാഃ .
സംപ്രാപ്താഃ സർവലോകേശാസ്തത്ക്ഷണാച്ച7 മഹാമുനേ8 ..5. .
സംപ്രാപ്താഃ സർവലോകേശാ യേ രുദ്രാഃ സ്വർഗവാസിനഃ .
അന്യേ രുദ്രവരാ വ്യാസ യേഷാം സംഖ്യാ ന വിദ്യതേ . .6. .

ബ്രഹ്മാണ്ഡാവരണാ യേ ച അഹിർബുധ്ന്യാദയോ9 മുനേ .
കപാലാംശിവിശോകാശ്ച ശതനേത്രാഃ ശതാനനാഃ10 ..7. .
അനന്തരുദ്രാ യേ ചാന്യേ ശതവക്ത്രാഃ ശതോദരാഃ .
സർവതഃ പാണിപാദാശ്ച സർവദിക്ഷു സമാശ്രിതാഃ ..8 . .
അണിമാദിഗുണൈര്യുക്താ ബ്രഹ്മസംഭൂതിഹേതവഃ .
സംപ്രാപ്താഃ സർവലോകേശാസ്താഞ്ഛൃണുഷ്വ11 മഹാമുനേ . .9..
തതഃ കരാലവദനോ12 ഭൃകുടീഭൂഷിതാനനഃ13 .
ശംഖഹാരാമ്ബുഗൗരശ്ച ദംഷ്ട്രീ സ്രഗ്വീ ത്രിലോചനഃ .. 8.23.10 . .

1 ദേവീ - ക . 2 നാം - ക . 3 ത്ര ഘ . 4 ഉമേ - ഘ . 5 മഹാ.. - ക. . 6 ത്തതഃ - ഘ. . 7 തച്ഛൃണുഷ്വ - ക . 8 മഹാത്മനേ - ക. . 9 അജബ്രധ്ന - ഘ. . 10 സനാതനാഃ - ഘ. . 11 യേ ശൃ... - ഘ. . 12 ദശനോ - ഘ. . 13 ഭ്രുകുടീഭീഷണാനനഃ - ഘ. .

103

ജടാസഹസ്രോർധ്വ14 ശിഖോ15 ജ്വാലാകേശോ മഹാഹനുഃ16 .
അഗ്ന്യംഗാരകനേത്രശ്ച ഭുജഗാബദ്ധമേഖലഃ . . 11 ..
വിദ്യുജ്ജിഹ്വോ മഹാകായസ്തഥാ ചൈവോർധ്വമേഹനഃ .
സർപയജ്ഞോപവീതീ ച പരശ്വധധരസ്തഥാ . . 1 2..
ഭുജഗാബദ്ധമൗഞ്ജിശ്ച ഭുജഗൈരേവ കങ്കണൈഃ .
നിനാദാൻ സംസൃജാനശ്ച17 അശനീപാതസന്നിഭാൻ .. 13 . .
ഡിണ്ഡി18 രിത്യേവ വിഖ്യാതോ ഗണപഃ സമദൃശ്യത .
ആത്മനഃ സദൃശാനാഞ്ച കോടിഭിർദശഭിർവൃതഃ ..1 4. .
ഗണപാനാം സുരേശാനാം യോഗിനാം ദീപ്തതേജസാമ് .
തതോപരോ മഹാകേശോ മഹാകായോർധ്വമേഹനഃ .. 1 5. .
ത്ര്യക്ഷോനലശതപ്രഖ്യഃ അശനീപാതനർദനഃ .
നൃത്യൻ ഗാ□□ശ്ച ചിത്രാണി കുർവന്നാട്യാ20 ന്യനേകശഃ . . 16 . .
ജ്വലദ്ദംഷ്ട്രോ മഹാഹാസോ ബൃഹത്സ്കന്ധഃ പിനാകധൃക് .
കോടിഭിർദശഭിസ്സാർധം ദ്വിഗുണാഭിർമഹാത്മനാമ് . . 17. .
ഗണാനാം ചിത്രരൂപാണാം യുഗപത് സംപ്രദൃശ്യത .
സിംഹാസ്യഗജകേശാസ്യൈ21 ദ്വീംപിശാർദൂലകാനനൈഃ22 .
സോഷാഢിർനാമ23 ഗണപോ വ്യാസ തത്ര സമാഗതഃ . . 18. .
സനത്കുമാര ഉവാച
അഥാന്യോ വ്യാസ സംപ്രാപ്തോ യുഗാന്താദിത്യസപ്രഭഃ .
ശതയോജനബാഹുശ്ച ദിഗ്വാസാശ്ചോർധ്വമേഹനഃ . . 1 9. .
അതിദീർഘോതിമേഢ്രശ്ച ലമ്ബഭ്രൂഃ സ്ഥൂലനാസികഃ .
വൃത്താസ്യശ്ച24 മഹാക്ഷശ്ച ഭൃകുടീസംഹതാനനഃ . .8.23.20 . .
പംചയോജനവിസ്തീർണോ ദീർഘോ വൈ താവദേവ ച .
ദംഷ്ട്രാശ്ചതസ്രോ വക്ത്രേണ ബിഭ്രച്ഛംഖേന്ദുപാണ്ഡരാഃ . .21 ..

14 സ്രാർ?ധ - ഘ. . 15.. .ശിരാ ക ഘ . 16 മനാ... - ഘ. . 17 അട്ടഹാസാനസൃ□□ശ്ച - ഘ. . 18 ദണ്ഡി - ഘ. . 19 ഗണാനാം ച - ഘ. . 20... ന്ദ്യാ - ക., ദാന - ഘ. . 21... നാം ശരഭാനാം ച - ഘ. . 22 രക്ഷസാമ് - ഘ. . 23 സസോഭീനാ... - ഘ. . 24... ക്ഷശ്ച - ഘ. .

104
പംചാഗ്നികോ25 ര്ധ്വകർണശ്ച പാശഹസ്തോ മനോജവഃ26 .
വൃതഃ കോടിശതേനൈവ സദൃശാനാ27മദൃശ്യത . . 22. .
ഭാര28ഭൂതീതി വിഖ്യാതോ മഹായോഗബലാന്വിതഃ .
ഗണപോ ദേവദേവസ്യ സമീപം സോഭ്യഗച്ഛത . .23 . .
തതഃ കുന്ദേന്ദുശംഖാഭം ഹിമരാശ്യമ്ബുസന്നിഭമ് .
മൃണാലസ്ഫടിസ്കാഭം ച ഭസ്മകക്ഷാ29വലമ്ബനമ് ..24. .
ഗൃഹീത്വാ ചാശനീഹാസം30 ത്രിപാദം ചീരവാസസമ് .
ശതോദരം31 ത്രിശിരസം ത്രിനേത്രം ചോർധ്വമൂർധജമ് ..25. .
ജ്വാലാമാലോഗ്ര32 കേശഞ്ച വ്യാഘ്രചർമാജിനാമ്ബരമ്33 .
വായുവേഗം മഹാഹാസം ഭുജഗാബദ്ധമേഖലമ് . .26..
മഹോരഗകൃതാപീഡം ശംകു - 34 ര്ധ്വമേഹനമ് .
ഭസ്മപ്രഹരണം ചൈവ മഹാദംഷ്ട്രം മഹാഹനുമ്35 .. 27. .
മഹാഗണപതിം വീരം ജ്വര ഇത്യേവ വിശ്രുതമ് .
കോടീശതവൃതം തഞ്ച ഗണപം സോന്വപശ്യത ..28. .
തതോപരഃ സൗമ്യരൂപോ ഭസ്മദിഗ്ധാങ്ഗ ഏവ ച .
ത്രിശൂലപാണിദിഗ്വാസാ മഹായോഗബലാന്വിതഃ . .29..
ബഹുവേഷധരശ്ചൈവ ധ്യാനയോഗപരായണഃ .
സോമവർണ ഇതി ഖ്യാതഃ കോടീശതവൃതഃ പ്രഭുഃ . .8.23.3 0 . .
താദൃശാനാം ഗണാധ്യക്ഷോ ദേവേനാഹൂത ആഗതഃ .
സഹസ്രജ്വാലഭസ്മാംഗോ മഹാനേത്രോർധ്വമേഹനഃ . .3 1 ..
അഥാപരോ മഹാകായഃ ശൂലപാണിർമഹാബലഃ .
യുഗാന്താനലസംകാശഃ സ്ഥിരഃ സ്ഥിരയശോബലഃ . .3 2 . .
ചന്ദ്രമൗലിർമഹാകേശശ്ചതുർബാഹുർവിലോഹിതഃ .
ഏകപാദൈർമഹാകായൈസ്ത്ര്യക്ഷൈസ്തൈഃ ശൂലപാണിഭിഃ . .3 3 ..

25 പംചാങ്ഗി.. - ക, പംചജിഹ്വോ - ഘ. . 26 യഃ - ധ. . 27 സദൃശാം സ - ച. . 28 താവദ് - ഘ. . 29 ധർമകർമാ ഘ. . 30 സാശനിപാശം - ഘ. . 31 സമോദരം - ഘ. . 32 മാല്യഗ്ര - ഘ. . 33 ചിനാ. (ചിതാ?) - ഘ. . 34 കർണോ - ക., കാന്തോ - ഘ. . 35.. നനമ് - ഘ. .

105
വൃതഃ കോടീശതേനൈവ സ്ഥാണുസ്തത്രാഭ്ഥവർതത .
സ മഹാപാർഷദോ രുദ്രഃ36 സർവാസുരനിബർഹണഃ . .34..
തതോപരഃ പട്ടസേനോ37 ഹ്രസ്വപാദോദരഃ ശുചിഃ .
സഹസ്രബാഹുചരണഃ സഹസ്രാക്ഷഃ പ്രതാപവാൻ . .3 5..
കരാലദശനശ്ചൈവ കൃഷ്ണസർപാമ്ബരച്ഛദഃ .
ത്ര്യക്ഷ38 ശ്ചന്ദ്രകൃതാപീഡഃ കണ്ഠമാലാവിഭൂഷിതഃ ..3 6 ..
ഉഗ്രസേന ഇതി ഖ്യാതഃ കോടീശതവൃതഃ സ ച39 .
ആഗാത്സമീപം ദേവസ്യ ആഹൂതഃ സ്വയമീശ്വരഃ . .37. .

തതോപരഃ സമാവേദേ ദേവം ചന്ദ്രാർധധാരിണമ് .
ചതുർവക്ത്രോ മഹാതേജാശ്ചതുർവിംശേക്ഷണഃ പ്രഭുഃ . . 38..
സഹസ്രബാഹുർജ്വാലാസ്യോ മഹാനേത്രോർധ്വമേഹന .
കരാലദശന40 ശ്ചൈവ ശംകുകർണോ41 മഹാനഖഃ ..39..
അസിപാണിർമഹാതേജാഃ ശതപാദശ്ശതോദരഃ .
വിദ്യുത്കേശോതിഹാസശ്ച തഥൈവോഭയതോ ഗതിഃ ..8.23.40 . .
അജൈകപാദിതി ഖ്യാതോ വൃതഃ കോടിശതേന സഃ .
കാഞ്ചനോപലവൃക്ഷാഢ്യഃ സമേഘ ഇവ പർവതഃ . .41 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ആഗാത്തതോപരോ വ്യാസ ഗണപഃ സുമഹാബലഃ .
സർവതോ വദനഃ42 ധീമാൻ സർവതഃ പാണിപാദഭൃത്43 . .42 ..
ഹ്രസ്വബാഹൂരു44 പാദശ്ച അശനിം ധാരയഞ്ഛുഭമ്45 .
ശതൈർവൃത46ശ്ച കോടീനാമഷ്ടാഭിശ്ചാത്മനഃ സമൈഃ ..43 ..
നികുമ്ഭ ഇതി വിഖ്യാതഃ ശതപാദോദരാനനഃ .
ആഗാത്തതോപരശ്ചാപി വിദ്യുത്കേശോ മഹാബലഃ ..44. .
ചന്ദമാലാധരോ ഘോരഃ പ്രഹസൻ47 പ്രവിചാലയൻ48 .
ദണ്ഡധാരീ മഹാവക്ത്രഃ ശംഖകുന്ദേന്ദുസപ്രഭഃ ..45..

36 രൗദ്രഃ - ഘ. . 37 പട്ടിശേനോ - ഘ. . 38 സ്ത്ര്യക്ഷ - ക. . 39 പ്രഭുഃ - ഘ . 40 വദന - ഘ. . 41 കാന്താകർണോ - ഘ. . 42 വരദഃ - ഘ . 43. ധൃക് - ക. . 44 ബാഹുക - ഘ. . 45... ഭാമ് - ഘ. . 46 വൃത്ത്യൈ - ക. . 47 സഹസ്രം - ഘ. . 48 പ്രതിചാരയൻ - ഘ. .

106

ഗണകോടീശതവൃതഃ പരമമ്പരതാപനഃ .
തതോപരഃ സഹസ്രേണ കോടീനാം ഗണപോ വൃതഃ . .46. .
സൂര്യമാലാസ്രജം ബിഭ്രദാജഗാമ മഹാതപാഃ .
സ സൂര്യാപ്യായനോ നാമ ദേവസ്യ പരമപ്രിയഃ . .47. .
ധനുഷ്പാണിർമഹാതേജാ വിശ്രുതഃ സ49 മഹാദ്യുതിഃ .
തഥാന്യഃ50 സർപമാലശ്ച51 ചക്രാഭരണ ഏവ ച . .48..
ചക്രായുധോ മഹാതേജാ ഹ്രസ്വപാദ52 കടീകരഃ53 .
സ നാമ്നാ വിശ്രുതോ ലോകേ ഗ്രഹാപ്യായന ഇത്യുത . .49..
ഗണകോടിശതൈഃ ഷഡ്ഭിർവൃതസ്സമനുധാവത .
ശംകുകർണോഭ്യയാച്ചൈവ ഗണകോട്യാ മഹാബലഃ ..8.23.50 . .
നന്ദികശ്ചാപി ദശഭിഃ പിങ്ഗാക്ഷോഷ്ടാഭിരേവ ച .
വിനായകശ്ചതുഃഷഷ്ട്യാ കുഷ്മാണ്ഡോ നാമ വിശ്രുതഃ ..51 ..
ഹിരണ്യവർണഃ ഷഡ്ഭിശ്ച ഏകപാദസ്തഥൈവ ച .
ധൂമ്രകേശോ ദ്വാദശഭിഃ പതാകീ ദശഭിസ്തഥാ ..52 ..
സഹസ്രഘംടോഷ്ടാദശഭിസ്തപഃ പംചഭിരേവ ച .
സഹസ്രശീർഷഃ ഷഡ്ഭിശ്ച ഭവഃ കോടിസമാവൃതഃ ..53 ..
വരോ ദശഭിരഭ്യാഗാത് കുമ്ഭകർണസ്തഥാഷ്ടഭിഃ .

വിഷ്വക്സേനഃ സഹസ്രേണ അനദസ്തു ശതേന വൈ ..54..
ആവേശനോ54 തഥാഷ്ടാഭിഃ സപ്തഭിശ്ച പ്രവർതനഃ55 .
മഹാരവഃ സഹസ്രേണ ഗണാനാം ഗണപോ വൃതഃ ..55. .
ചതുർമുഖോ ദ്വാദശഭിസ്തഥാ ബാഹുപ്രഹാരകഃ56 .
മഹാകാലഃ ശതേനൈവ തഥാഗ്നിശിഖരോ ഗണഃ ..56..
ആദിത്യമൂർധാ കോട്യാ ച തഥാ ചൈവ ധനാവഹഃ .
സന്നാഭ57ശ്ച ശതേനൈവ കുക്കുടോഷ്ടാഭിരേവ ച . .57. .

49 സു - ഘ. . 50 അഥാന്യഃ - ഘ. . 51 ശപമാനശ്ച - ഘ. . 52 ക്രമുപാദ - ഘ .. 53 കടഃ - ക, ഘ. . 54 നഃ? . 55 പ്രതർദനഃ? . 56 വാഹൂപകാരകഃ? - ഘ. . 57. മ - ക. .

കുന്ദശ്ച പഞ്ചദശഭിസ്തഥാ സംകോടകോപരഃ .
അമോഘഭൂതിഃ കോട്യാ58 ച തഥാ ചൈവാഘഭൂതികഃ59 . .58 ..
ഏകപാദോപരഃ ഷഷ്ട്യാ തഥാ സപ്തഭിരാരണഃ60 .
മഹാബലശ്ച61 നവഭി62രപസ്മാരശ്ച വിശ്രുതഃ ..59..
നീലോ നവത്യാ ദേവേശഃ പൂർണഭദ്രസ്തഥൈവ ച .
നിർഋതി63 ശ്ചൈവ സപ്തത്യാ കോടീനാമഭ്യഗാത് സഹ ..8.23.60 . .
കോടീകോടീസഹസ്രാണാം ശതൈർവിംശതിർഭിവൃതാഃ .
ഈതയ64 സ്തത്ര ചാജഗ്മുർമഹായോഗബലാന്വിതാഃ ..6 1 . .
ഭൂതാഃ കോടിസഹസ്രേണ പ്രമഥാഃ കോടിഭിസ്ത്രിഭിഃ .
വീരഭദ്രശ്ചതുഃഷഷ്ട്യാ വൃഷഭശ്ച മഹാബലഃ .. 62..
മേഘഃ സൗദാമിനീമാലോ65 നവത്യാ സംവൃതോ66 ഭ്യഗാത് .
പ്രഭാകരശ്ച വിംശത്യാ വിട്പതി67 ശ്ച മഹാബലഃ ..63 . .
ഗിരികോ68 മേഘനാദശ്ച ഉദരോ മണിരേവ ച .
കാഷ്ഠകർണശ്ച ദിവ്യാത്മാ വിശ്വരൂപ69ശ്ച വിശ്രുതഃ . . 64. .
ശതമന്യുസ്തഥാ ചൈവ പഞ്ചാക്ഷശ്ചൈവ വീര്യവാൻ .
താലകേതുശ്ച70 ഷംഡശ്ച കപാലീ ഗജനാശനഃ71 ..65. .
സംവർതകസ്തഥാ ചൈത്രസ്ത്രൈലോക്യദഹന72 സ്തഥാ .
ലോകാന്തകശ്ച ദീപ്താത്മാ ഹേമകുണ്ഡല ഏവ ച . .6 6..
മൃത്യുശ്ചൈവ യമശ്ചൈവ കാലോ വിഷഹരസ്തഥാ .
ശതമായോ മഹാമായഃ സർവത്രാശരണ73 സ്തഥാ . .67..
ഏകശൃങ്ഗോ ച വിഖ്യാതസ്തഥാ ഭൃങ്ഗിരിടിശ്ച യഃ .
ഏതേ ചാന്യേ ച ഗണപാ ഗുഹ്യാ യേ ച മഹാബലാഃ ..68..
തത്രാജഗ്മുർമുദാ യുക്താഃ സർവേ ചിത്രാസ്ത്രയോധിനഃ74 .
ഗായന്തശ്ച ദ്രവന്തശ്ച നൃത്യന്തശ്ച മഹാബലാഃ . .69 . .

58 ട്യോ? - ഘ. . 59 രൗഅഘഭൂതികഃ - ഘ, ചാനഘ? . 60.?. ണാഃ - ക. . 61.. രശ്ച - ഘ. . 62. തി - ക. . 63 നിവൃത്തി - ഘ. . 64 ദൂതയ - ഘ. . 65 മനീമാനോ - ഘ., മാലാ - ക. . 66 സംഭൃതോ - ഘ . 67 വിദ്യുതി - ഘ . 68 വിവേകോ - ഘ. . 69 വില്വരൂപം - ക. . 70 അലകേതുശ്ച - ഘ. . 71 കപാലജഗദാസനഃ - ഘ. . 72 സഹന - ഘ. . 73 പൂർവനാഭരണ? -

ഘ. . 74 ദിവ്യാസ്ത്രയോധിനഃ - ഘ. ..

108

മുഖാഡമ്ബരവാദ്യാനി വാദയന്തസ്തഥൈവ ച .
രഥൈർനാഗൈർഹയൈശ്ചൈവ75 യയുർമർകടവാഹനാഃ76 . .8.23.70 ..
വ്യാഘ്രസിംഹവിഡാലൈശ്ച സർപൈഃ പക്ഷിഭിരേവ ച .
ശ്വാപദൈശ്ച തഥാനേകൈ77 രല്ലൈശ്ച വിവിധൈഃ ശുഭൈഃ . .71 . .
വിമാനേഷു തഥാരൂഢാ മാനുഷേഷു78 തഥാപരേ .
പുഷ്പകേന വിമാനേന തഥാ മത്തദ്വിപേന ച . .72 . .
ഛംദം കൃത്വാ തഥാ ശം - കിന്നരോരഗചാരണൈഃ79 . (?)
ഉത്തമായുധയുക്തേന ഹംസയുക്തേന ചാപരേ . .73 . .
നാനാവിമാനമാരൂഢാഃ കോടിശസ്തത്ര ചാപരേ .
ഭേരീശൃംഗ80 മൃദംങ്ഗൈശ്ച പണവാനകഗോമുഖൈഃ . .74. .
വാദിത്രൈർവിവിധൈശ്ചൈവ പടഹൈരേകപുഷ്കരൈഃ81 .
ഭേരീകർകര82 സന്നാദൈരാഡമ്ബരകഡിണ്ഡിമൈഃ ..75 ' .
മഡ്ഡൂകൈ83 ര്വേണുവീണാഭിർവിവൃഷൈസ്തുണവൈരപി84 .
ദർദരൈ85 സ്തലഘാതൈശ്ച86 കച്ഛപൈ പണവൈരപി ..76 ..
വാദ്യമാനൈർമഹായോഗാ ആജഗ്മുർദേവസംസദമ് .
ഹംസജാലേന ദിവ്യേന പദ്മയോനിഃ പിതാമഹഃ . .77 . .
മുനിഭിര്യോഗസംസിദ്ധൈർവൃതഃ സർവൈഃ സമന്തതഃ .
ഋഗ്വേദോ ദക്ഷിണേ ഭാഗേ ദിവ്യകുംഡലഭൂഷിത . .78. .
പശ്ചിമേ സാമവേദശ്ച നാനാ (?) രൂപധരഃ ശുഭഃ .
അഥർവാ ചോത്തരേ ചൈവ വഹ്നിനേത്രധരഃ പ്രഭുഃ . .79 . .
യജുർവേദസ്തു പൂർവേണ വിദ്യുദ്രൂപധരസ്തഥാ .
ഇതിഹാസപുരാണാനി നാനാരൂപധരാണി ച . .8.23.8 0 ..
അഗ്രതോ ദീപയാനേന തേപി തത്ര പ്രജഗ്മിരേ .
ശിവഭക്തോ മഹായോഗീ87 ഗരുഡസ്ഥോ ജനാർദനഃ . .8 1 . .

75 ശ്ചൈവാ - ക., ശ്ചാപി - ഘ. . 76 വായുമ.. - ഘ. . 77 നഥീനകൈ - ഘ . 78 മനുഷ്യേഷു - ക. . 79... ണാഃ - ഘ . 80 ശംഖ - ഘ. . 81 പുഷ്പകൈഃ - ഘ . 82 മുരജ - ഘ . 83 മംഡൂകൈഃ - ഘ . 84 വിവിധൈഃ പടഹൈ. - ഘ. . 85 ദർശ? ഘ. . 86 നസൻശ്ചി? - ക ഘ. . 87 മഹാഭോഗീ - ഘ .

109

സർവൈഃ സ്വീയൈഃ പരിവൃതസ്തത്രാഗാത് പാർഷദൈഃ87 സഹ .
വൃത ആത്മസമൈർദിവ്യൈർവിഷ്ണുരൂപധരൈഃ ശുഭൈഃ . .82 . .
ദൃഷ്ട്വാ നാരായണം പ്രാപ്തം മഹാദേവോബ്രവീദിദമ .
വാചാ ഗംഭീരയാ ശംഭുസ്തദേവം ലോകഭാവനമ് . .83 . .
ശൃണു വിഷ്ണോ വചോ മഹ്യം തദ്വക്ഷ്യാമി ജനാർദന .
അഭിഷേകം പ്രയച്ഛസ്വ നന്ദിനി മമ സുപ്രിയേ ..84. .
പ്രഹസ്യ ശംകരം89 ദേവോ ഭൂയോ നാരായണോബ്രവീത് .

യഥാ വദസി ദേവേശ കരിഷ്യേഹം വൃഷധ്വജ . .85. .
ദേവാനാമപി ദേവസ്ത്വം പുമാൻ ത്വം - - ന സംശയഃ .
ശക്ര ഐരാവതാരൂഢ ആജഗാമ തദന്തികമ് . .86. .
വസുഭിർമാതരശ്ചൈവ ഥമവരുണവിത്തപൈഃ .
പൃഥഗ്വിമാനസംസ്ഥൈശ്ച ഛാദയിത്വാ നഭസ്തലമ് . .87..
പ്രലയാന്തേ ച സൃഷ്ടൗ തു യാദവാസന (?) സംജ്ഞയാ .
ബ്രഹ്മാദിരൂപം യാതേമാ സംപ്രാപ്താ ഗണരൂപിണഃ (?) ..88 ..
തേ വിശ്വകർമാണമമിത്രഹാസാം90 വിശ്വേശമേകാക്ഷരമവ്യയഞ്ച .
സഹസ്രനേത്രപ്രതിമാതിഭാസ്വരാഃ91 പ്രണേമുരുച്ചൈരപി ചാഭിനേദുഃ . .89. .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഗണപാഹ്വാനോ നാമ ത്രയോവിംശോധ്യായഃ — 23

24

സനത്കുമാര ഉവാച
തേ ഗണേശാ1 മഹാസത്വാഃ സർവദേവശ്വരേശ്വരമ്2 .
പ്രണമ്യ ദേവദേവഞ്ച3 ഇദം വചനമബ്രുവൻ . . 1 . .
ഭഗവൻ ദേവതാരിഘ്ന ദേവദേവാമ്ബികാപതേ .
കിമർഥം വയമാഹൂതാ ആജ്ഞാപയ കൃതം ഹി തത്4 . .2. .

88 സരൈഃ - ഘ. . 89 സംവരാ - ഘ . 90 സിഹാ? - ഘ. . 91 ഭാസ്കരാ. ഘ .
1 ഗണേശാശ്ച - ഘ. . 2 സർവേ ദേവാസ്യരേശ്വരാഃ - ഘ. . 3 ദേ തദേവം ച - ഘ. . 4 ഗഹത്? - ഘ. .

കിം സാഗരാൻ ശോഷയാമ യമം വാ രാഹു കിങ്കരൈഃ .
ഹന്മ മൃത്യും ച കാലം ച5 ന ഭവത്യസ്യ കോപ്യജ ..3..
ബദ്ധ്വേന്ദ്രം6 സഹ ദേവൈശ്ച സവിഷ്ണും സഹ വായുനാ .
ആനയാമ സുസംക്രുദ്ധാ ദൈത്യാൻ വാ സഹ ദാനവൈഃ ..4..
കസ്യാദ്യ വ്യസനം ഘോരം കരിഷ്യാമസ്തവാജ്ഞയാ .
കസ്യ വാ7ദ്യോത്സവം ദേവ സർവകാമസമൃദ്ധിമത് ..5. .
താംസ്തഥാവാദിനഃ സർവാന്നമതോ ഭക്തവത്സലഃ .
ഉവാച ദേവഃ സംപൂജ്യ ഗണാൻ9 ഗണപതിർഭവഃ ..6..
ദേവദേവ ഉവാച
ശൃണുധ്വം യത്കൃതേ യൂയമിഹാഹൂതാ ജഗദ്ധിതാഃ .
ശ്രുത്വാ ച പ്രയതാത്മാനഃ കുരുധ്വം തദശങ്കിതാഃ ..7..
നന്ദീശ്വരോയം പുത്രോ നഃ സർവേഷാമീശ്വരേശ്വരാഃ10 .
പ്രിയോ11ഗ്രനായകശ്ചൈവ സേനാനീർവഃ സമാഹിതഃ ..8..
തമിമം മമ സന്ദേശാദ്യൂയം സർവേഭിസംമതാഃ12 .
സേനാന്യമഭിസിഞ്ചധ്വം13 മഹായോഗപതിം പതിമ് ..9..
അദ്യപ്രഭൃതി യുഷ്മാകമയം നന്ദീശ്വരഃ ശുഭഃ .
പ്രിയോ ഗൗരവയുക്തശ്ച സേനാനീരമരഃ പ്രഭുഃ . .8.24.10..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്തേ ഭഗവതാ ഗണപാഃ സർവ ഏവ തേ .

ഏവമസ്ത്വിതി സംമന്ത്ര്യ സംഭാരാനാഹ��സ്തതഃ ..1 1..
തസ്യ രൂപാശ്രയം ദിവ്യം ജാമ്ബൂനദമയം ശുഭമ് .
ആസനം മേരുസംകാശം മനോരമമഥാഹരൻ ..12..
ശാതകുമ്ഭമയഞ്ചാപി ചാരുചാമീകരപ്രഭമ് .
മുക്താദാമാവലമ്ബം ച മണിരത്നാവഭാസിതമ് ..13..
5 മൃത്യുമുതാമൃത്യുന്ന- ക. . 6 മഹേന്ദ്ര - ഘ. . 7 ചാ... - ഘ . 8 കാര്യം - ക . 9 സർവാൻ - ഘ . 10.. ര - ക. . 11 യം - ഘ. . 12 തിസംമതാഃ - ഘ. . 13 സേനാപത്യേമിസിഞ്ചധ്വം - ഘ. .

111
സ്തമ്ഭൈശ്ച വൈഡൂര്യമയൈഃ കിംകിണീജാലസംവൃതമ് .
ചാതൂരക്തകസംയുക്തം14 മണ്ഡപം വിശ്വതോ മുഖമ് ..14..
കൃത്വാ ചക്രുശ്ച തന്മധ്യേ തദാസനവരം ശുഭമ് .
തസ്യാഗ്രതഃ പാദപീഠം നീലം വജ്രാവഭാസിതമ് .. 15 ..
ചക്രുഃ പാദപ്രതിഷ്ഠാർഥം കലശൗ ചാസ്യ പാർശ്വഗൗ .
സംപൂണൗ15 പരമാമ്ഭോഭിരരവിന്ദാവൃതാനനൗ ..1 6. .
അഗ്രതോഗ്നിം സമാധായ16 വൃഷഭഞ്ചാപി പാർശ്വതഃ17 .
സവത്സാം സുരഭിഞ്ചാപി തസ്യ പാർശ്വേഥ ദക്ഷിണാമ്18 .. 17..
ഛത്രം ശതശലാകം ച ജാമ്ബൂനദമയം19 ശുഭമ്20 .
ശംഖഹാരാമ്ബുഗൗരേണ പൃഷ്ഠേനാഭിവിരാജിതമ് ..18..
വ്യജനം ചന്ദ്രശുഭ്രഞ്ച ഹേമദണ്ഡം സുചാരുമത് (?) .
മാലാം കുശേശയാനാം ച ഭ്രമരാവലിസേവിതാമ് ..1 9..
ആനിന്യുസ്തത്ര ഗണപാ നന്ദ്യാവർ����ശ്ച കാഞ്ചനാൻ .
പുനർവസുഞ്ച പുഷ്യഞ്ച ദ്വൗ മത്സ്യൗ വരുണാലയൗ ..8.24.2 0 . .
സ്വസ്തികം വർധമാനം ച ശ്രീവത്സം ചൈവ കാഞ്ചനമ് .
കീചകാ വേണവശ്ചൈവ കന്യാശ്ചൈവാഭിപൂജിതാഃ . . 21 ..
ഐരാവതം സുപ്രതീകം ഗജാവേതൗ ച പൂജിതൗ .
ധ്വജഞ്ച പൂജിതം ദിവ്യം ശംഖം ചൈവേന്ദുവർചസമ് . .22 . .
കലശാനാം21 സഹസ്രഞ്ച കാഞ്ചനാനാം സുവർചസാമ് .
രാജതാനാം സഹസ്രഞ്ച പാർഥിവാനാം തഥൈവ ച .. 23 . .
താമ്രാണാമഥ ദിവ്യാനാം സഹസ്രമനലത്വിഷാമ് .
വാസോയുഗം വൃക്ഷജം ച വിരജഃ സൂക്ഷ്മമേവ ച . .24..
മുകുടം കാഞ്ചനം ചൈവ സുകൃതം വിശ്വകർമണാ .
കുണ്ഡലേ ചാമലേ ദിവ്യേ വജ്രഞ്ചൈവ വരായുധമ്22 . . 25 ..

14 ചാനു .. - ക, ചാതു - - ക- ടി, ചാരുദണ്ഡൈഃ സുസംയുക്തം - ഘ. . 15 സുപൂണൗ - ഘ. . 16 സമാദായ - ക. . 17 ... വഃ - ഘ . 18 .ണേ ഘ . 19 ജമ്ബൂനദമയം - ക. . 20 തതം - ഘ. . 21 ശലാകാനാം - ക. . 22 ... വാകരായുധമ് - ക., പരാ - ഘ. .

112
പട്ടിശഞ്ച മഹദ്ദിവ്യം ശൂലം ചാശനിമേവ ച .
ജാമ്ബൂനദമയം23 സൂത്രം കേയൂരദ്വയമേവ ച . .26 . .

ഹാരഞ്ച മണിചിത്രാങ്ഗം രോചനാ രുചകം24 തഥാ .
നലഭാ25 പാരിയാത്രം26 ച വർണം(?)27 കങ്കണ28മേവ ച . .27 . .
ദർശ്ച ദിവ്യാൻ സമിധ ആജ്യം ധൂപമഥാപി ച .
സമന്താൻ29 നിന്യുരവ്യഗ്രാ ഗണപാ ദേവസമ്മതാഃ . .28 ..
തതോ ദിശഃ സമുദ്രാ30ശ്ച വരുണ - - - - - 31 .
നഭോഗ്നിർവസവശ്ചൈവ32 ചന്ദ്രാദിത്യൗ ഗ്രഹൈസ്സഹ . .29..
താരാരൂപാണി സർവാണി നക്ഷത്രാണി ധ്രുവസ്തഥാ33 .
രുദ്രാ രക്ഷാംസി യക്ഷാശ്ച അശ്വിനൗ ദൈത്യദാനവാഃ . .8.24.3 0 . .
ഗന്ധർവാപ്സരസശ്ചൈവ നാരദഃ പർവതസ്തഥാ .
പൃഥിവീ ച സമുദ്രാശ്ച വർഷാണി ഗിരയസ്തഥാ . .3 1 . .
വൃക്ഷാശ്ച ബീരുധശ്ചൈവ ഓഷധ്യ34ശ്ച മഹാബലാഃ .
നദ്യഃ സർവാഃ സമാജഗ്മുർവസവശ്ചൈവ35 സർവശഃ . .3 2 ..
ലോകസ്യ മാതരശ്ചൈവ പൃഥിവീ സ്വർഗ ഏവ ച .
ഭൂതാനി പ്രകൃതിശ്ചൈവ ഇന്ദ്രിയാണി ച സർവശഃ ..3 3 ..
തീർഥാനി ചൈവ സർവാണി ദാനാനി വിവിധാനി ച .
ഋചോ യജൂംഷി സാമാനി അഥർവാങ്ഗിരസാ അപി36 ..34. .
യജ്ഞാശ്ച ക്രതവശ്ചൈവ ഇഷ്ടയോ നിയമാ37സ്തഥാ .
ഛന്ദാംസി ചൈവ സർവാണി38 പിശാചാ ദേവയോനയഃ . .3 5..
ബ്രഹ്മാ ച ഋഷയശ്ചൈവ വിഷ്ണുഃ സാനുചരസ്തഥാ .
പ്രാചീം പ്രതീചീം യേ രുദ്രാ ദക്ഷിണാമുത്തരം തഥാ . .3 6..
അധശ്ചോർധ്വം ച യേ രുദ്രാഃ സാധ്യാഃ39 പിതര ഏവ ച .
തേഷ്വാഗതേഷു സർവേഷു ഭഗവാൻ ഗോവൃഷധ്വജഃ . .37..

23 പട്ട? - ക. . 24 രോമാനാം കവചം - ഘ. . 25 ജലതാം - ഘ. . 26 പരിഹാര്യ - ഘ. . 27 കർഷ - ഘ. . 28 കങ്കിണ - ക. . 29 സമന്ത്രാ (ന) (ന്ത്യ്?) - ക. . 30 സപാലാ? . 31 വരുണോ ധനദോ യമഃ? . 32 വൃക്ഷാശ്ച വീരുധശ്ചൈവ - ഘ. . 33 ആദിത്യാഃ സർവശസ്തഥാ - ഘ. . 38 വാരിണ്യൗഷധ്യോ ഘ. . 35 പരമ - ഘ. . 36 വപി - ക. ഘ. . 37 ഇഷ്ടീഃ സനിയമാ ക. . 38 ച യഥാർഹാണി - ഘ. . 39 ആജഗ്മുസ്തേ - ഘ. .

സർവം കാര്യവിധിം കർതുമാദിദേശ പിതാമഹമ് .
ഏകൈകം കലശം തത്ര സർവൗഷധിസമന്വിതമ് . .38. .
കൃത്വാദ്ഭിഃ പൂരയിത്വാ ച കുശേശയയുഗാവൃതമ്40 .
ജയാഞ്ച വിജയാഞ്ചൈവ സിംഹീം വ്യാഘ്രീം തഥൈവ ച . . 3 9. .
സുവർചലാം ശംഖപുഷ്പീം വിഷ്ണുക്രാന്താം പുനർനവാമ് .
കുമാരീം ചന്ദ്രകാന്താഞ്ച മൃതസഞ്ജീവനീമപി . .8.24.40 . .
ആദിത്യവർചസം ചൈവ അമൃതാം ശ്രീനികേതനാമ് .
തഥാ കുമുദ്വതീം ചൈവ പ്രാക്ഷിസ്തേ തഥൗഷധീമ്41 . .41 . .
പാർഥിവേഷു തദാ വ്യാസ സർവേഷ്വേവ ഗണേശ്വരാഃ .
സൗവർണേഷു തു സർവേഷു തീർഥാനി വിവിധാനി ച ..42..
ദാനാനി ചൈവ സർവാണി ഭഗവാൻ സംന്യവേശയത് .

രാജതേഷു ച കുമ്ഭേഷു മ□□□□□□ശ്ഛന്ദാംസി ചൈവ ഹ ...3 . .
ക്രതുമത്യശ്ച42 വിവിധാ ഇഷ്ടീഃ കാമ്യാൻ തഥേതരാൻ .
ഔദുമ്ബരേഷു സർവേഷു സരിതഃ സാഗരാംസ്തഥാ . .44. .
തപാംസി നിയ□□□ശ്ചൈവ ഭഗവാനഭിവിന്യസൻ43 .
ഏകൈകം കലശം തത്ര അഭിപൂര്യാ44 ഭിമന്ത്ര്യ ച . .45 ..
വേഷ്ടയിത്വാ ച സൂത്രേണ ദേവേഭ്യഃ പ്രദദൗ വിഭുഃ .
സ ജഗ്രാഹ തദാ ബ്രഹ്മാ ഏകം കലശമാത്മനാ ..46..
വിഷ്ണവേ ച ദദാവേകമേകമിന്ദ്രായ ധീമതേ .
ഗണപേഭ്യ45സ്തഥാ ചാന്യാനൃഷിഭ്യശ്ച പിതാമഹഃ . .47. .
തതഃ ശ്രേഷ്ഠാസനേ46 തസ്മിന്നുപവേശ്യ മഹാമനാഃ .
അർചയിത്വാ തു തം47 ബ്രഹ്മാ സ്വയമേവാഭ്യഷിഞ്ചത . .48. .
തതോ വിഷ്ണുസ്തതഃ48 ശക്ര ഋഷയശ്ച സഹാമരൈഃ .
ഗണാധിപാശ്ച തേ സർവ49 അഭ്യഷിഞ്ചന്ത നന്ദിനമ് . .49 ..

40 മുഖാവൃതമ് - ക., യുതോ... - ഘ. . 41 വനൗഷധീഃ - ഘ. . 42 ക്രതും യജ്ഞാംശ്ച - ഘ., ഋതുമത്യാശ്ച - ക. . 43 നഭ്യവിന്യസത് - ക., നേത്യ - ഘ. . 44 അഭിപൂജ്യാ - ഘ. . 45 ഗണസേനാ - ക., ഗണേശേഭ്യ? . 46 ശ്ച ഷ്വാ (സ്വാ) സനേ - ക. . 47 തതോ - ക, . 48... സ്തഥാ - ഘ. . 49 സർവേ തേ - ക .

114
വാസോയുഗം ച തദ്ദിവ്യം50 ഗന്ധാന്ദി□□□□□സ്തഥൈവ ച .
കേയൂരേ51 കുണ്ഡലേ52 ചൈവ മുകുടം ഹാരമേവ ച . .8.24.50 ..
പട്ടിശം ശൂലവജ്രം ച അശനീ53 ച ദദൗ സ്വയമ് .
ഛത്രം ജഗ്രാഹ ദേവേന്ദ്രോ54 വായുർവ്യജനമേവ ച .
ഋഷയസ്തുഷ്ടുവുശ്ചൈനം55 പിതാമഹപുരോഗമാഃ . .51 ..
വിഷ്ണുരുവാച (?)
നമഃ കുഷ്മാണ്ഡരാജായ56 വജ്രോദ്യതകരായ ച .
ശാലംകായനപൗത്രായ57 ഹലമാർഗോത്ഥിതായ ച . .52..
ശിലാദസ്യ ച പുത്രായ രുദ്രജപ്യപരായ58 ച .
രുദ്രഭക്തായ ദേവായ നമോന്തർജലശായിനേ ..53 ..
ഗണാനാം പതയേ ചൈവ ഭൂതാനാം പതയേ നമഃ .
ഉമാപുത്രായ ദേവായ ശിവലബ്ധവരായ ച ..54..
രുദ്രസ്യ പ്രിയപുത്രായ പട്ടിശായുധധാരിണേ59 .
നമോ ദംഷ്ട്രാകരാലായ ലലാടനയനായ ച ..55..
പ്രമഥായ60 വരേണ്യായ61 ഈശാനായാർപിതായ62 ച .
ദ്വാരാധ്യക്ഷായ ശൂരായ രുദ്രായ വരദായ ച ..56 . .
നമഃ സർവാർഥസിദ്ധായ സുയശാം63 പതയേ നമഃ .
നമഃ പ്രവരമാലായ64 ക്ഷീരോദനിലയായ ച ..57..
മഹാഗണാധിപതയേ മഹായോഗേശ്വരായ ച .
ദിണ്ഡിമുണ്ഡായ65 ചണ്ഡായ ഏകാക്ഷരരതായ ച ..58. .
അക്ഷയായാ66 വ്യയായൈവ67 അജരായാ68 മരായ69 ച .

പശൂനാം പതയേ ചൈവ ജേത്രേ70 മൃത്യോസ്തഥൈവ ച . . 59. .

50 തഥാ ദിവ്യം -ഘ . 51 രം -ഘ . 52- ല-ഘ. 53 മസനീ -ഘ --നീ -ക. 54 ചൈവാസ്യ - ക. . 55.. വ - ക. . 56 പതയേ - ഘ . 57 ഗോത്രായ - ഘ. . 58 കരായ - ധ., തരായ - ക . 59 ഗ്രായ വൈ നമഃ - ഘ . 60 പ്രഥമായ - ക. . 61... നാം (?) . 62 മിതായ - ധ. . 63 സ്വയശാം - ഘ, . 64 മാനായ - ഘ. . 65 ദാന്തക്ഷതായ - ഘ . 66 അക്ഷരായ - ഘ. . 67 മൃതായൈവ - ക. . 68 അജയായ - ക. . 69 വ്യയായ - ക. . 70 ജൈത്രേ - ക. .

115

നമഃ പവനവേഗായ സർവജ്ഞായാജിതായ ച .
അനേകശിരസേ ചൈവ അനേകചരണായ ച . .8.24.6 0 . .
കിരീടിനേ കുണ്ഡലിനേ മഹാപരിഘബാഹവേ .
സർവാൻ71 ദേവഗ□□□ശ്ചൈവ പാഹി ദേവ72 നമോസ്തു തേ ..6 1 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവം സ്തുത്വാ തതോ ദേവസ്തസ്മൈ വ്യാസ മഹാത്മനേ .
പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രയതോ ഭൂത്വാ ജയശബ്ദം ചകാര ഹ . .62. .
തതോ ഗണാ ജയേത്യൂചുസ്തതോ ദേവാസ്തതോ73 സുരാഃ .
തതഃ സർവാണി ഭൂതാനി ബ്രഹ്മാ ശക്രസ്തഥൈവ ച . .63 ..
തതഃ ശം□□□74ശ്ച ഭേരീ75ശ്ച പടഹാഡമ്ബ□□□സ്തഥാ .
വം□□□ശ്ച പണ□□□ശ്ചൈവ കൃകവാൻ ഗോവിഷാണകാൻ76 ..64. .
ഡിണ്ഡിമാൻ വേണു□□□ശ്ചൈവ മർദ□□□ശ്ചൈവ സർവശഃ .
അവാദയന്ത ഗണപാ ഹർഷയന്തോ മുദാ യുതാഃ .. 65 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
നന്ദീശ്വരസ്യ77 യ ഇമം സ്തവം ദേവാഭിനിർമിതമ് .
പഠേത സതതം മർത്യഃ78 സ ഗച്ഛേത് തത്സലോകതാമ്79 . . 66. .
നമോ നന്ദീശ്വരായേതി കൃത്വാ യഃ സ്വപ്നമാചരേത് .
തസ്യ കുഷ്മാണ്ഡരാജേഭ്യോ ന ഭയം വിദ്യതേ ക്വചിത് . . 67. .
യത്രായം സ്ഥാപ്യതേ നിത്യം സ്തവഃ പരമപൂജിതഃ .
ന ഭയം തത്ര ഭവതി ഗ്രഹേഭ്യോ വ്യാസ സർവദാ . . 6 8. .
നന്ദീശ്വരം യേ പ്രണമന്തി80 മർത്യാ നിത്യം പ്രസന്നേന്ദ്രിയശുദ്ധസത്വാഃ .
തേ ദേവദേവസ്യ സഹാദ്രിപുത്ര്യാ81 ഇഷ്ടാ വരിഷ്ഠാശ്ച ഗണാ ഭവന്തി . .69 . .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ നന്ദീശ്വരസ്തവശ്ചതുർവിംശതിതമോധ്യായഃ

71 ദേവാൻ മേ ഗ□□□ - ക. . 72 ആദിദേവ - ഘ. . 73 തതഃ - ഘ. . 74 ശംഖാ - ഘ. . 75 ഭിര്യ-- ഘ. . 76 വിഷാണികാമ് - ക., കോവിഷാണികം - ഘ. . 77 രായ - ഘ . 78 ലോകഃ - ഘ. . 79 മമ സലോകതാമ് ക., തസ്യ - ഘ. . 80 പ്രലപന്തി - ഘ., പ്രജപന്തി? . 81 മഹാ... - ക. ഘ. .

116

സനത്കുമാര ഉവാച
തതസ്ത്രാഗതാന്ദേവോ1 ദേവതാധിപതിർഭവഃ .
മരുതഃ പ്രാഹ സംപൂജ്യ2 കന്യാർഥം സദ3 സത്പതിഃ . . 1 ..
മരുതോ4 യേ മഹാവേഗാ മഹാസത്വാ മഹൗജസഃ .

ആമന്ത്ര്യ നാമ്നാ താനീശഃ സശക്രഃ5 സപിതാമഹഃ6 . . 2 . .
യുഷ്മാകം സുയശാം കന്യാം സനസാം7 ദിവ്യരൂപിണീമ് .
ദാതുമർഹഥ സംപൂജ്യ8 സ്നുഷാ സാ നൗ ഭവിഷ്യതി9 . . 3 . .
മരുത10 ഊചുഃ
ത്വമസ്മാകം ച തസ്യാശ്ച11 സർവസ്യ ജഗതസ്തഥാ .
പ്രഭവിഷ്ണുസ്ത്രിലോകേശ ന12 നോ യാചിതുമർഹസി ..4. .
ത്വയൈവ ദേയാ13 ഗ്രാഹ്യാ ച ത്വന്നോ ഗതിരനുത്തമാ .
മാ നഃ പരാനിവേശാന യാചനേന വിഭാവയ . .5..
പിതാ നഃ കശ്യപഃ ശ്രീമാൻ മരീചിശ്ച പിതാമഹഃ .
പിതാമഹപിതാ ബ്രഹ്മാ തസ്യാപി ത്വ പിതാ മഹാൻ14 .
സ ത്വം പിതാമഹോസ്മാകം ന പരാൻ കർത്തുമർഹസി . . 6. .
ഈശ്വര ഉവാച
അസ്മാകം ന പരാ യൂയം സത്യം വഃ പരിഭാഷിതമ് .
കിന്തു ലോകഹിതാർഥായ മുനിദേവൈഃ പ്രഭാഷിതമ് .
അദത്താ ന ഗൃഹീതവ്യാ കന്യാ15 ധർമഃ സനാതനഃ ..7. .
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമുക്തോ16 ദേവേശോ മരുദ്ഭിർദേവസത്തമൈഃ .
സുയശാം മരുതാം കന്യാമാനയാമാസ17 തത്ക്ഷണാത . .8. .

1 ദേവാൻ - ക. . 2 സംകല്പ്യ - ഘ. . 3 ശർവ - ക . 4 മാ -താ - ഘ., ഇതഃ പൂർവ ദേവദേവ ഉ ഇതി ക. പു. . 5... ക്രാന - ധ. . 6... ഹാന? - ഘ . 7 ? - ഘ . 8 താം പുത്രീം - ഘ. . 9 മഹ്യം ബലാബലാഃ - ഘ. . 10 മാരുതാ - ഘ. . 1 . രസ്യഃഞ്ച? - ഘ . 12... ത്വം - ഘ- . 13 ദേവ - ഘ. . 14 പിതാമഹ - ക . 15 ധന്യാ ഘ. . 16 ഏവമുക്തോഥ - ഘ . 17,.. മാസയാമാസ - ഘ. .

117

സ്വയം ഹോതാസ്യ18 തത്രാസീദ് ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ .
കശ്യപശ്ച19 തഥോദ്ഗാതാ അത്രിഃ സാമ20 സ്വയം ജഗൗ . . 9. .
അഥർവാങ്ഗിരസൗ21 ദേവൗ22 ബ്രഹ്മത്വമപി ചക്രതുഃ23 .
നാരദഃ പർവതശ്ചൈവ ചിത്രസേനശ്ച ഗായനഃ . . 8.25.10 . .
വിശ്വാവസു രുചി24 ശ്ചൈവ ഹാഹാ ഹൂഹൂസ്തഥൈവ ച .
തഥാ ശാലിശിരാ യശ്ച വിശ്രുതോ ഗണ്ഡമണ്ഡകഃ . . 11 . .
ഈതിശ്ചൈവേന്ദ്രവാഹശ്ച25 യജ്ഞവാഹോഥ ദക്ഷിണഃ .
ഏതേ ചാന്യേ ച ഗന്ധർവാ ജഗുർമധുരകണ്ഠിനഃ . . 1 2. .
ഉർവശീ ചൈവ രമ്ഭാ ച ഘൃതാചീ പൂർവചിത്ത്യപി26 .
തിലോത്തമാ ച വിശ്വാചീ അന്യാശ്ചാപ്സരസസ്തഥാ27 . . 13 . .
അനൃത്യന്ത28 മഹാഭാഗാ നൃത്തം സുരമനോഹരമ് .
- - - - - - - - - - - - - - - - . . 14. ..
.
- - - - - - - - - - - - - - - . . 1 5. .
സനത്കുമാര ഉവാച

സ ഏവമഭവദ് വ്യാസ വിവാഹസ്തസ്യ ധീമതഃ .
നന്ദിനോ ഗണമുഖ്യസ്യ അനൗപമ്യോ ഹ്യനിന്ദിതഃ . . 16 . .
തതഃ സ തു കൃതോദ്വാഹോ നന്ദീ ഗത്വാ മഹാമനാഃ .
പാദൗ വവന്ദേ ദേവസ്യ ദേവ്യാ ബ്രഹ്മണ ഏവ ച .
ശിലാദസ്യ ച ലോകേശഃ ശ്രിയാ29 പരമമയാ യുതഃ . . 17. .
ദേവദേവ ഉവാച
വരം വൃണീഷ്വ പുത്ര ത്വം സ്നുഷാ ചേയം തവ പ്രിയാ .
വരാന30 ദദാമി31 തേ വത്സ മനസാ യാനഭീപ്സസേ32 . . 18. .

18 ച ഘ . 19 കാശ്യപശ്ച - ക. . 20 സൂക്ഷ്മം - ഘ . 21.. മോ - ക. . 22 ദേവോ - ക . 23 മഭിചക്രതുഃ - ഘ . 24 തദ്ഗുരുഃ സുരുചി - ഘ . 25 ചൈവേന്ദ്രചാപശ്ച - ഘ . 26 വപുരിത്യപി - ഘ. . 27. സഃ ശുഭാ - ഖ. . 28... ത്തന്ത - ക. . 29 പ്രിയാ - ഖ., പ്രീത്യാ - ഘ. . 30 വരം - ക. ഖ. . 31... നി - ക, . 32 അനയാ സഹ (മ) മീപ്സിത - ഖ., മീപ്സിതം - ഘ. .

നന്ദ്യുവാച
ഭഗവൻ യദി തുഷ്ടോസി ത്വയി ഭക്തിർദൃഢാസ്തു മേ .
സദാ ച തുഷ്ടോ ഭവ മേ സാമ്ബഃ സഹഗണേശ്വരഃ33 . . 19..
പിതരഞ്ചൈവ മേ ദേവ ഉത്പാദകമിമം പ്രഭോ .
അനുഗ്രഹേണ യുക്തേന യോക്തുമർഹസി കാമദ . .8.25.2 0 . .
ദേവദേവ ഉവാച34
സദാഹം തവ നന്ദീശ സുതുഷ്ടഃ35 സഗണേശ്വരഃ .
പാർവത്യാ സഹിതോ ധീമന്നിദഞ്ച ശൃണു മേ വചഃ .. 21 ..
സദേഷ്ടശ്ച വരിഷ്ടശ്ച പരമൈശ്വര്യസംയുതഃ36 .
മഹായോഗീ മഹേഷ്വാസോ മഹാബലപരാക്രമഃ .. 22..
അജയ്യശ്ചൈവ ജേതാ ച പൂജ്യേജ്യശ്ച സദാ ഭവ .
അഹം യത്ര ഭവാംസ്തത്ര യത്ര ത്വം തത്ര ചാപ്യഹമ് . .23 . .
യസ്ത്വാം ദ്വേഷ്ടി സ മാം ദ്വേഷ്ടി യസ്ത്വാമനു സ മാമനു .
അയഞ്ച തേ പിതാ പുത്ര37 പരമൈശ്വര്യസംയുതഃ . .24..
ഭവിഷ്യതി ഗണാധ്യക്ഷോ മഹാഗണപതിർമമ .
വിമാനം38 ചാസ്യ39 വൈഭ്രാജം കാമഗം സർവകാഞ്ചനമ് . .25. .
ഉപേതം ഭവനൈർദിവ്യൈഃ40 പ്രയച്ഛാമി ജനാവൃതമ്41 .
തേനായം42 സർവലോകേഷു ചരിഷ്യതി യഥേപ്സിതമ് ..26 ..
സ്ഥാനം ശ്രീപർവതേ43 ചാസ്യ ഭവിഷ്യതി സുപൂജിതമ്44 .
ഭൃഗൗ തസ്���ശ്ച യഃ പ്രാ���സ്ത്യക്ഷ്യതേ വൈ സുധാർമികഃ .
സ കാമചാരീ വൈഭ്രാജേ ഗണപോസ്യ ഭവിഷ്യതി . .27..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ ദേവീ മഹാഭാഗാ ശൈലാദേർവരയദ്45 വരമ് .
സോബ്രവീത്ത്വയി ഭക്തിർമേ സദൈവാനപഗാ ഭവേത് . .28 . .

33... ദഃ - ഖ. ധ. . 34 ഈശ്വര ഉ - ക . 35 സംതുഷ്ടഃ - ഘ. . 36 സംയതഃ - ഘ . 37 വിപ്രഃ - ഘ. . 38 പർവതം - ക. ഖ. ധ. . 39 ചാപി - ഘ. . 40 ദിവ്യം - ഖ. . 41 ജലാവൃതമ് - ധ. . 42 തതശ്ച - ക. . 43 ശ്രീപർവതം - ഘ. . 44 പ്രപൂജിതമ് - ഘ. . 45 വരദാ - ക., രദദാ - ഖ., രദദ - ഘ .

തതോ മരുത്സുതാ ചൈവ ഉഭാഭ്യാമഭി46 ചോദിതാ .
വരാൻ47 വൃണു യഥേഷ്ടം വൈ താവിദം പ്രത്യുവാച ഹ . .29. .
യുവയോ48രസ്തു ഭക്തിർമേ തഥാ ഭർത്തരി ചൈവ ഹി .
നിത്യം ചാനപഗാ സ്യാന്മേ ധർമേ ച മതി49രുത്തമാ .
ഏതമിച്ഛാമി50 ദേവേശൗ വരം വരസഹസ്രദൗ . . 8.25.30 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതസ്താ ഏവ51 മേതത്തേ ഭവിതേതി ശുചിസ്മിതേ .
ഊചതുർമുദിതൗ ദേവൗ സ്നുഷാന്താം വരവർണിനീമ് . . 31 . .
നാരായണം സമാലോക്യ ബ്രഹ്മാണം ച തഥാ ഹരഃ .
അദ്യപ്രഭൃതി നന്ദീശോ യുവാഭ്യാമാദൃതഃ സദാ . .3 2 . .
പ്രഭുത്വേന ഹി ദേവാനാം പ്രതീഹാരത്വമേഷ്യതി .
യുവയോർമയി യാ ഭക്തിസ്തഥാ സ്നേഹോഥ നന്ദിനി . . 33 . .
- - - - - - - - - - - - - - - - - (?) .
- - -- - - - - - - - - - -- . . 34. ..
ഏവം ഭവതു ദേവേശ നാത്ര കാര്യാ വിചാരണാ .
ഗണാശ്ചാസ്യ തതോഭ്യേത്യ സർവേ ദേവപ്രിയേപ്സയാ52 . . 3 5. .
വരം ദദുർമഹാസത്വാഃ സ വവ്രേ കാഞ്ചനപ്രഭഃ .
യുഷ്മാസു മമ ഭക്തിശ്ച ഐശ്വര്യഞ്ചാപി സംമതമ് .
വംദ്യാശ്ച53 യൂയം സർവേ മേ പ്രിയോ യുഷ്മാകമേവ ച . .3 6..
ഗണാ54 ഊചുഃ
ഭവാൻ യന്താ55നുമന്താ ച ഗതിരാഗതി56രേവ ച .
അസ്മാകമീശഃ സർവേഷാം ദേവാനാമപി ചേശ്വരഃ . .37..
കുഷ്മാണ്ഡാനാം വരിഷ്ഠശ്ച രുദ്രാണാം ത്വം മഹാബലഃ57 .
ഊതീനാം ദ്വാരപാലശ്ച പ്രമഥാനാം തഥൈവ ച . .3 8..

46. പി - ക. ഘ. . 47 വരം - ഘ. . 48 ആവയോ - ക. . 49 രതി - ഘ. . 50 ദിച്ഛാമി - ക. ഖ. ഘ. . 51 വേവ - ഖ. . 52... വഃ - ക. ടി. . 53 വംധ്യാ - ഘ., പശ്യാ - ക.,വന്ദ്യാ . 54 ഗണപാ - ഘ. . 55 മന്താ - ക. . 56 ദ്വാ ഗതി - ഘ. . 57 മഹാമനാഃ - ഖ. .

മഹാബലോ മഹായോഗീ സേനാനീസ്ത്വം ഹി നോ മതഃ58 .
ത്വം ഭൂതോ ഭൂതനേതാ ച നായകോഥ59 വിനായകഃ . . 39. .
ഗ്രഹാണാമധിപശ്ചൈവ രുദ്രദണ്ഡധരസ്തഥാ60 .
ത്വമഗ്രയോധീ61 ശത്രുഘ്നസ്ത്വം വീര62സ്ത്വം ദിവസ്പതിഃ ..8.25.40 . .
മഹാനുഭാവസ്ത്വഞ്ചൈവ ക്ഷീരോദനിലയശ്ച ഹ .
ജപ്യേശ്വരനികേതശ്ച ജപ്യേശ്വരവിഭാവിതഃ ..41 . .

ഭാവനഃ63 സർവഭൂതാനാം വരദോ വരദാചിതഃ64 .
അസ്മാകം വരദശ്ചൈവ ഭവ ഭൂതേശ്വര പ്രഭോ . .42. .
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവം ഗണപൈഃ സർവൈഃ സ്തുതോ നന്ദീശ്വരഃ പ്രഭുഃ65 .
ഉവാച പ്രണതഃ സർവാൻ ബ്രൂത66 കിം കരവാണി വഃ67 . .43 . .
ത ഏവമുക്താ ഗണപാഃ സർവ ഏവ മഹാബലാഃ .
ഊചുസ്തം ദിവ്യഭാവജ്ഞാ ദേവദേവസ്യ സന്നിധൗ . .44. .
ത്വമസ്മാകം ഗണാധ്യക്ഷഃ കൃതോ ദേവേന ശംഭുനാ .
അസ്മാഭിശ്ചാഭിഷിക്തസ്ത്വം നായകോ ധർമദായകഃ68 ..45. .
സ ത്വം ശിവശ്ച സൗമ്യശ്ച ഗുണവാനഗുണേഷ്വപി .
ക്ഷമാ69 ശൗചദമോപേതോ ഭവ നഃ പ്രിയകൃത് സദാ . .46..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്തസ്തദാ സർവാൻ പ്രണമ്യ ബഹുമാനതഃ .
ശിരസ്യഞ്ജലിമാധായ70 ഗണപാനസ്തുവത്തദാ . .47. .
നന്ദ്യുബാച
നമോ വഃ സർവഭൂതേഭ്യോ നമോ യോഗിഭ്യ71 ഏവ ച .
നമശ്ചാപ്യനികേതേഭ്യോ യോഗീശേഭ്യോ നമോ നമഃ72 ..48. .

58 നോ ഹ്യനുത്തമഃ - ഖ. . 59 സ്വാത്മാ നോഥ - ക . 60 ഉഗ്രദണ്ഡധരസ്തഥാ - ഖ. . 61 യോഗീ - ക. . 62 ധീര - ക. . 63 ഭവനഃ - ക . 64 വരദാന്വിതഃ - ഖ., വരദർപിതഃ - ഘ . 65 രോ വിഭുഃ - ഖ. . 66 ഭൂത - ഖ. . 67 തേ - ക. ഘ. . 68 ധർമനായകഃ - ഘ. . 69 ശമ - ഘ. . 70 മാദായ - ഘ. . 71 യോഗേമ്യ കഃ - ഘ. . 72 നമസ്തഥാ- ക .

നമഃ കാമചരേഭ്യശ്ച നമ ഉഗ്രേഭ്യ ഏവ ച .
മൃത്യുഭ്യശ്ച യമേഭ്യശ്ച കാലേഭ്യശ്ച നമോ നമഃ . .49 . .
നമഃ കാഞ്ചനമാലേഭ്യഃ സർവധർമഭ്യ73 ഏവ ച .
നമോ വോ വധഃകൃദ്ഭ്യശ്ച74 അവധ്യേഭ്യസ്തഥൈവ ച . . 8.25.50 . .
നമഃ പരമയോഗിഭ്യോ75 ജടിഭ്യശ്ച നമോ നമഃ .
നമോ വോ ദൃശ്യരൂപേഭ്യോ വികൃതേഭ്യസ്തഥൈവ ച . .5 1 . .
നമോ വൽകലത്രാസോഭ്യഃ76 കൃത്തിവാസോഭ്യ77 ഏവ ച .
നമഃ ശ്വേതാമ്ബരസ്രഗ്ഭ്യശ്ചിത്രസ്രഗ്ഭ്യോ നമോ നമഃ . . 52 . .
ധാവദ്ഭ്യശ്ച ദ്രവദ്ഭ്യശ്ച സംസ്ഥിതേഭ്യോ നമോ നമഃ .
നമോ മുനിഭ്യോ78 ഗായദ്ഭ്യോ ജപദ്ഭ്യശ്ച നമോ നമഃ . .53 . .
നമഃ ശരഭരൂപേഭ്യഃ ശതരൂപേഭ്യ79 ഏവ ച .
നമഃ പർവതരൂപേഭ്യോ80 വ്യാഘ്രരൂപേഭ്യ81 ഏവ ച . . 54. .
നമോ മാർജാരരൂപേഭ്യഃ82 കാകോലൂകേഭ്യ83 ഏവ ച .
നമോ ദൈവതരൂപേഭ്യഃ84 പവനേഭ്യസ്തഥൈവ ച . .5 5 . .
നമോഗ്നിഭ്യസ്തഥാദ്ഭ്യശ്ച85 വരുണേഭ്യസ്തഥൈവ ച .
നമോ ധനേശരൂപേഭ്യഃ സർവരൂപേഭ്യ86 ഏവ ച . .56 . .
നമശ്ചോദരവക്ത്രേഭ്യഃ? സർവവക്ത്രേഭ്യ ഏവ ച .

നമോ വാമനരൂപേഭ്യ കാമരൂപേഭ്യ87 ഏവ ച . . 57. .
ദേവാസുരമനുഷ്യാണാമാപ്യായിഭ്യോ88 നമോ നമഃ .
നമോ വഃ സർവദേവാനാം89 നമോ വഃ സർവതഃ ശുഭാഃ . .58 . .
ഗ്രഹേഭ്യശ്ച നമോ വോസ്തു മോക്ഷേഭ്യശ്ച നമസ്തഥാ .
ശുഭേഭ്യശ്ച നമോ വോസ്തു അശുഭേഭ്യസ്തഥൈവ ച .
മമ സൗമ്യാ ശിവാശ്ചൈവ ഭവന്തു ഗണനായകാഃ . .59. .

73. ധമിഭ്യ - ഖ. . 74 വധകേഭ്യ-- - ഖ . 75 യോഗേഭ്യോ - ക. . 76.. സേഭ്യഃ - ക. ഖ. . 77 കൃത്തിവാസേഭ്യ - ക ഖ. . 78 യക്ഷേഭ്യോ - ഖ . 79 സർവരൂപേഭ്യ - ഘ. . 80... വാസേഭ്യോ - ഘ. . 81.. സിംഹേഭ്യ - ക-,.. സഘേഭ്യ - ഘ. . 82.. രൂപിഭ്യ - ഘ . 83 കാകകോകേഭ്യ - ഖ., ബകരൂപിഭ്യ - ഘ. . 84 ദേവതരൂപേഭ്യഃ - ക. . 85.. പേഭ്യോ - ഖ.,... ദിഗ്ഭ്യ - ഘ . 86.?. രൂപിഭ്യ - ഖ. . 87 വാമരൂപേഭ്യ - ഖ. . 88.? മുപായിഭ്യോ - ഘ. . 86... ഭൂതാനാം - ഖ. .

122

ഇതി സ്തുതാ ഗണപതയോ മഹാബലാഃ
ശുഭൈർവചോഭിഃ സുരശത്രുനാശനാഃ .
ദിശന്തു മേ സുഖമതുലം സുഖപ്രദാ
ബലഞ്ച വീര്യം സ്ഥിരതാഞ്ച സംയുഗേ . . 8.25.60 . .
തപോ90 ക്ഷയം സ്ഥാനമഥാതുലാം ഗതിം
യശസ്തഥാ ബഹു ധർമനിത്യതാമ്91 .
ദിശന്തു സർവം മനസേപ്സിതഞ്ച മേ
സുരേശ്വരാഃ പുഷ്ടിമനുത്തമാം തഥാ . .61 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഇമൗ92 നന്ദിഗണേന്ദ്രാണാം സ്തവൗ യോധ്യേതി നിത്യശഃ .
സോശ്വമേധാവഭൃഥവാൻ93 സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ ..62..
സന്ധ്യായാമപരസ്യാന്തു94 ജപൻ പാപം ദിവാകൃതമ് .
പൂർവ□□□□□95 ച ജ□□ശ്ചാപി96 സർവം രാത്രികൃതം ക്ഷിപേത്97 .. 63 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതസ്തേ ഗണപാഃ സർവേ സംസ്തുതാസ്തേന ധീമതാ .
വിസൃഷ്ടാശ്ച98 തദാ99 ജഗ്മുഃ പ്രണിപത്യ വൃഷധ്വജമ്100 ..64. .
ദേവാശ്ച സർവലോകാശ്ച തതോ ദേവഃ101 സ്വയം ഭവഃ102.
സൃഷ്ട്വാ103 നന്ദീശ്വരഗൃഹം104 പ്രദായ ച മഹാമനാഃ105 ..65..
ഈപ്സിതം സഹ ദേവ്യാ വൈ ജഗാമ സ്ഥാനമവ്യയമ് .
യ ഇദം106 നന്ദിനോ ജന്മ വരദാനം തഥൈവ ച ..66..
അഭിഷേകം വിവാഹശ്ച പഠേദ് വാ ശ്രാവയീത വാ .
ബ്രാഹ്മണഃ സ മൃതോ യാതി നന്ദീശ്വരസലോകതാമ് . .6 7 ..

90 മമ (.)..? - ധ. . 91 വിത്തസംചയേ - ഘ. . 92 നമോ - ഖ . 93... വത് - ക. ഖ.,... ഭൃഥം ച - ധ. . 94 രാത്ര്യാം തു - ക . 95 പൂർവസധ്യാം - ക. . 96 സന്ത്യജേദ്വാപി - ഖ ഘ. . 97 ജപൻ. ഖ, ഘ. . 98 നിസൃഷ്ടാശ്ച - ക. . 99 തഥാ - ഖ . 100 ച സംധിതമ് - ഘ. . 101 ദേവാഃ - ഘ. . 102 ഭുവഃ - ഘ., പ്രഭുഃ - ഖ. . 103 സ്തുത്വാ - ഘ. . 104 നന്ദീശ്വരം ഗൃഹ്യ - ഖ. . 105... ത്മനാ - ക. ഖ. . 106 ഇമം - ക. ഖ. .

യോ നിയതസ്തു പഠേത് പ്രയതാത്മാ സർവമിദം107 പ്രണതോ ഭവഭക്ത്യാ .
സോപി ഗതഃ പരലോകവിചാരീ നന്ദിസമോനുചരോ ഹി - - -108 . .68 .. 25
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ നന്ദികേശ്വരമഹാഭാഗ്യം നാമ പംചവിംശതിതമോധ്യായഃ

സനത്കുമാര ഉവാച 26
ഏവം നന്ദീശ്വരോ വ്യാസ ഉത്പന്നോനുചരശ്ച ഹ .
അഭവദ് ദേവദേവസ്യ സേനാപത്യേഭിഷേചിതഃ .. 1 ..
വ്യാസ ഉവാച
ദേവ്യാ സഹാഥ ഭഗവാനാസീനസ്തത്ര കാമദഃ .
അകരോത് കിം മഹാദേവ ഏതദിച്ഛാമി വേദിതുമ് ..2 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഭഗവാൻ ഹിമവച്ഛൃങ്ഗേ ശർവോ ദേവ്യാഃ പ്രിയേപ്സയാ .
ഗണേശൈർവിവിധാകാരൈർഹാസം സഞ്ജനയന്മുഹുഃ ..3 . .
ദേവീം ബാലേന്ദുതിലകോ രാമയഞ്ച രരാമ ച .
മഹാനുഭാവൈഃ സർവജ്ഞൈഃ കാമരൂപധരൈഃ ശുഭൈഃ . .4. .
അഥ ദേവ്യാസസാദൈകാ1 മാതരം പരമേശ്വരീ .
ആസീനാം കാഞ്ചനേ ശുഭ്രേ സ്വാദ2സനേ പരമാർചിതേ ..5. .
സാഥ3 ദൃഷ്ടവാ സതീം ദേവീമാഗതാം4 ശുഭരൂപിണീമ്5 .
ആസനേന മഹാർഹേണ സമ്ഭാവയ6 ദനിന്ദിതാമ് ..6 ..
ആസീനാം താം ച7 സോവാച മേനാ ഹിമവതഃ പ്രിയാ .
ചിരസ്യാഗമനം ഹ്യദ്യ8 തവ9 പുത്രി ശുഭേക്ഷണേ ..7. .
ദരിദ്രക്രീഡനൈസ്തേദ്യ10 ഭർതാ11 ക്രീഡതി12 സംഗതഃ13 .
യേ ദരിദ്രാ ഭവന്തി സ്മ തഥൈവ ച നിരാശ്രയാഃ .
ഉമേ ത ഏവം ക്രീഡന്തി യഥാ തവ പതിഃ ശുഭേ ..8..

107... ഭം - ക. ഖ. ഘ. . 108 മമ സ്യാത് - ക. ഖ. ഘ. .
1 ദേവീ ഗതാ തത്ര - ഘ. . 2 വാ - ഘ. . 3 അഥ - ക . 4 തതോ ദേ വീമാ? തതാ - ഘ. . 5 തു സുരൂപിണീമ് -ഖ., തത്ര - ഘ. . 6 സമ്പായയ - ക. ഖ., സമ്ഘാദ - ഘ. . 7 തു - ഘ. . 8 കൃത്യം - ഘ. . 9 കൃതം (?) . 10 സ്ത്വം ഹി - ഖ. ഘ. . 11 ഭർത്രാ - ക. (ഘ) . 12.. സി - ക. ഖ. ഘ. . 13. . താ - ക. ഖ. ഘ. .

സനത്കുമാര ഉവാച
സൈവമുക്താ തു മാത്രാഥ നാതിഹൃഷ്ടമനാ14 ഭവത് .
മഹത്യാ ക്ഷമയാ യുക്താ15 ന കിഞ്ചിത്താമുവാച ഹ ..9..
വിസൃഷ്ടാ സാ തദാ16 മാത്രാ ഗത്വാ ദേവമുവാച ഹ .
ഭഗവന്ദേവദേവേശ നേഹ17 വത്സ്യാമി ഭൂധരേ18 .
അന്യം വൃണു മമാവാസം ഭുവനേശ മഹാദ്യുതേ ..8.26.1 0 ..
ദേവദേവ ഉവാച
സദാ ത്വമുച്ച്യമാനാ വൈ മയാ വാസാർഥ19 മീശ്വരി20 .

അന്യത്ര21 രോചിതവതീ നാവാസം ദേവി22 കർഹിചിത് ..11 ..
ഇദാനീം സ്വയമേവ ത്വം വാസമന്യത്ര ശോഭനേ .
കസ്മാന്മൃഗയസേ ദേവി ബ്രൂഹി തന്മേ ശുചിസ്മിതേ ..12..
ദേവ്യുവാച
ഗൃഹം ഗതാഹം ദേവേശ പിതുരദ്യ മഹാത്മനഃ .
ദൃഷ്ടാ23 ച മേ തത്ര മാതാ വിജനേ ലോകഭാവനീ24 ..13..
ആസനാദിഭിരഭ്യർച്യ സാ മാമേവമഭാഷത .
ഉമേ തവ സദാ ഭർതാ ദരിദ്രക്രീഡനൈഃ ശുഭേ25 .. 14..
ക്രീഡതേ ന ഹി26 ദേവാനാം ക്രീഡാ ഭവതി താദൃശീ .
യത്കില ത്വം മഹാദേവ ഗണൈസ്തൈ27ർവിവിധൈഃ ശുഭൈഃ .
രമസേ തദനിഷ്ടം ഹി മമ മാതുർവൃഷധ്വജ .. 15..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ ദേവഃ പ്രഹസ്യാഹ ദേവീം ഹാസയിതും28 പ്രഭുഃ .
ഏവമേതന്ന സന്ദേഹഃ കസ്മാന്മന്യുരഭൂത്തവ. .11..
കൃത്തിവാസാ ഹ്യവാസാ വാ ശ്മശാനനിലയശ്ച ഹ .
അനികേതോ ഹ്യരണ്യേഷു പർവതാനാം ഗുഹാസു ച ..17..

14 നൈവ ദ്രഷ്ടുമനാ - ഘ. . 15 മുക്താ - ക. . 16 തഥാ - ഖ . 17 നഹി - ക . 18 ഭൂതലേ - ഖ. . 19 വാസാർധ- ക. . 20... രീ - ക. . 21 ... ന്ന - ഘ. . 22 വാസദേവീതി - ഘ. . 23. ഷ്ട്വാ - ക ഖ ഘ . 24... വിനീ - ക., വന - ഘ. . 25 ശുഭൈഃ - ക. ഖ. ഘ. . 26 നനു - ഘ. . 27 ഗണേശൈ - ക. . 28 ഹായ യിതു? - ക. .

വിചരാമി ഗണൈർനഗ്നൈർവൃതോമ്ഭോജവിലോചനേ .
മാ ക്രുധോ ദേവി മാതുസ്ത്വം തഥ്യം മാതാവദത്തവ .
നഹി മാതൃസമോ ബന്ധുർജന്തൂനാമസ്തി ശോഭനേ . . 18. .
ദേവ്യുവാച
ന മേസ്തി ബന്ധുഭിഃ കിഞ്ചിത്29 കൃത്യം30 സുരവരേശ്വര .
തഥാ കുരു മഹാദേവ യഥാന്യത്ര വസാമഹേ31 . . 1 9. .
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമുക്തോ ദേവേശോ ദേവ്യാ ദേവേശ്വരഃ പ്രഭുഃ .
പാർശ്വസ്ഥം ഗണപം പ്രാഹ നികുമ്ഭം നാമ വിശ്രുതമ് ..8.26.2 0 . .
ഗണേശ്വര നികുമ്ഭ ത്വം ഗത്വാ വാരാണസീം ശുഭാമ് .
ശൂന്യാ32 കുരു മഹാബാഹോ ഉപായേനൈവ മാ ബലാത് ..21 ..
തത്ര രാജാ നിവസതി33 ദിവോദാസഃ പ്രതാപവാൻ .
ധാർമികോ മമ ഭക്തശ്ച മഹായോഗീ മഹാബലഃ . . 22 . .
സർവം34 തഥാ ഗതഃ കുര്യാ യഥാ35 സ്മൈ നാപരാധ്യസേ36 .
തസ്യൈവ ചാപരാധേന ശൂന്യാം37 വാരാണസീം38 കുരു39 .. 23 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമുക്തസ്തേജസ്വീ നികുമ്ഭോ ഗണസത്തമ40 .
ഉവാച ദേവം41 പ്രണതഃ പ്രാഞ്ജലിർഹഷിതാനനഃ42 . . 24. .

തഥാ കരിഷ്യേ ദേവേശ യഥാ സ ഹി നരാധിപഃ .
ഭവിഷ്യത്യപരാധീശ43 ത്വം ച തുഷ്ടോ ഭവിഷ്യസി .
ശൂന്യാ വാരാണസീ ചൈവ ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ ..25. .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്ത്വാ നികുമ്ഭോസൗ പ്രണമ്യ ശിരസാ ഹരമ് .
ജഗാമ പുണ്യാം ലോകേഷു പുരീം വാരാണസീം പ്രഭുഃ . . 26. .

29 കാര്യം - ഘ . 30 കിംചിത് - ഘ . 31... മൃഹമ് - ഘ . 32 ശൂന്യം - ക., ഖ, ശ്രുത്വാ - ഘ. . 33 തേ - ഖ. . 34 ത്വം - ഘ. . 35. .. ദ്യഥാ - ക. ഖ. ഘ. . 36. ധസേ - ഘ. . 37 ശൂന്യാ - ഖ. . 38. സീം - ഘ. . 39 ഭവേത് - ഖ. . 40 സപ്തമ - തത്ര . 41 ഛേദം ച - ഘ . 42.?? ഈഷിത നന - ക . 43 ച - ക. .

തത്രാസൗ ദർശനം സ്വപ്നേ നാപിതായ ദദൗ ഗണഃ .
മംഡൂകാക്ഷായ44 രൂപം ച സ്വം തസ്യാദർശയത്തദാ ..27..
നികുമ്ഭഉവാച
മണ്ഡൂകാക്ഷ നികുമ്ഭോഹം ഗണപഃ ശോകനാശനഃ45 .
തവാനുഗ്രഹകൃത് പ്രാപ്തോ യദ് ബ്രവീമി കുരുഷ്വ തത് ..28..
ദിവോദാസഗൃഹദ്വാരി കുരുഷ്വ ത്വം മമാലയമ് .
സ്ഥാപയസ്വ ച തത്രാർചാ മദ്രൂപസദൃശീം ശുഭാമ് ..29..
വിത്തം ച തേ പ്രദാസ്യാമി പുത്രാൻ സൗഭാഗ്യമേവ ച .
പ്രിയത്വം ചൈവ സർവത്ര ഗതിം ചാനുത്തമാം പുനഃ ..8.26.3 0..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്തോ നികുമ്ഭേന നാപിതോ നൃപതിം തദാ .
ഗത്വാവദദ് ദിവോദാസമിന്ദ്ര46 വൈവസ്വതോപമമ് ..31 ..
നാപിത ഉവാച
സ്വാമിൻ തവ ഗൃഹദ്വാരി കരിഷ്യേ ഗണപാലയമ് .
സ്ഥാപയിഷ്യേ ഗണേശഞ്ച തന്മേനുജ്ഞാതുമർഹസി47 ..32. .
തഥേതി സോപ്യനുജ്ഞാത48ശ്ചക്രേ തത്ര49 തദാലയമ്50 .
പ്രത്യസ്ഥാപയദർചാഞ്ചേ യാദൃശം51 ദൃഷ്ടവാനസൗ ..33 . .
തസ്യ പൂജാം ച മഹതീം പ്രാവർത്തയത52 ശോഭനാമ്53 .
ഗണേശസ്യ മഹാസത്വഃ സ ച താം പ്രത്യഗൃഹ്ണത ..34. .
സനത്കുമാര ഉവാച
സ തസ്മൈ കർമണാ തേന വിത്തം യദ്യത്സമീഹിതമ് .
പ[illegible]ശ്ചൈവ ഹി പുത്രാംശ്ച സൗഭാഗ്യം ചാദദത് പ്രഭുഃ54 ..35..
തസ്യ താം വൃദ്ധി55 മതുലാം നാപിതസ്യാഭിവീക്ഷ്യ തു .
ആരിരാധയിഷുർലോകസ്തസ്യ പൂജാം56 ചകാര ഹ ..36..

44... രപ്യായ - ക ഖ ഘ. . 45 ശകനാശനഃ - ക. . 46. മിന്ദ്രം (ദം) - ക. . 47 തന്മേ ജ്ഞാതുമിഹാർഹസി - ഘ. . 48 ത (സ?) മനുജ്ഞാത - ഖ. . 49 തേ ച - ഘ. . 50 തമാലയമ് - ഘ. . 51... ശീ - ക. ഘ. . 52 പ്രാവർതത - ഖ . 53 സുശോ... - ഖ. . 54 ഹിരണ്യഞ്ച പുത്രാൻ സൗഭാഗ്യമേവ ച - ഖ. . 55 വൃത്തി - ഖ. . 56 പൂജാം തസ്യ - ഘ. .

ചക്രു ര്യാത്രാസ്തഥാ കേചിദുപവാസാൻ തഥാപരേ .
ഹോമം ജപ്യം57 തഥൈവാന്യേ പൂജാം ചാന്യേ58 വരാർഥിനഃ . .37. .
ഉപഹാ□□□സ്തഥൈവാന്യേ ഗീതം59 നൃത്തം തഥാപരേ .
തേഭ്യസ്തഥാഭ്യുപേതേഭ്യോ നികുമ്ഭഃ സ മഹായശാഃ ..38. .
ദദൗ സർവാനഭിപ്രായാൻ യേ യേ തേഷാമഭീപ്സിതാഃ60 .
ഏവം തം കാമദം ജ്ഞാത്വാ ദിവോദാസോ നൃപസ്തദാ . . 39..
ഉവാച മഹിഷീം വ്യാസ കദാചിത് പുത്രലിപ്സയാ61 .
ദേവി സർവാനഭിപ്രായാൻ ജനേഭ്യോയം പ്രയച്ഛതി . .8.26.40 . .
ഗണേശ്വരം ത്വമപ്യേനമപത്യാർഥം പ്രസാദയ .
സൈവ62മുക്താ63 തദാ ഗത്വാ ഗണേശം പ്രാപ്യ ശോഭനാ ..41 . .
ഉവാച ഭഗവൻ ദേവ അനപത്യാഹമീശ്വര .
ഉപവാസം കരിഷ്യാമി തവ ദേവാഭിരാധനേ64 . .42. .
താവന്ന ഭോക്ഷ്യേ യാവന്മേ വരോ ദത്തസ്ത്വയാ പ്രഭോ .
ജാതേ ച പുത്രേ ദാസ്യാമി ശതാനാം ദശതീർദശ ..43 ..
ത്വാമുദ്ദിശ്യ ദ്വിജാതിഭ്യോ ഗോധേനൂനാം ഗണേശ്വര .
തഥാ65 ഘടസഹസ്രേണ ദധ്നശ്ചൈവ ഘൃതസ്യ ച .
ക്ഷീരസ്യ പംചഗവ്യസ്യ കരിഷ്യേ സ്നപനം ച തേ ..44..
ബ്രാഹ്മണാനാം സഹസ്രാണാം ശതം ചാപി സുപൂജിതമ് .
പുരസ്താദ് ഭോജയിഷ്യേ തേ പുത്രേ ജാതേ ന സംശയഃ . .45..
ബഹൂൻ ദാസ്യതി രാജാ ച66 ഗ്രാമാൻ ദാസീ67സ്തഥൈവ ച .
സദാ സത്രഞ്ച പൂജാം ച കരിഷ്യതി തവ പ്രഭോ . .46..
സനത്കുമാര ഉവാച
സാ തമുക്ത്വാ തഥാ വ്യാസ തസ്ഥൗ നിയമമാസ്ഥിതാ .
സോപവാസാ തദാ68 പൂജാം മഹതീം തസ്യ കുർവതീ ..47. .

57 ജാപ്യം - ഖ. . 58 പൂജാശ്ചാന്യേ - ക. . 59... ത - ക. ഖ. . 60.. താൻ - ക. . 61.. കാമ്യയാ - ഘ. . 62 സൈബം ബുദ്ധാ - ഘ. . 63... ക്ത്വാ - ക ഖ . 64 തവാരാധനസുവ്രതാ - ഖ. . 65 തദാ - ക. . 66 ന (േ) - ഖ. . 67 ദാസ്യ - ക. ഖ. . 68. തഥാ - ഘ. .

താം തഥാ തിഷ്ഠതീം ദേവഃ പ്രോവാച സ ഗണേശ്വരഃ .
ഉത്തിഷ്ഠ നാസ്തി തേ പുത്രോ മാ ഖേദം ത്വം വൃഥാ കൃഥാഃ ..48 ..
ഏവം തേന ഗണേശേന നികുമ്ഭേന മഹാത്മനാ .
അസകൃത് പ്രോച്യമാനാ സാ നിയമാദ് വിരരാമ ഹ . .49 . .
തതോ നരാധിപം ദേവീ പ്രോവാച വിമനാ69 തദാ .
ആര്യപുത്ര ന മേ പുത്രം ഗണപോസൗ പ്രയച്ഛതി .
ബ്രവീതി നാസ്തി തേ പുത്രോ മാ വൃഥാ നിയമം കൃഥാഃ ..8.26.50 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവം മഹിഷ്യാ സ പ്രോക്തഃ സ്വയമേവ നരാധിപഃ .

സദാ സനിയമ70 സ്തസ്ഥൗ ഗണേശസ്യാഗ്രതോ നൃപഃ71 . .5 1 ..
തമപ്യുവാച നൃപതിം നികുമ്ഭോ നിയമസ്ഥിതമ് .
മാ സ്ഥാ72 വ്യഥേഹ നൃപതേ ന തേ പുത്രം ദദാമ്യഹമ് . .52..
ഏവമുക്തഃ സ രാജേന്ദ്രോ നികുമ്ഭേന മഹാബലഃ .
ക്രോധരക്തേക്ഷണഃ പ്രാഹ തമുത്ഥായ ഗണേശ്വരമ് .. 53 . .
രാജോവാച
ഗണോ വാ ത്വം പിശാചോ വാ ഭൂതോ വാ രാക്ഷസോപി വാ .
കൃതഘ്നസ്ത്വം ന സന്ദേഹോ ന ത്വം പൂജാമിഹാർഹസി . .54. .
മമ ചൈവ ഗൃഹദ്വാരി പൗരൈശ്ചൈവ സമർചിതഃ73 .
വിഷയേ മമ വാസീ ച74 ന ച75 പുത്രം പ്രയച്ഛസി . . 55 . .
പൂജാർഹോ ന ഭ[illegible]സ്തസ്മാന്മത്തോ ദണ്ഡം ത്വമർഹസി .
നൃശംസശ്ചാവലിപ്തശ്ച നിഷ്ഠുരോ മത്സരാന്വിതഃ . .56. .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോസ്യ ഭേദയാമാസ നിലയം ഗജയൂഥപൈഃ .
സ്ഥണ്ഡിലം ച ബഭഞ്ജാശു76 ദദാഹാർചാം77 ച സുപ്രഭാമ്78 . .57. .

69 വിമലാ - ഘ. . 70 നിയമവാൻ - ഘ. . 71 സ്ഥിതഃ - ഖ. . 72 ത്വം - ഘ, വ്യഥാ നിയമം കാവീ (ര്ഷീഃ) - ഖ. . 73 സമർഥിതഃ - ഖ. . 74 ത്വം - ഘ. . 75 മേ - ഖ. . 76 ചകാരാശു - ക, ഘ. (ചകർതാ?) 77 ഗൃഹമർചാ - ഖ., തദാ ശൗ (സോ) ര്ചാ - ഘ . 78 ത്വപ്രഭാമ് - ഘ., സുപ്രഭമ് - ഖ. .

നികുമ്ഭോപി കൃതാർഥഃ സന്നാകാശേ സംസ്ഥിതഃ പ്രഭുഃ .
ഉവാച തം79 ദിവോദാസം പ്രദഹന്നിവ80 തേജസാ . .58 . .
യഥേഷ്ടം സമ്പ്രയച്ഛന്തി ദേവാ വരമഭീപ്സിതമ് .
ന ദത്തോ യദ്യസൗ കോപഃ കസ്തത്ര ഭവതോഭവത്81 . .59..
യസ്മാന്മമാലയോ ഭഗ്നസ്ത്വയാ നിരപകാരിണഃ82 .
തസ്മാദ് വർഷസഹസ്രം83 തേ പുരീ ശൂന്യാ ഭവിഷ്യതി ..8.26.6 0 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമുക്ത്വാ രാജാനം നികുമ്ഭഃ പരമാത്മവാൻ84 .
ദേവേശായ നിവേദ്യൈവം85 തസ്ഥൗ പാർശ്വഗതഃ പ്രഭോഃ ..6 1 . .
രാജാപി തസ്യ വാക്യേന തഥ്യേനാർഥേന ചൈവ ഹി .
വ്രീഡാ പരാം സമാസാദ്യ86 ഗൃഹാനഭ്യഗമത്87 തദാ ..6 2 ..
അഥ സാ തേന ശാപേന പുരീ വാരാണസീ തദാ .
ശൂന്യാ സമഭവത് ക്ഷിപ്രം വിശുദ്ധാ മൃഗസേവിതാ ..63 ..
താം തു ശൂന്യാം സ വിജ്ഞായ ദേവ്യാ സഹ പിനാകധൃക് .
സഗണോ നന്ദിനാ സാർധമാജഗാമ88 മഹാദ്യുതിഃ . .64. .
സ തത്ര89 മാനസം ദിവ്യം വിമാനം സൂര്യവർചസമ് .
അനൗപമ്യഗുണം ദേവോ മനസൈവ വിനിർമമേ90 . .65 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
ന മേ പ്രഭവതി പ്രജ്ഞാ കൃത്സ്നശസ്തന്നിരൂപണേ .

ഏതാവച്ഛക്യതേ വക്തുമനൗപമ്യഗുണം ഹി തത് . . 6 6. .
ദേവോദ്യാനാനി രമ്യാണി91 നന്ദനാദ്യാനി യാനി തു .
തേഭ്യഃ ശ്രേഷ്ഠതമം92 ശ്രീമദുദ്യാനമസൃജത്93 പ്രഭുഃ . .67..

79 ച - ഘ . 80 പ്രഹസന്നിവ - ഘ. . 81 ഭവേത് - ഘ . 82 നിരയകാരിണഃ ഘ, മേനപരാധിനഃ ഖ. 83... സഹസ്രാം - ക. . 84... നാമ് - ഖ. . 85.. വ - ഘ. . 86 സമഭവത് - ഖ.,.. മനുഭവൻ ? . 87 വ്യഗമത് - ഘ., ... ഗമുത്തമമ് - ക, ഗമച്ച താൻ - ക. ടി. . 88 സാർധ ജഗാമ സ - ക. . 89 തദാ - ഘ. . 90... വാഭിനിർമമേ - ക.,... നിർമിമേ - ക രവ്വ. . 91... നി - ക. . 92 ശ്രേഷ്ഠതരം - ഖ. . 93 ശീമാനുദ്യാനമസൃജത് - ക .

130
തസ്മിൻ വിമാനേ ഗിരിരാജപുത്രീ സർവർദ്ധിയുക്തേ വചസാമഗമ്യേ .
രേമേ നവേന്ദീവരഫുല്ലനേത്രാ ദേവീ ന സസ്മാര വചഃ സ്വമാതുഃ . . 68 . .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ വാരാണസീശൂന്യകരണം നാമ ഷഡ്വിംശോധ്യായഃ → 26

27

സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ തസ്മിൻ സുഖാസീനൗ ശൈലജാവൃഷഭധ്വജൗ1 .
ആസനേ കാഞ്ചനേ ദിവ്യേ നാനാരത്നോപശോഭിതേ . . 1 . .
അഥാചലസുതാ ദേവീ സുഖാസീനാ വിഭാവരീ .
സർവലോകപതിം പ്രാഹ ഗിരീന്ദ്രതനയാ പതിമ് . .2. .
ഭഗവൻ ദേവതാരിഘ്ന ചന്ദ്രാവയവഭൂഷണ .
കഥയൈതന്മമ വിഭോ യത്ത്വാം പൃച്ഛാമി മാനദ . . 3 ..
കിം ഫലം തവ ദേവേശ ലഭന്തേ ഭക്തവത്സല2 .
ഭക്താ യേ ഫലമുദ്ദിശ്യ3 കുർവതേ4 തന്ന? കിഞ്ചന ..4..
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമുമയാ പ്രോക്തഃ ശൂലപാണിർവൃഷധ്വജഃ .
അവോചത് സർവമവ്യഗ്രോ ദേവദേവഃ ശുഭാശുഭമ് ..5. .
വ്യാസ ഉവാച
കിന്തത് സ ഭഗവാൻ ദേവഃ പ്രീയമാണോ മഹാതപാഃ .
പ്രണയാത് സ തഥാ5 ദേവ്യാ പൃഷ്ടോ കഥയദവ്യയഃ ..6..
സനത്കുമാര ഉവാച
മയാപ്യേതത് പുരാ വ്യാസ പൃഷ്ടോ നന്ദീശ്വരഃ പ്രഭുഃ .
യഥോക്തവാൻ മയി ബ്രഹ്മൻ തഥാ തത്കഥയാമി തേ . .7 . .

1 ശൈലാത്മജാവൃഷധ്വജൗ - ക., ശൈലജാസവൃഷ - ഖ . 2 ഭക്തിവത്സല - ഖ,.. വത്സലാ - ഘ.,... ലാഃ - ക. ഖ. . 3 ഫലമദ്ദിശ്യ - ഘ. . 4 കുർവീത - ഘ . 5 തദാ - ഖ. .

131
ഗണേശാന6 പതിം ശൂരം സൂര്യായുതസമപ്രഭമ്7 .
അപൃച്ഛമഹമവ്യഗ്രോ8 നന്ദീശ്വരമതിദ്യുതിമ്9 . .8..
ഈശേന യത് പുരാ ദേവ്യാഃ കഥിതം ഗണസത്തമ10 .
തന്മേ ബ്രൂഹി യഥാതത്ത്വം പരം കൗതൂഹലം ഹി മേ ..9. .

നന്ദ്യുവാച11
ശ്രൂയതാമഭിധാസ്യാമി പൃച്ഛതസ്തേ മഹാമുനേ .
ദേവദേവേന പാർവത്യാ യത് പുരാഭിഹിതം12 ഹി തത് . . 8.27.10 . .
ദേവദേവ13 ഉവാച
ശ്രൂയതാമഭിധാസ്യാമി യന്മാം പൃച്ഛസി സുവ്രതേ .
ഹിതായ ദേവി ഭക്താനാം പൃഷ്ടസ്തത്14 കഥയാമി തേ15 . . 11 . .
പ്രസാദം യസ്തു മേ ദേവി ശുഭ്രം16 കുര്യാദനിന്ദിതേ .
വിദധാമ്യർജുനം17 തസ്യ ഗൃഹം ശിവപുരേക്ഷയമ് . . 12 ..
വിധാനേന യഥോക്തേന ലിങ്ഗം മേ സ്ഥാപയേച്ച18 യഃ .
മയാ സഹാസൗ ചരതി19 നിത്യമഷ്ടഗുണാന്വിതഃ . .1 3 . .
കാഞ്ചനം ത്രുടിമാത്രം വാ യോ ദദ്യാദ് ബഹു വാ മമ20 .
തസ്യ ഹൈമവതേ21 ശൃങ്ഗേ ദദാമി22 ഗൃഹമുത്തമമ് . . 14..
യോ മേ ഗാം വാ23 ഹിരണ്യം വാ ദദ്യാദവിമനാഃ പ്രിയേ .
ലോകാൻ ദദാമ്യഹം24 തസ്മൈ സർവകാമസമന്വിതാൻ .. 1 5. .
വൃഷഭം യഃ പ്രയച്ഛേന്മേ ശ്വേതം25 നീലമഥാപി വാ .
സ കുലാനാമുഭയത26സ്താരയേദേകവിംശതിമ് . . 1 6. .
ഗോചർമദ്വയസാം വാപി യോ27 മേ ദദ്യാദ്വസുന്ധരാമ് .
സ മേ പുരം28 സമാസാദ്യ ഗണേശൈഃ സഹ മോദതേ . . 17..

6 മഹാഭാഗ - ഖ. . 7... പ്രഭഃ - ഖ . 8 മഹദവ്യഗ്രോ - ക. . 9 മഹാദ്യുതിമ് - ഖ . 10 പുണ്യ നി... ച - ഖ. . 11 നന്ദീശ്വര ഉ - ഖേ. . 12 വിഹിതം - ഘ., കഥിതം - ഖ. . 13 ദേവ ഉ - ഖ. . 14... സ്തേ - ക. ഘ. . 15.. മൃഹം - ഘ. . 16 ദിവ്യം - ഘ. . 17 ന്യക്ഷയം ലോകം - ക. . 18... ത്തു - ഘ. . 19 ചരതേ ച മയാ സാർധം - ഖ . 20... ദപി വാ ബഹു - ഖ., ബഹുധാ - ഘ . 21.. തഃ - ക. . 22. .ദാനി- ക. ഖ. . 23 തു - ഘ, ഗാസ്തു - ക. ഖ., വാസ്തു? . 24.. ന്യഹം - ക. ഖ., ദാസ്യാമ്യഹം - ഘ. . 25... ത - ഖ. ധ., പ്രയച്ഛേത - ഖ. . 26 മംങ്ഗലാനാമുഭയത - ഘ. . 27 ദ്വയമാത്രം യം കശ്ചിദ്യോ - ഖ. . 28 സോമേ - ക., സോമേശ്വരം - ഘ. .

132

യോ മേ പുണ്യഫലം29 ദദ്യാദാത്മനാ പൂർവമർജിതമ്30 .
സോനന്ത31 ഫലമാപ്നോതി മോദതേ32 ച ത്രിവിഷ്ടപേ . . 18 ..
യോനുയാനം33 ചതുർദശ്യാം കൃഷ്ണായാം34 കുരുതേ മമ .
രഥേന വൃഷയുക്തേന മമ ലോകേ സ മോദതേ . . 1 9..
മഹിമാനോപചാരൈശ്ച യോ മാം ജപ്യൈശ്ച പൂജയേത് .
ദദാമി35 ബ്രഹ്മണോ ലോകേ36 വാസം തസ്യ സുപൂജിതമ് .. 8.27.20 . .
മനസാ ചിന്തയേദ് യശ്ച37 പൂജയേയമഹം ഹരമ് .
അശക്തോ നാസ്തി ച38 ദ്രവ്യം യസ്യ നിത്യം സുമധ്യമേ . .2 1 . .
സ തയാ ശ്രദ്ധയാ പൂതോ വിമുക്തഃ സർവപാതകൈഃ .
മമ ലോകമവാപ്നോതി ഭിന്നേ39 ദേഹേ ന സംശയ. .. 22 . .
സ്നാതോ40 യഃ പൂർവസംധ്യായാം സദാ മാമഭിഗച്ഛതി41 .
സ മിത്രം യക്ഷരാജസ്യ യക്ഷോ ഭവതി വീര്യവാൻ . .2 3 . .
സംമാർജനം പംചശതം സഹസ്രമുപലേപനമ് .

ഗന്ധാശ്ച ദശസാഹസ്രാ അനന്തം42 ചാർചനം സ്മൃതമ് . . 24 . .
അഭ്യങ്ഗോഷ്ടശതം ചൈവ സ്നപനം ത്രിശതം ഭവേത് .
ഗന്ധോദകം പംചശതം പഞ്ചഗവ്യം തഥൈവ ച . . 25 . .
ക്ഷീരം പഞ്ചഗുണം ദേവി തസ്മാദ് ഭൂയശ്ച43 കാപിലമ് .
തസ്മാച്ച സർപിഷാ സ്നാനം ഭൂയഃ പംചഗുണം തഥാ . .2 6 . .
ക്ഷമാമി ദേവി ചാസ്യാഹമപരാധാൻ ബഹൂനപി .
ഭസ്മാഭിഷേകമാനന്ത്യം44 ഗുഹ്യം ചൈവ മമ പ്രിയേ45 ..27..
അഗുരുർദശസാഹസ്രം ഷട്46 സാഹസ്രം തു ചന്ദനമ് .
ചതുർദശസഹസ്രാണി ധൂപഃ കാലാഗരോഃ സ്മൃതഃ . . 28. .
അക്ഷയാ47സ്തണ്ഡുലയവാഃ ശാലയോ ദ്വിശതാഃ സ്മൃതാഃ .
ആനന്ത്യോ ഗുഗ്ഗുലുശ്ചൈവ സഹാജ്യേന48 സുധൂപിതഃ49 .. 29. .

29 പുഷ്പ - ഘ . 30 പുണ്യമർജിതമ് ഖ, പൂർണമാ?.. - ക ഘ. . 31 സ്ത്വ? - ക . ഖ. 32 പൂജ്യതേ ഖ, ഘ. 33 യോന്നപാനം - ഘ . 34 കൃ രണായ? - ക ഖ . 35 ʃ മേ? - ക ഘ . 36 ലോകേഷു - ഖ. . 37 നിത്യം - ഖ. . 38 മേ - ഖ. . 39.. ന്ന. - ക . 40 സ്നാത്വാ - ഖ . 41 നാമുപഗച്ഛതി - ഖ. . 42 ആനന്ത്യം - കൃ. . 43 ദൂര - ഘ. . 44... സ്മ കുര്യാദ് - -ക. . 45 ചൈതന്മമേപ്സിതമ് - ക . 46 സ - ക. ഖ ഘ . 47 താ - ഘ. . 48 സഹാന്യേന - ക. . 49 സുപൂജിതഃ - ക .

133
ദ്വേ സഹസ്രേ പലാനാം തു മഹിഷാക്ഷസ്യ യോ ദഹേത് .
ദേവി സംവത്സരം50 പൂർണം സമേ നന്ദിസമോ ഭവേത് ..8.27.3 0 ..
ദക്ഷിണായാന്തു യോ മൂർതൗ പായസം സഘൃതം ശുഭേ .
നിവേദയേദ്വർഷമേകം സ ച നന്ദിസമോ ഭവേത് ..3 1..
ചരവോ ദശസാഹസ്രാ51 യാവകശ്ച ചതുർഗുണഃ52 .
ശേഷാശ്ച ചരവഃ സർവേ യാവകാർധേന സംമിതാഃ53 ..32..
ഘൃതപാത്ര54മസംഖ്യേയമിഹ പ്രേത്യ ച ശാശ്വതമ് .
പ്രീണാതി ച പിതൄൻ സർവാന വിമാനേ ചൈവ മോദതേ ..33..
ഛത്രം പതാകാനിചയം ശോഭയിത്വാ55 ദദാതി യഃ .
സോപി സംദീപ്യതേ56 ഭൂയോ രവിവത്തേജസാ ദിവി ..34..
ഉഭൗ പക്ഷൗ ത്രയോദശ്യാ57 മഷ്ടമ്യാം ചോപവാസികഃ58 .
ഉപതിഷ്ഠേത മാം ഭക്ത്യാ സോപഹാരമനിന്ദിതേ ..3 5..
ദദാമ്യസ്യ59 സ്വകം60 ലോകം തുഷ്ടോഹം ദേവി ശാശ്വതമ് .
രക്തപീതകവാസോഭിഃ പുഷ്പൈശ്ച വിവിധൈരപി .
പൂജിതോഹം സദാ ഭക്ത്യാ പുത്രത്വേ കല്പയാമി തമ് ..36..
ഏകരാത്രം ച യോ മർത്യോ ദീപം ധാരയതി61 സ്ഥിതഃ .
സർവയജ്ഞഫലം തസ്യ ദദാമ62 ശ്രിയമേവ ച .. 37..
മയൈവ മോഹിതാഃ സർവേ ലോകാഃ സജഡപണ്ഡിതാഃ63 .
ന മാം പശ്യന്തി രാഗാന്ധാസ്തമസാ ബഹുലീകൃതാഃ ..3 8..
ധ്യാനിനോ64 യോഗയുക്താ65 യേ സത്യധർമപരായണാഃ .
ഏകാഗ്രമനസോ ദാന്താ66സ്തേ മാം പശ്യന്തി67 നിത്യദാ68 ..39..
യേ മേ ഭക്താഃ സദാ ചൈവ സാംഖ്യയോഗവിശാരദാഃ .

സർവം69 പശ്യന്തി മയി ച മാം ച സർവത്ര യോഗതഃ70 . .8.27.40..

50 ദ്വിവത്സരസ്തു - ഘ . 51.. സ്രം - ക.,.. സ്യാ - ഘ . 52 ണ - ക. 53 സയുഗാ (താ) - ഘ. . 54.. .പാക - ഘ. . 55 ശോഭാം കൃത്വാ - ഘ. . 56 സംദീപയേത് - ഘ. . 57 ചതുർദശ്യാ - ഘ. . 58... നഃ - ഘ. . 59... ന്യസ്യ - ക. ഖ. . 60 സ്വയം - ക. . 61 കാരപീത?- ഖ. . 62.. നി - ക ഖ. . 63. പിണ്ഡിതാഃ - ക. . 64 ഛപായിനോ?- ക. . 65 നിത്യയുകാ?- ക. ഘ. . 66 ഭൂത്വാ - ഘ. . 67 ന്തി?- ഘ . 68 മാം ബുധാഃ - ഖ . 69 സർവേ - ഘ . 70 യോ ഗതം - ക ഖ. ഘ. .

ത്രീംല്ലോകാൻ സമതിക്രമ്യ ബ്രഹ്മലോകം തഥൈവ ച .
ഗച്ഛന്തി മമ തേ ലോകം71 തമോ ഭിത്വാ സുദുർഭിദമ് ..41 ..
ന ശക്യോസ്മ്യതപോയുക്തൈർദ്രഷ്ടും മുനിഗണൈരപി .
ധ്യാനിനോ നിത്യയുക്താശ്ച ദേവി പശ്യന്തി മാം ബുധാഃ ..42..
ഏതാനി ചൈവ സർവാണി കൃത്വാ കർമാണി സുന്ദരി .
മനസാ സുപ്രശാന്തേന മൈനഃ? കരുണചേതസാ ..43 ..
കാഞ്ചനം ഭൂമിഗോദാനം വിപ്രേ ച പ്രതിപാദയൻ .
രുദ്രോ മേ പ്രീയതു ഇതി ഹ്യതുലം ഫലമശ്നുതേ ..44..
യാനി ലോകേഷു തീർഥാനി ദേവതായതനാനി ച .
പാദയോസ്താനി സുശ്രോണി സദാ സന്നിഹിതാനി മേ ..45..
ബ്രാഹ്മണാനാം തഥാ ചൈവ കരേ ദക്ഷിണതഃ സ്ഥിതാഃ .
യോ മാം സർവഗതം ചൈവ സർവം ച72 മയി പശ്യതി ..46..
മയ്യർപിതമനാ നിത്യം തഥാ മദ്ഭാവഭാവിതഃ .
മമൈവ സ73 പ്രഭാവേന സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ . .47..
സർവഥാ വർതമാനോപി ദേവി യോ മാം സ്മരേത്സദാ74 .
ʃജ്യേ
കല്മഷേണ ന യുജ്യേത നരഃ75 കർതാ കദാചന ..48. .
സർവാവസ്ഥോപി പാപാത്മാ ജ്ഞാനനിʃദ്രേന76 ചേതസാ77 .
യോ ʃഭ്യർചയതി ഭാം .നിത്യം സ മമാത്മസമോ ഭവേത് ..49..
ഷഡങ്ഗേന ച യോഗേന യോ മാമഭ്യർചയേത്സദാ79 .
പ്രവിശേത സ90 മാം ക്ഷിപ്രമത്ര നാസ്തി വിചാരണാ ..8.27.5 0..
യോപ്യസജ്ജന81രതോ വിയോനിജഃ പാതകൈരപി സമന്വിതസ്സദാ .
സോപി മദ്ഗതമനാ മദർപണോ യാതി ദേവി82 ഗതിമപ്രതർകിതാമ് ..51 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഈശ്വരാർചനവിധി83 സപ്തവിംശതിതമോധ്യായഃ → 27

71 ലോകാൻ - ക . 72 സർവഥാ - ഘ . 73 ച - ഖ . 74 സദാ സ്മരേത് - ഖ . 75 നഭഃ - ക . 76 ദൃഷ്ടേന - ഖ . 77 തേജസാ - ഘ . 78 സോ - ഖ . 79 മാമർചയതേ സദാ - ഖ . 80 ച്ച - ഖ. . 81. സർജന- ഘ. . 82 ദേവ - ധ. . 83 പൂജാവിധാനോ നാമ - ഘ. .

28

സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ വ്യാസ പുനർദേവീ പതിം വ്രതപതിം ശുഭാ .
അപൃച്ഛദ് വ്രതസംബദ്ധം1 ഫലം ഫലശതാർചിതാ2 .. 1 ..

വ്രതാനാം ഫലമല്പം വാ മഹദ് വാ യത് ത്രിലോകപ .
വ്രതം ഭവതി3 യാദൃഗ് വാ തത്4 പ്രബ്രൂഹി മഹേശ്വര ..2..
ദേവദേവ ഉവാച
മഹാഫലം യദ് ഭവതി യച്ചാപ്യല്പഫലം ശുഭേ5 .
വ്രതം യാദൃക് ച യത് പ്രോക്തം തച്ഛൃണു6 ത്വമനിന്ദിതേ ..3 ..
ചതുർദശ്യാം തഥാഷ്ടമ്യാ7മുഭയോഃ പക്ഷയോഃ ശുചിഃ .
സംവത്സരമഭുഞ്ജാനഃ ശാന്തോ ദാന്തോ ജിതേന്ദ്രിയഃ ..4..
സത്രയാജിഫലം8 യച്ച സത്യവാഗൃതുഗാമിനാമ് .
തച്ചൈവ9 ഫലമാപ്നോതി യമഞ്ചൈവ ന പശ്യതി ..5..
ശയ്യാസനസ്ഥഃ സ്ത്രീമധ്യേ രതിരക്തഃ സുഖേ രതഃ .
സ തപ്യത്യാനഖാഗ്രേഭ്യോ10 നിത്യം യോ മാം സമാശ്രിതഃ11 ..6..
മദ്ഭക്തസ്തപസാ യുക്തോ മാമേവ പ്രതിപദ്യതേ .
ലോകാസ്തസ്യാക്ഷയാ ദേവി യദ്യപി സ്യാത് സ12 പാപകൃത് . .7..
പൃഥിവീഭാജനേ ഭുംക്തേ നിത്യം പർവസു യോ നരഃ .
സ ത്രിരാത്രഫലം13 ദേവി അഹോരാത്രേണ വിന്ദതി ..8..
സംവത്സരം തു യോ ഭുംക്തേ നിത്യമേവ ഹ്യതന്ദ്രിതഃ14 .
നിവേദ്യ പിതൃദേവേഭ്യഃ പൃഥിവ്യാ15 മേകരാഡ് ഭവേത് ..9..
നവമീ16 മഷ്ടമീം17 ചൈവ പൗർണമാസോം18 ത്രയോദശീമ്19 .
യോ ഭുംക്തേ ദേവി നൈതേഷു20 സുപർവസു21 നരഃ സമാമ് ..8.28.1 0..

1 അപത്യവ്രതസംബദ്ധം - ഖ.,.. സമ്ബന്ധം - ഖ. . 2. സമാർചിതാ - ക., സദാർചിതാ - ഘ. . 3 സ്തുവന്തി - ഘ. . 4 തച്ച - ഖ. 5 ഭവേത് - ഖ. . 6 തച്ഛൃണുഷ്വ - ക . 7 ചതുർദശ്യാമഖാഷ്ടമ്യാ - ക. . 8 സപ്തരാത്രിഫലം യത്ര - ഘ. . 9 തദൈവ - ഖ., തയൈവ ഘ. . 10 ക്രീഡമാനോ നമാസ്യോ - ഘ., നഖാഗ്രേണ - ഖ. . 11 മാമനുവ്രതഃ - ഖ. . 12 സു - ഖ. . 13 സ ത്രിഫല? - ക. . 14 ജിതേന്ദ്രിയഃ - ഘ. . 15... ?വീ - ക. . 16 അഷ്ടമീ - ക . 17. മീം - ക. . 18... ?? - തത്ര, -ചതുർദശീ - ഘ. . 19,.. ശീ - ക. . 20 ഏതേഷു - ക. . 21 സംയതസ്തു - ഖ. .

136

ഗാണപത്യം സ ലഭതേ നിസ്സപത്നമനിന്ദിതേ .
ഭൂതാനാം ദയിതശ്ചൈവ22 ദിവ്യം രൂപം ബിഭർതി ച . .1 1..
ശ്രീവത്സം യശ്ച23 പിഷ്ടേന ദദ്യാദ് ഹേമഫലം24 ശുഭമ് .
കിരേത് കൃഷ്ണതിലാംശ്ചാത്ര തണ്ഡുലാക്ഷതമേവ ച . . 1 2. .
ഫലൈശ്ച വിവിധാകാരൈര്യഥാലബ്ധൈ രസാന്വിതൈഃ .
സ വൈ വർഷസഹസ്രാണി ദ്വിഷഷ്ടി ദിവി മോദതേ . . 13 . .
ദിവ്യരൂപധരഃ ശ്രീമാൻ ദേവതൈസ്സഹ നിത്യശഃ .
ഹിരിവേരമയീം25 യോ മേ ദദ്യാത് പ്രതികൃതിം സ്വകാമ് . . 14..
സർവഗന്ധരസൈര്യുക്താം നിര്യാസൈശ്ച സുസംസ്കൃതാമ് .
ഭക്ഷ്യഭോജ്യൈശ്ച വിവിധൈഃ കൃഷ്ണപക്ഷേ ചതുർദശീമ് . . 1 5..
പൂർവദക്ഷിണയോശ്ചാത്ര26 പശ്ചിമോത്തരയോസ്തഥാ .
പാർശ്വേഷു ഹരിതാലഞ്ച കൃഷ്ണാഗരുമനഃശിലാമ് . . 16 ..
ചന്ദനം ചൈവ ദദ്യാദ്വൈ യഥാസംഖ്യേന പൂജിതമ് .

തസ്യ പുണ്യഫലം ദേവി ശൃണു യന്മത്തകാശിനി . . 17..
സർവവ്യാധിവിനിർമുക്തസ്തഥാ[27] നിഷ്കല്മഷശ്ച ഹ .
വർഷകോടിശതാന്യഷ്ടൗ ദിവി ഭുക്ത്വാ മഹത്സുഖമ് .. 18. .
ഇഹ ലോകേ സുഖീ ജാതോ മാമേവ പ്രതിപദ്യതേ .
രത്നാവലിം തു യോ[28] ദദ്യാദ് ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രിയോഥ വിട് . . 1 9. .
ശൂദ്രഃ സ്ത്രീ വാ സ മേ[29] ലോകേ മത്സൗഖ്യം പ്രാപ്നുതേ പരമ് .
സിദ്ധാർഥ□□□ശ്ചാഘ്ലോരേണ[30] ദൈവേ പിത്ര്യേഥ വാ പുനഃ . . 8.28.20 ..
ത്രിംശദ്വർഷസഹസ്രാണി[31] തർപയേത് സ[32] പിതൄനപി .
ഋഷീംശ്ച സർവദേവാംശ്ച രൂപഞ്ചാപ്നോതി പുഷ്കലമ്[33] . . 21 . .
മന്വന്തരഞ്ച ഗോലോകേ ഗോകന്യാഭിഃ സ[34] പൂജ്യതേ .
സർവേ ദേവാസ്തഥാ വിഷ്ണുർബ്രഹ്മാ ഋഷയ ഏവ ച . .22. .

22... ണ്ചൈവ - ഘ . 23... ച്ച - ക. ഘ. . 24 ധർമഫലം - ഖ. . 25 ഹരിവേരമയീ - ക., ശാലിപിഷ്ടമയീം - ഘ. . 26... പി - ഖ. . 27 മുക്തോ യഥാ - ഘ. . 28 വക്താരം നിർണയോ - ഘ. . 29 മാം - ക, സമോ - ഖ. . 30.. കാശ്ച അർഘേണ - ഘ. . 31 ത്രിഷഡ്വിംശത്... - ക. . 32 സ്വ,.. - ഘ. . 33... ലാം - ക. ഖ. . 34 ത്ര.. - ഖ. .

137

കുർവന്ത്യർഘ്യേ ഹി സാന്നിധ്യം തേഭ്യസ്തദ്ധി വിനിഃസൃതമ് .
ഗുഹ്യമേതത് പരം ദേവി യോ വേത്തി സ[35] മഹാതപാഃ ..23 ..
തസ്യ പ്രഭാവാജ്ജായേത ധനവാൻ പ്രിയദർശനഃ .
പ്രജ്ഞാരൂപഗുണൈര്യുക്തഃ[36] സംവത്സരശതായുഷഃ[37] . .24. .
ക്ഷീരേണ യോ മാം സതതം സ്നാപയേത ത്രിരുദ്യതഃ[38] .
അപരാധസഹസ്രന്തു ക്ഷമേ[39] തസ്യാഹമന്തശഃ[40] ..25. .
യശ്ച[41] തത്[42] സ്നപനം പശ്യേത് സ തത്പാപൈഃ[43] പ്രമുച്യതേ .
മാനസസ്യ ച ജപ്യസ്യ സഹസ്രസ്യ ഫലം ലഭേത്[44] ..26..
സംവത്സരം തു യഃ കുര്യാത് ക്ഷീരേണ സ്നപനം ശുചിഃ[45] .
ഗാണപത്യം സ ലഭതേ ബല്ലഭത്വം ച നിത്യശഃ ..27..
സർപിഷാ യോ മമാഭ്യങ്ഗം കരോത്യവിമനാ നരഃ .
ദ്വിസാഹസ്രസ്യ ജാപ്യസ്യ മാനസസ്യ ഫലം ലഭേത് ..28. .
അഭിഗമ്യശ്ച -ദേവാനാം സ ഭവേച്ച[46] നരോത്തമഃ .
നിഷ്കാണാം ച സുവർണസ്യ സഹസ്രസ്യ ഫലം ലഭേത് ..29. .
സംമാർജനം ച[47] യഃ കുര്യാത് സംവത്സരമനുവ്രതഃ .
വിതരാമി ശുഭം ലോകം നിത്യം തസ്യ ധ്രുവം ശിവമ് ..8.28.3 0 ..
സർവലോകക്ഷയേ തസ്യ ന ക്ഷയോ ഭവതീശ്വരി .
ലിങ്ഗപൂജാം[48] തു യഃ കുര്യാന്മമ ദേവി ദൃഢവ്രതഃ . .3 1 ..
ശതം വർഷസഹസ്രാണി ദിവ്യാനി ദിവി മോദതേ .
ചതുർണ്ണാം പുഷ്പജാതീനാം ഗന്ധമാഘ്രാതി ശങ്കരഃ ..32 ..
അർകസ്യ കരവീരസ്യ ബില്വസ്യ ച ബകസ്യ[49] ച .
സുവർണനിഷ്കം പുഷ്പേ തു[50] സർവസ്മിൻ ദേവി[51] കഥ്യതേ .. 33. .
സഹസ്രേ ത്വർകപുഷ്പാണാം[52] ദത്തേ യത കഥ്യതേ[53] ഫലമ് .

ഏകസ്മിൻ കരവീരസ്യ ദത്തേ പുഷ്പേ ഹി തത് ഫലമ് ..34..

35 സു... - ഖ. . 36 യുക്തം - ക. ഘ. . 37... യുതമ് - ക. ഘ. . 38 ത്രി ? ഖ 38 ? - ഘ. . 40. ഗഃ - ഘ. . 41 യച്ച - ക ഖ. . 42 തം - ക. ഖ. ഗ. . 43 സർവപാപൈഃ - - ഖ. ഘ. . 44 ഭവേത് - ക. . 45 ശുചി - ഖ. . 46 ഭദ്രം - ക., ഭവേത - ഖ . 47.. ത്തു - ഖ. . 48 ലിങ്ഗപൂരം - ക., ലിംഗം പൂർവ - ഘ. . 49 ബുകസ്യ - ക . 50 പുഷ്പൈസ്തു - ല., പുഷ്പം തു - ഘ. . 51... ണേവ - ഖ. ഘ. . 52 സഹസ്രൈ സ്ത്വന്യപുഷ്പാണാം - ഖ., സഹസ്രൈ ത്വന്യ... - ക. . 53 യത്കഥിതം - ഖ. .

കരവീരസഹസ്രസ്യ ഭവേദ്ദത്തസ്യ54 യത് ഫലമ് .
തദേകസ്യ തു പദ്മസ്യ ദത്തസ്യ ഫലമുച്യതേ ..35..
പദ്മാനാം ച55 സഹസ്രസ്യ മമ ദത്തസ്യ യത് ഫലമ് .
തത്ഫലം ലഭതേ പത്രേ ദത്തേ ബില്വസ്യ ശോഭനേ56 . .36..
ബില്വപത്രസഹസ്രം തു ദത്തേ മേ യത് ഫലം സ്മൃതമ് .
ബകപുഷ്പേ57 തദേകസ്മിൻ മമ ദത്തേ ലഭേത്ഫലമ് ..37..
ബകപുഷ്പസഹസ്രസ്യ മമ ദത്തസ്യ യത് ഫലമ് .
പുഷ്പേ ദത്തേ തദേകസ്മിൻ ലഭേദ്58 ധത്തൂരകസ്യ59 തു60. ..38..
നിർമാല്യം യോ ഹി മേ നിത്യം ശിരസാ ധാരയിഷ്യതി .
അശുചിർഭിന്നമര്യാദോ നരഃ പാപസമന്വിതഃ ..39. .
സ്വൈരീ ചൈവ തഥാ മുക്തോ61 നിയമൈശ്ച ബഹിഷ്കൃതഃ .
നരകേ സ62 പതേദ് ഘോരേ തിര്യഗ്യോനൗ ച സംഭവേത്63 ..8.28.40 ..
ബ്രഹ്മചാരീ ശുചിർഭൂത്വാ നിർമാല്യം യസ്തു ധാരയേത് .
തസ്യ പാപമഹം ശീഘ്രം നാശയാമി മഹാവ്രതേ64 ..41 ..
ദീപമാലാം തു യഃ കുര്യാത് കാർത്തികേ മാസി വൈ മമ .
അവസാനേ ച ദീപാനാം65 ബ്രാഹ്മസ്തർപയേച്ഛുചിഃ66 ..42..
ഗാണപത്യം സ ലഭതേ ദീപ്യതേ ച രവിര്യഥാ .
ദദ്യാത് കൃഷ്ണതിശ്ചൈവ സഹഃ67 സിദ്ധാർഥശ്ച ഹ ..43..
യോ മ്രേ ദേവി സദാ മൂർധ്നി സ മേ നന്ദിസമോ ഭവേത് .
യേ ഹി സിദ്ധാർഥകാഃ പ്രോക്താസ്തഥാ കൃഷ്ണതിലാശ്ച യേ ..44..
സർവേ തേ ത്വന്മയാ ദേവി ഗുഹ്യമേതന്മയേരിതമ് .
? ..45 . .
- - - - - ʃ - - - - ന ʃ - ന - - ʃ (?) .
ചിത്രോ നാമ ഗണോ മഹ്യം തേന സാർധം സ മോദതേ .. 46 ..

54 ദത്തേ ഭവതി - ഘ. . 55 തു - ഖ. ഘ. . 56 തു സുശോഭനേ - ഖ. . 57 ബുകപുഷ്പേ - ക. ഖ. . 50 ലഭതേ - ഘ. . 59 ബന്ധുക... - ഘ. . 60 വൈ? - ഘ. . 61 യുക്തോ - ക. . 62 ന - ഘ. . 63 ദീപ്യതേ ച രവിര്യഥാ - ഘ. . 64... മതേ - ഘ. . 65 ദീപം ദത്ത്വാ വ്രതാന്തേ തു - ഖ. . 66... ച്ഛുചോൻ - ഖ. . 67 സദാ - ക. .

സർവസംപ്രലയേ ചൈവ പ്രാപ്തേ ത്രൈലോക്യസംക്ഷയേ .
ത്യക്ത്വാ സർവാണി ദുഃഖാനി മാമേവ പ്രതിപദ്യതേ ..47..
ന തുഷ്യാമ്യർചിതോർചായാം തഥാ ദേവി നഗാത്മജേ .

ലിങ്ഗേർചിതേ യഥാ68 ʃത്യർഥം പരിതുഷ്യാമി പാർവതി ..48. .
സർവേന്ദ്രിയപ്രസക്തോ വാ യുക്തോ69 വാ സർവപാതകൈഃ .
സ പ്രയാതി ദിവം ദേവി ലിങ്ഗം യോർചയതീഹ മേ . .49. .
ത്യക്ത്വാ70 സർവാണി പാപാനി നിർദ്വന്ദ്വോ ദഗ്ധകിൽബിഷഃ .
മദാശീ71 ര്മന്നമസ്കാരോ72 മാമേവ പ്രതിപദ്യതേ ..8.28.50..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ ഭഗവതീ ഭൂയഃ പതിം സർവജഗത്പതിമ് .
അപൃച്ഛത് പുഷ്പ്യമാണാ73 സ്യാ74 കേന ത്വം ദേവ75 തുഷ്യസേ76 . .51 . .
തതഃ പ്രഹസ്യമാനാസ്യഃ സർവലോകേശ്വരേശ്വരഃ77 .
പ്രോവാച ഭഗവാൻ വാക്യം78 ലോകാനാം ഹിതകാമ്യയാ..52 . .
ദേവദേവ ഉവാച79
ശൃണു ദേവി യഥാതത്ത്വം80 യേന യാന്തി ശുഭാം ഗതിമ് .
ത്രൈലോക്യേ ജന്തവഃ സവ81 മദ്ഭക്താ യേ ശുഭാനനേ ..53 ..
യത്തത്82 പരതരം ഗുഹ്യം തത് സർവം മയി83 തിഷ്ഠതി .
യോ ഹി തത്ത്വേന തദ് വേദ സംസാരാത്84 സ വിമുച്യതേ85 . .54..
ന ച പ്രകാശയേദ് ഗുഹ്യം നാമ86 മേ കീർതയേന്നരഃ .
സദാ സർവസഹേത്യേവം പ്രാതഃ87 പ്രാഞ്ജലിരുത്ഥിതഃ ..55. .
തസ്മാച്ച88 കീർതനാത് പാപം സർവമേവ വിനിർദഹേത് .
യശഃ കീർത്തിം ച സംപ്രാപ്യ രുദ്രലോകേ മഹീയതേ ..56..
സർവമാല്യാനി യോ ദദ്യാൻ മമ മൂർതിഷു89 നിത്യശഃ .
മംത്രേണ വിധിവച്ചൈവ തസ്യ പുണ്യഫലം മഹത്90 ..57. .

68 തഥാ- ഖ- . 69 യുതോ ഘ . 70 കൃത്വാ ഘ . 71 മഹാണീ ഘ . 72 മാർഥ്യമത്പ്രാപ്യ ഘ, നമസ്കാരോപി യം കുര്യാത് - ഖ., . യോപി കുര്യാന്നമസ്കാര? . 73 പുഷ്യമാനാ - ക., പുഷ്പമാലാസ്യാ - ഖ., തുഷ്യമാനാ - ഘ. . 74 സാ - ഘ. . 75 ദേവി - ക. . 76.. സി - ഖ. . 77... ദേവേശ്വരേശ്വരഃ - - ഘ- . 78 വചഃ പ്രോവാച ഭഗവാൻ - ക. ഘ . 79 ദേപ്യുവാച - ഖ. . 80.. തഥ്യം - ഘ . 81 ന തു സർവേണ - ഘ. . 82 യദ്യത് - ഘ. . 83 ത്വയി - ക. ഖ. . 84 സ സംസാരാദ് - ഘ. . 85.. പ്രമുച്യതേ - ക. ഘ-, പ്രവി.. - ഖ . 86 നാമതഃ - ഘ.,... സ്തേ - ഖ. . 87 മഹേശ്വരം പ്രാതഃ സ്മരേത് - ഘ. . 88 യസ്മാച്ച - ഘ. . 89 സർവമൂർതിഷു - ക. ഘ. 90 ശൃണു - ഘ. .

140

മന്ത്രഃ91
സർവഗായ സുരേശായ സർവദേവമയായ ച .
നമോ ഭഗവതേ ചൈവ ഗുഹ്യാഗുഹ്യായ വൈ സദാ92 . . 58 . .
സോമായ93 ഭൂതനാഥായ ഭാവനായ ഭവായ ച94 .
സർവഗുഹ്യായ വൈ സ്വാഹാ ദേവഗുഹ്യമയായ95 ച . . 59. .
സർവഗുഹ്യമയോ മംത്രഃ സ്വാഹാ സോമായ ചൈവ ഹി96 .
കടംകടായ വൈ97 സ്വാഹാ സ്വാഹാ ദേവായ ശുഷ്മിണേ98 . . 8.28.60 . .
പുഷ്പാണ്യേതേന മന്ത്രേണ യോ മേ നിത്യം നിവേദയേത് .
സഹസ്രം തേന99 ജാപ്യസ്യ മാനസസ്യ കൃതം ഭവേത് . . 61 . .
അഥാ100ഞ്ജലിമമാവാസ്യാം സുസമ്പൂർണാം സമാഹിതഃ .

തിലാനാം ചൈവ കൃഷ്ണാനാം സർഷപാണാം ച പാർവതി . .62 . .
അർചയിത്വാ യഥാന്യായം യഥാലാഭം പ്രയച്ഛതി .
ഇദം101 ച വചനം കുര്യാത്102 സൂര്യേതി വ മമേതി ച103 ..63 . .
സർവപാപവിനിർമുക്തഃ സ്വർഗലോകം വ്രജേന്നരഃ .
അർചയിത്വാ ച മാം ദേവി ബ്രാഹ്മണാന്ന ച തർപയേത് . .64..
ന തത്ഫലമവാപ്നോതി നാഹം തുഷ്യാമി തസ്യ വൈ .
അർചയിത്വാ ദ്വിജാന്മാം ച യോ മേ നാമാനി കീർതയേത് .. 65..
ചതുർദശ്യാമഥാഷ്ടമ്യാം പക്ഷയോരുഭയോരപി .
സോപി ദേവി പ്രമുച്യേത വിയോനിം ന സ ഗച്ഛതി . .66. .
വാമദേവ സുദേവേതി105 ഹര ഗുപ്തേതി വാ പുനഃ .
ഉമാപതേ നീലകണ്ഠ ശാന്ത106 ശ്രീകണ്ഠ ഗോപതേ . . 67. .
ശർവ107 ഭീമ108 പശുപതേ109 ശങ്കരോഗ്ര ഭവേതി ച .
മഹാദേവേതി ചാപ്യന്യന്നാമ ഗുഹ്യം പ്രകീർതയൻ110 . . 68. .

91 അയ മന്ത്ര - ഖഃ . 92 ഗുഹ്യാത്മനേ നമോസ്തുതേ - ഘ . 93 നമസ്തേ - ഘ . 94 ഭവാത്മനേ - ക. . 95 വേദഗുഹ്യായ - ഖ. . 96 സ്വാഹാ - ഖ . 97 യൈവ? - ക. ഘ . 9.8 ദേവായ ശുഷ്മിനേ സ്വാഹാ - ഖ . 99 സഹസ്രാശേന - ക. . 100 അന്യാ? - ഘ . 101 ഇയ - ക . 102 ബ്രൂയാത് - ഘ. . 103 സൂര്യേജ്യോതി- മയേതി ച - ഘ. . 104 പ്രപശ്യേ ത - ക. ഘ . 105 വാനുദേവേതി - ഘ . 102 ശ്രാന്ത - ഖ. . 107 ശർവോ - ക., പാർവതീശ - ധ. . 102 ഭീമഃ - ക. . 109 പശുപതിം. - ഖ, പശുപതേ. - ക. . 110... യേതു - ക. .

സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യേത ദിവി ദേവൈശ്ച പൂജ്യതേ .
ഏതേഷാമേകമപി യഃ കഥയേദ്വാ പഠേത വാ . .69. .
സ ദേഹപദ്ധതിം111 ഭിത്ത്വാ112 മാമേവ പ്രതിപദ്യതേ .
ഏവം113 സർവ114 പ്രണാമേ ച115 യന്മയാ പരികീർതിതമ് ..8.28.70 ..
അമാവാസ്യാന്തു യോ നിത്യം സഘൃതം ഗുഗ്ഗുലം ദഹേത് .
ക്ഷീരേണ ചൈവ സംമിശ്രം ഗുഹ്യമേതന്മമ പ്രിയമ്116 ..71 . .
സോച്യുതം117 സ്ഥാനമാപ്നോതി മത്പ്രസാദാന്ന സംശയഃ .
ഇദം ച പരമം ഗുഹ്യം യോ മേ ദേവി നിവേദയേത് . .72..
അർകപത്രയുതം പൂർണം ഘൃതേന118 മധുനാ സഹ119 .
നിവേദ്യ വിധിവദ് ഭക്ത്യാ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ ..73 ..
ഇമാനി ച മഹാഭാഗേ യോ മേ നാമാനി കീർതയേത് .
ശ്മശാനനിലയോ നഗ്നോ ഭസ്മശായീ120 യതവ്രതഃ . .74. .
വാമദേവഃ പ്രശാന്തശ്ച സ്തബ്ധശേപ121 സ്ത്രിലോചനഃ .
അ?സവ്യപ്രിയഃ122 സവ്യോ ബഹുരൂപോന്തകാന്തകൃത്123 ..75..
പുരാണഃ പുരുഹൂതശ്ച മൃത്യോർമൃത്യുർജിതേന്ദ്രിയഃ .
അനിന്ദ്രിയോതീന്ദ്രിയശ്ച സർവഭൂതഹൃദി സ്ഥിതഃ . .76. .
സംസാരചക്രീ യോഗാത്മാ കാപാലീ ദിണ്ഡിരേവ ച .
മഹാദേവ124 മഹാദേവ മഹാദേവേതി ചൈവ ഹി ..77. .
ജപേദേതന്നിയമവാൻ ശൃണുയാദ്വാപി നിത്യശഃ .

സ ദേഹഭേദമാസാദ്യ യോഗാത്മാ ഗണപോ ഭവേത് . .78. .
സനത്കുമാര ഉവാച
- - - - - --- - - - - - - - - .
- - - - - - - - - - - - - - - - . .79..

111 ബംധ ഘ . 112 ഭിത്വാശു - ഘ . 113 ഏകം ഗ, 114 ? പ്രമാണ - ഘ . 115 ന - ഖേ., തേ. ഘ. . 116 പ്രിയേ - ക. ഘ. . 117 സോതമം - ഖ. . 118 ഘ്യതസ്യ - ക, ഘ്യത ച - ഘ. . 119 മധുനശ്ച. ഹ - ക. . 120. .സ്നായീ - ഘ. . 121. ശേത? - ഘ. . 122 അപ സവ്യപ്രിയ? - ധ. . 123... ന്തകോന്തകൃത്- ക. . 124,. .വോ - ക. ഘ. .

142
നാശുഭായ125 ന പാപായ നാനൃതായാവ്രതായ ച926 .
ശ്രാവയേദ് ഭക്തിമാൻ പുണ്യാന്നാപേതായ127 കദാചന . .8.28.8 0 . .
ധന്യം യശസ്യമായുഷ്യം ശാന്തിവൃദ്ധികരം ശുഭമ് .
പൂതം പവിത്രം പരമം മങ്ഗലാനാം ച മങ്ഗലമ് .
ശ്രോതവ്യം ന ച സർവേണ128 തഥാ ദേയം ന കസ്യചിത് ..81 . .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഈശ്വരപൂജാനാമ129 അഷ്ടാവിംശതിതമോധ്യായഃ → 28

29
വ്യാസ1 ഉവാച
ഏവം കാലേന2 സംപ്രാപ്യ വാരാണസ്യാം നികേതനമ് .
ജഗതഃ പിതരൗ ദേവൗ ചക്രതുഃ3 കിമതഃ പരമ് . .1 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതഃ സ ഭഗവാൻ ദേവോ ദേവീം ഹിമവതഃ സുതാമ് .
ഉവാച ദേവി പശ്യാമ4 ഉദ്യാനം യദി രോചതേ . .2 ..
ദേവ്യുവാച
ഏവം ഭവതു ദേവേശ യഥാത്ഥ ത്വം2 വൃഷധ്വജ .
ന ഹി മേന്യത്ര ഗന്തവ്യമുദ്യാനാത് പരതോ ഹര . .3 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
സഹ ദേവ്യാ തതോ വ്യാസ വാരാണസ്യാം വൃഷധ്വജഃ .
ദിവ്യോ6 ദ്യാനദിദൃക്ഷാർഥം വിചചാര7 സമന്തതഃ .4. .
പൂർവസ്മിൻ സ ദിശോ ഭാഗേ ദേവ്യാ ദേവഃ പിനാകധൃക്. .
ഉദ്യാനം ദർശയാമാസ നാനാകുസുമശോഭിതമ് ..5..
ചംപകാശോകപുന്നാഗപ്രിയംഗൂചൂതസംകുലമ്8 .
ബില്വാർജുനകദമ്ബൈശ്ച ന്യഗ്രോധോദുമ്ബരൈരപി . .6. .

125 നാശുചയേ - ഘ. . 126... യ കദാചന - ക,. യാശുഭായ ച - ഘ . 127 നിത്യം നാവ്രതായ - ഘ . 128 സർവദാ ദേവി - ഘ, സർവൈശ്ച - ഖ . 129 പൂജാവിധിർനാമ - ഘ. .
1 സന ഉ. - ക. . 2 കാമേന ഘ. . 3 കുരുത. - ഘ . 4.. വ - ക. ടി., ഘ . 5 തത്ത്വം - ഘ. . 6 ദേവോ - ക., ഘ . 7 വിഷഭ്രാമ - ക. . 8. (വ .) ത... - ഘ. .

143
ഗന്ധവദ്ഭിശ്ച കുസുമൈർജാതീകേസരകേതകൈഃ .

രമ്യൈഃ സുരഭിപുഷ്പൈശ്ച ഷട്പദവ്രാതസേവിതൈഃ . .7..
സംയുക്തം സർവതഃ ശ്രീമദ്വനം വൈഭ്രാജസന്നിഭമ് .
സ തദുദ്യാനമാസാദ്യ ദേവീമാഹ ജഗത്പതിഃ ..8..
അസ്മിൻ ദേശേ പുരാ ദേവി തിഷ്ഠതോ മമ ശോഭനേ .
ഊർധ്വം ഗോലോകസംസ്ഥാനാദ് ഗവാം വത്സൈഃ സ്വയംഭുവൈഃ . .9 . .
പീയമാന9 പയോവേഗാത് ഫേനം മൂർധ്നി സമാപതത .
തതോ മയോ10ർധ്വതോ ദൃഷ്ടാ11 ഗാവസ്താഃ സോമപാർശ്വതഃ12 . . 8.29.10 ..
തതസ്താഃ13 പ്രേക്ഷിതാസ്തത്ര മയാ14 ഗാവസ്തദാഭവൻ .
തേജസാ ദഹ്യമാനാസ്തു നൈകവർണ്ണാ ഭൃശാർദിതാഃ . . 11 ..
ഗാവഃ പൂർവമിമാ ദേവി ആസൻ കപിലവർണജാഃ .
നൈകവർണാസ്തദാഭൂവൻ യദാ സംപ്രേക്ഷിതാ മയാ . . 1 2..
താസാം ശരണ്യതാം യാത്വാ താഭി15ർമാമേവ ശൈലേജേ .
ആശ്രിതഃ സോമ ആഗത്യ സ്രവന്തീഭിഃ16 സമന്തതഃ . .1 3 ..
അർദിതാഭിസ്തദാ ഗോഭിർബ്രഹ്മാ മാമബ്രവീത്തതഃ .
പ്രസാദം കുരു ദേവേശ സൗരഭ്യ17 സ്തേജസാ തവ18 .. 14. .
ന നശ്യന്തി19 യഥാ സദ്യസ്തഥാ സർവസുരാർചിത .
തതോഹമാസ്ഥിതോ ദേവി സ്ഥാനേസ്മിൻ സ്വയമേവ തു . . 1 5. .
ഗോപ്രേക്ഷ ഇതി വിഖ്യാതഃ20 സംസ്തുതഃ21 സർവദേവതൈഃ22 .
ഗോപ്രേക്ഷേശ്വരമാഗത്യ ദൃഷ്ട്വാഭ്യർച്യ23 ച മാനവഃ . . 16 . .
ന ദുർഗതി24 മവാപ്നോതി കല്മഷൈശ്ച വിമുച്യതേ .
തതസ്താ ദഹ്യമാനാസ്തു25 പ്രസന്നേ26 കപിലാ27 മയി . .17. .
ഹ്രദേസ്മിൻ ധേനവോ28 ഭ്യേത്യ ശാന്താസ്താ വിബഭു29സ്തദാ .
കപിലാഹ്രദ ഇത്യേവം തദാപ്രഭൃതി കഥ്യതേ .. 18..

9 പീയനീതാമ്പ... - ക., പിബതീനാം - ഘ . 10 മമോർധ്വം - ക . 11 ദൃഷ്ടാസ്തു ഖ, ദൃഷ്ട്വാ ഘ . 12 ഗാഃ - ഖ. ഘ. . 13... ശ്ചാ - ക. . 14 ദേവ്യാ - ഘ. . 15 ഏഭി - ഖ. . 16 സഹ ഗോഭി ര്ന താസ്ത്യജൻ - ക. . 17 സൗരഭ്യാ - ക. . 18 ഭവ - ഘ. . 19 ന വിനശ്യദ് - ഖ. . 20 ഗോപ്രേക്ഷക ഇതി ഖ്യാതഃ - ഖ. . 21 സംസ്മൃതഃ - ഘ. . 22 സർവദൈ. - ഘ. . 23 ചാർച്യ - ക ഖ, ചാഭ്യർച്യ - ഘ. . 24 സ സ്വർഗതി - ഘ. . 25 ദുഹ്യമാനാസ്തു - ഘ . 26 പ്രസന്ന .) - ഘ. . 27 സുരഭീ - ക. ഖ. . 28 ധേനുര.. - ക., പേതു - ക ഖ. ഘ. . 29 വിഭവു - ഖ., ശിശിവു - ഘ. .

144

അത്രാപി30 സ്വയമേവാഹം വൃഷധ്വജ ഇതി ശ്രുതഃ31 .
സാന്നിധ്യം കൃതവാൻ ദേവി സ ചായം ദൃശ്യതാം സ്ഥിതഃ . .19..
കപിലാഹ്രദതീർഥേസ്മിൻ സ്നാത്വാ നാന്യമനാ നരഃ32 .
വൃഷധ്വജമിമം ദൃഷ്ട്വാ സർവയജ്ഞഫലം ലഭേത് . 8.29.20 ..
സലോകതാം മൃതശ്ചാപി അർചയിത്വാ തു മാമിഹ .
ലഭതേ ദേഹഭേദേ തു ഗണത്വം ചാതിദുർലഭമ് . . 21..
അസ്മിന്നപി പ്രദേശേ തു താ ഗാവോ ബ്രഹ്മണാ സ്വയമ് .
ശാന്ത്യർഥം സർവലോകാനാം സർവാ ദുഗ്ധാഃ പയോമൃതമ് ..22. .
താസാം ക്ഷീരേണ സംജാതം ഹ്രദമേതന്മനോഹരമ് .

ഭദ്രദോഹമിതി ഖ്യാതം പുണ്യം ദേവഹ്രദം ശുഭമ്33 . .23 ..
സർവൈർദേവൈരഹം ദേവി അസ്മിന്ദേശേ പ്രസാദിതഃ .
ഗച്ഛോപശമമീശേതി ഉപശാന്തശിവസ്തതഃ .. 24. .
സ്ഥിതോ ഭൂത്വാഹമത്രസ്ഥഃ പുണ്യമസ്യാപി ദർശനമ് .
ദൃഷ്ട്വൈനം34 പ്രയതോ മർത്യഃ സ്വർഗലോകമവാപ്നുയാത് . .25..
അത്രാഹം ബ്രഹ്മണാനീയ സ്ഥാപിതഃ പരമേഷ്ഠിനാ .
ബ്രഹ്മണശ്ചാപി സംഗൃഹ്യ വിഷ്ണുനാ സ്ഥാപിതഃ പുനഃ .. 26. .
ബ്രഹ്മണാ സ തതോ വിഷ്ണുഃ പ്രോക്തഃ സംവിഗ്നചേതസാ .
മയാനീതമിദം ലിങ്ഗം കസ്മാത് സ്ഥാപിതവാനസി ..37..
തമുവാച പുനർവിഷ്ണുർബ്രഹ്മാണം കുപിതാനനമ് .
രുദ്രദേവേ മമാത്യന്തം പരാ ഭക്തിർമഹത്തരാ35 ..28 ..
മയൈഷ സ്ഥാപിതസ്തേന നാമ്നാ36 തവ ഭവിഷ്യതി .
ഹിരണ്യഗർഭ ഇത്യേവം തതോത്രാഹം സമാസ്ഥിതഃ . .29. .
ദൃഷ്ട്വൈനമപി ദേവേശേ37 മമ ലോകം വ്രജേന്നരഃ .
പുനരേവ38 തതോ ബ്രഹ്മാ മമ ലിങ്ഗമിദം39 ശുഭേ . .8.29.3 0 . .

30 തത്രാപി - ക. ഘ . 31 പ്രഭുഃ - ഘ .. 32 ഗ?മ്യക് സമാഹിതഃ - ഖ., സംയതമാനസഃ - ഘ. . 33 വനം - ക. ഖ. . 34. വ - ഖ. . 35 പിതാമഹ - ഘ. . 36 തവ നാമ്നാ - ഖ. . 37... ശം - ക. ഖ., ശി? . 38 ശ്ചാപി - ഖ, രപി ഘ. . 39 മിമം - ക .

സ്ഥാപയാമാസ വിധിവദ് ഭക്ത്യാ പരമയാ യുതഃ .
സ്വലീനേശ്വര40 ഇത്യേവമത്രാഹം സ്വയമാസ്ഥിതഃ41 . .3 1 . .
സ്വസ്മിൻ പരതരേ ലീനഃ പ്രധാനേ മമ42 കാരണേ .
തസ്മാത് സ്വലീന43മിത്യേവം44 ഗുഹ്യം45 ക്ഷേത്രം46 മമ47 സ്മൃതമ് ..32..
പ്രാണാനിഹ നരസ്ത്യക്ത്വാ ന പുനർജായതേ ക്വചിത് .
ആനന്ത്യാ സാ ഗതിസ്തസ്യ യോഗിനാം ചൈവ സാ സ്മൃതാ48 ..33 . .
അസ്മിന്നപി49 മയാ ദേശേ ദൈത്യോ ദൈവതകണ്ടകഃ .
വ്യാഘ്രരൂപം സമാസ്ഥായ നിഹതോ ദർപിതോ ബലീ . .34..
വ്യാഘ്രേശ്വരസ്തതഃ ഖ്യാതോ50 നിത്യമത്രാ51 ഹമാസ്ഥിതഃ .
ന പുനർദുർഗതിം52 യായത്53 ദൃഷ്ട്വാ54 ചേമം55 മഹേശ്വരമ്56 ..3 5..
ഉത്പലോ വിദലശ്ചൈവ യൗ ദൈത്യൗ ബ്രഹ്മണാ പുരാ .
സ്ത്രീവധ്യൗ ദർപിതൗ സൃഷ്ടൗ ത്വയൈവ നിഹതൗ ശുഭേ ..3 6. .
സാവജ്ഞം ഗേന്ദുകേനാത്ര തസ്യേദം ചിഹ്നമാസ്ഥിതമ് .
ആദാവത്രാഹമാഗത്യ ആസ്ഥിതോ ഗണപൈഃ സഹ . .37. .
ജ്യേഷ്ഠം സ്ഥാനമിദം തസ്മാദേതന്മേ പുണ്യദർശനമ് .
ദൃഷ്ട്വേദം57 മമ ലിങ്ഗന്തു ജ്യേഷ്ഠ58 സ്ഥാന59 സമാശ്രിതമ് . .38 ..
ന ശോചതി പുനർമർത്യഃ സംസിദ്ധോ60 മൃത്യുജന്മനീ61.
സമന്താദ്ദേവതൈ62 സ്സർവൈർലിങ്ഗാനി ഥാപിതാനി ഹ .39 ..
ദൃഷ്ടവാ തു നിയതം63 മർത്യോ ദേഹഭേദേ ഗണോ ഭവേത് .
മയാ ത്വിഹ64 സമാഗത്യ സ്വയമേവ65 യതഃ66 സ്ഥിതമ്67 ..8.29.40 . .

ന ച മുക്തം68 മയാ യസ്മാദവിമുക്തമിദം തതഃ69 .
ക്ഷേത്രം വാരാണസീ പുണ്യാ70 മുക്തിദം71 സംഭവിഷ്യതി . .41 ..

40 സ്വർലീനേശ്വര - ക. ഖ, മുനേശ്വര - ഘ. . 41 മോഹിതഃ - ഘ. 42 മയി? . 43 സ്വർലോന - ക. . 44... മിത്യേവ - ക ഖ. . 45 മുക്തം - ക. . 46 മമ - ഖ. . 47 ഇതി - ഖ. . 48 യോഗേ സിധ്ദേഥ യോഗിനാ - ഖ . 49 തസ്മിന്നപി - ക. . 50 വ്യാസ - ഖ. . 51 നിത്യം യത്രാ - ഖ. . 52 സ പുന. സ്വർഗതിം - ഘ. . 53 യാതി - ക. . 54 ദൃഷ്ട്വൈനം - ഖ. . 55 മമ - ക. . 56 മമരേശ്വരമ് - ഖ- . 57 ദൃഷ്ട്വൈനം - ക. ഖ. . 58 ജ്യേഷ്ഠം.. - ഖ . 59 സ്വാനം? - ഖ . 60 സംസിദ്ധിം - ഖ . 61. .നോ - - ഖഃ . 62 ദൈവതൈ - ക. ഖ. . 63 നിയതോ - ക. ഖ. . 64 ഇദാനീമഹ.. - ക. . 65 സ്വയമസ്മിൻ - ക . 66 വ്യവ... - ഖ., ന്യതഃ - ക. . 67 സ്ഥിതഃ - ക. . 68 ന മുക്തം ഹി - ഖ. . 69... ക്ത തതഃ സ്മൃതം - ഖ. . 70 പുണ്യം -? . 71 മോക്ഷദഃ - ഘ. .

അവിമുക്തേശ്വരം72 മാം വൈ73 യോത്ര ദ്രക്ഷ്യതി74 മാനവഃ .
ഗാണപത്യാ ഗതിസ്തസ്യ യത്ര തത്ര മൃതസ്യ ഹ ..42..
പ്രാ(പ്ര?)ണാനിഹ തു സംന്യസ്യ75 യാസ്യതേ മുക്തിമുത്തമാമ് .
പിത്രാ തേ ഗിരിരാജേന പുരാ ഹിമവതാ സ്വയമ് ..43..
മമ പ്രിയമിദം സ്ഥാനം ജ്ഞാത്വാ ലിങ്ഗഃ പ്രതിഷ്ഠിതമ് .
ശൈലേശ്വരമിതിഖ്യാതം ദൃശ്യതാമിദമാസ്ഥിതമ് ..44..
ദൃഷ്ട്വേദം മനുജോ ദേവി ന ദുർഗതിമനുവ്രജേത് .
നദീ വാരാണസീ ചേയം പുണ്യാ76 പാപപ്രമോചനീ ..45..
ക്ഷേത്രമേതദലംകൃത്യ ജാഹ്നവ്യാ സഹ സംഗതാ .
സ്ഥാപിതം സംഗമേ ചാസ്മിൻ ബ്രഹ്മണാ ലിങ്ഗമുത്തമമ് ..46..
സംഗമേശ്വര ഇത്യേവം'77 ഖ്യാതം ജഗതി ദൃശ്യതാമ് .
സംഗമേ ദേവനദ്യോസ്തു യഃ സ്നാത്വാ മനുജഃ ശുചിഃ ..47..
അർചയേത് സംഗമേശാനം തസ്യ ജന്മഭയം കുതഃ .
ഇദമന്യദ് ബൃഹത് ക്ഷേത്രം നിവാസം യോഗിനാം പരമ് ..48..
ക്ഷേത്രമധ്യേ ച യത്രാഹം സ്വയം ഭൂത്വാ സമാസ്ഥിതഃ .
മധ്യമേശ്വര ഇത്യേവം ഖ്യാതം78 സർവസുരാസുരൈഃ ..49..
സിദ്ധാ(ദ്ധ?)നാം സ്ഥാനമേതദ്ധി മദീയവ്രതചാരിണാമ് .
യോഗിനാം മോക്ഷലിപ്സൂനാം ജന്മമൃത്യുജിതാത്മനാമ് ..8.29.50..
ദൃഷ്ട്വേദം മധ്യമേശാനം ജന്മ പ്രതി79 ന ശോചതി .
സ്ഥാപിതം ലിങ്ഗമേതച്ച ശുക്രേണ തവ സൂനുനാ ..51..
നാമ്നാ ശുക്രേശ്വരമിതി80 സർവസിദ്ധാമരാർച്ചിതമ് .
ദൃഷ്ട്വേദം മാനവഃ സദ്യോ മുക്തഃ സ്യാത് സർവകിൽബിഷൈഃ81 ..52..
മൃതശ്ച ന പുനർജന്മ സംസാരേ തു ലഭേന്നരഃ .
പുരാ ജമ്ബുകരൂപേണ അസുരാ82 ദേവകണ്ടകാഃ83 ..53..

72 ഥവാ - ഘ . 73 ലിംഗം - ഘ . 74 മമ ദൃധ്ട്വൈവ ഘ. . 75 സംത്യജ്യ? . 76 പുണ്യം - ക. ഖ. . 77... മിത്യേവം - ക,.. ഘ? - ഖ . 78 ഖ്യാതഃ - - ക. . 79 ജന്മമൃത്യൂ - ? . 80 ശുക്രേശ്വരം നാമ - ക. ഖ. . 81.. .ഷാത് - ഘ. . 82 അസുരോ - ഘ. . 83 ദേവകണ്ടകഃ - ഘ. .

തേ ബ്രഹ്മണോ84 വരം ലബ്ധ്വാ85 ഗോമായുവധശംകിതാഃ86 .
നിഹതാ'87 ഹിമവത്പുത്രി88 ജമ്ബു(സ്ബു?)കേശസ്തതോ ഹ്യഹമ് ..54..
അഭവം ജഗതി ഖ്യാതഃ സുരാസുരനമസ്കൃതഃ .
ദൃഷ്ട്വൈനമപി ദേവേശം സർവകാമാനവാപ്നുയാത് . .55..
ഗ്രഹൈഃ ശുക്രപുരോഗൈശ്ച ഏതാനി സ്ഥാപിതാനി ഹി ..
പശ്യ ലിങ്ഗാനി പുണ്യാനി സർവകാമദുഘാനി മേ'89 ..56. .
ഇത്ഥമേതാനി90 പുണ്യാനി മന്നിവാസാനി പാർവതി .
കഥിതാനി തവ ക്ഷേത്രേ91 ഗുഹ്യ ചാന്യദിദം ശൃണു . .57..
ക്രോശം ക്രോശം ചതുർദിക്ഷു ക്ഷേത്രമേതത്പ്രകീർതിതമ് .
- - - - -92 ചാർവങ്ഗി മൃത്യുകാലേമൃതപ്രദമ് ..58 ..
- - - - - - - സ്ഥാനേ കേദാരേ ച വ്യവസ്ഥിത?മ് .
ഗണത്വം ലഭ്യതേ93 ദൃഷ്ടവാ ക്ഷേത്രേസ്മിൻ മോക്ഷമാപ്യതേ ..59..
ഗാണപത്യപദാത്തസ്മാത് യതഃ സ്യാന്മുക്തിരുത്തമാ .
തതോ മഹാലയാത്തസ്മാത് കേദാരാന്മധ്യമാദപി ..8.29.60 ..
സ്മൃതം പുണ്യതമം ക്ഷേത്രമവിമുക്തമിദം ശുഭേ94 .
കേദാരമധ്യമേ സ്ഥാനേ സ്ഥാനം ചൈവ മഹാലയമ് ..61 ..
മമ പുണ്യാനി ഭൂർലോകേ തേഭ്യഃ ശ്രേഷ്ഠതമം ത്വിദമ് .
യദാ96 മൃഷ്ടാനി ലോകാനി തതഃ ക്ഷേത്രമിദം ശുഭമ് ..62..
കദാചിന്ന മയാ മുക്തമവിമുക്തം തതോഭവത് .
അവിമുക്തേശ്വരം ലിങ്ഗം മമ ദൃഷ്ട്വേഹ മാനവഃ . . 63 ..
സദ്യഃ പാപവിനിർമുക്തഃ പശുപാശൈർവിമുച്യതേ .
ശൈലേശം സംഗമേശം ച സ്വലീനം97 മധ്യമേശ്വരമ് . .64..

84 ബ്രഹ്മണോഥ - ഖ., ബ്രഹ്മണസ്തു - ഘ. . 85 ലബ്ധാ - ഖ . 86... വരശംകിതാഃ . - ഘ, ശംകിതഃ . - ഘ. . 87 ന ഹിതാ - ക., നിഹിതാ - ഖ. . 88 - പുത്രീ - ക., പുത്ര്യാ - ഖ. . 89 പ്രദാനി തു - ഖ. . 90 ഏവമേതാനി - ഖ. . 91 ക്ഷേത്രം - ഘ. . 92 യോജനാനാം മൃത്യു (?) - ഘ. . 93 ലഭതേ - ഘ. . 94 ശുഭമ് - ഘ. . 95 ന്വിദം? . 96 യതഃ - ഘ. . 97 സ്വർലീനം - ക. . -

ഹിരണ്യഗർഭമീശാനം ഗോപ്രേക്ഷം98 സവൃഷധ്വജമ് .
ഉപശാന്തശിവം ചൈവ ജ്യേഷ്ഠസ്ഥാനനിവാസിനമ് . . 65..
ശുക്രേശ്വരം ച വിഖ്യാതം വ്യാഘ്രേശം ജമ്ബുകേശ്വരമ് .
ദൃഷ്ടവാ ന ജായതേ99 മർത്യഃ സംസാരേ ദുഃഖസാഗരേ ..6 6 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്ത്വാ മഹാദേവോ ദിശഃ സർവാ വ്യലോകയത് ..
വിലോക്യ സംസ്ഥിതേ പശ്ചാദ് ദേവദേവേ മഹേശ്വരേ ..67..
അകസ്മാദഭവത് സർവം തത് ക്ഷേത്രം ജ്വലിതം യഥാ .
സവിദ്യുത്സ്തനിതാഘോഷ സൂര്യായുതശതോദിതമ് ..68..
തേജോഭിരേകതഃ പൂർണം വഹ്നിഭാസ്കരയോരിവ .
തതഃ പാശുപതാഃ സിദ്ധാ ഭസ്മാഭ്യംഗസിതപ്രഭാഃ ..69..

യോഗീശ്വരാ100 മഹാത്മാനസ്തഥാ വൈതാനികവ്രതാഃ101 .
അവ്യക്തലിങ്ഗിനശ്ചൈവ ശിവയോഗോജ്ജ്വലപ്രഭാഃ102 ..8.29.70 . .
ബഹവഃ സഹസോപേത്യ103 നമശ്ചക്രുർമഹേശ്വരമ് .
പുനർനിരീക്ഷ്യ ദേവേശം ധ്യാനയോഗഞ്ച കൃത്സ്നശ (?) ..71 . .
തസ്ഥുരാത്മാനമാധായ ലീയമാനാ ഇവേശ്വരേ .
സ്ഥിതാനാം104 സ തഥാ105 തേഷാം ദേവദേവ ഉമാപതിഃ106 ..72. .
സഞ്ചിന്ത്യ പരമാം മൂർതിം ബഭൂവ107 പുരുഷഃ പ്രഭുഃ .
ഷഡ്വിംശ ഈശ്വരോവ്യക്തഃ സൂര്യായുതസമപ്രഭഃ ..73..
കൃത്സ്നം ജഗദിവൈകസ്ഥം കർതും മത്ത108 ഇവാസ്ഥിതഃ .
തസ്യ താം പരമാം മൂർതിമാസ്ഥിതസ്യ ജഗത്പ്രഭോഃ ..74. .
ന ശശാക വപുർദ്രഷ്ടും ഹൃഷ്ടരോമാ ഗിരീന്ദ്രജാ .
തതസ്തം ഹൃഷ്ടമാത്മാനം ബുദ്ധ്വാ109 സാ പ്രകൃതിസ്ഥിതമ് ..75..

98... ക്ഷേത്രം - (?) . 99 ന ദൃഥ്ട്വാ ജായതേ - ക. . 100 യോഗേശ്വരാ - ഖ. . 101 വേധാ. - ക . 102 .. യോഗ. - ഖ.,... വ്രതാഃ - ക . 103 ശതശോഭ്യേത്യ - ക . 104 സ്ഥിരാണാമ് - ഖ. . 105 തദാ - ക. ഘ, സർവതാ (ഥാ) - ഖ. . 106 മുമാ... - ഖ., പതിമ് - ക. ഖ. . 107 ബഭൂവുഃ - ഖ. . 108 മന്ത്ര (?) മന്തരിവ (?) മന്തരവ (?) . 109 സൃഷ്ടവാ - ഘ.

പ്രകൃതേർമൂർത്തിമാസ്ഥായ യോഗേന പരമാത്മികാമ്110 .
ന ശശാക വപുർദ്രഷ്ടും പുരുഷസ്യ പരാത്മനഃ . .76..
തതസ്തേ ലയമാധായ യോഗിനഃ111 പുരുഷസ്യ തു .
വിവിശുർഹൃദയം സർവേ ദഗ്ധസംസാരബീജിനഃ112 . .77. .
അനുഗൃഹ്യ തതഃ സർവാൻ താൻ സിദ്ധാൻ യതിപുങ്ഗവാൻ .
നീലലോഹിതമൂർതിസ്ഥം പുനശ്ചക്രേ113 വപുഃ ശുഭമ് ..78. .
തദ് ദൃഷ്ട്വാ114 ശൈലജാ പ്രാഹ ഹൃഷ്ടസർവതനൂരുഹാ115 .
സ്തുന്വന്തീ116 ചരണൗ ഗത്വാ ക ഇമേ117 ഭഗവന്നിതി . .79. .
താമുവാച സുരശ്രേഷ്ഠസ്തദാ ദേവീം ഗിരീന്ദ്രജാമ് .
മദീയം വ്രതമാശ്രിത്യ ഭക്തിമദ്ഭിർദ്വിജോത്തമൈഃ ..8.29.80 . .
യൈര്യൈര്യോഗ ഇഹാഭ്യസ്ത118 സ്തേഷാമേകേന ജന്മനാ .
ക്ഷേത്രസ്യാസ്യ പ്രഭാവേണ119 ഭക്ത്യാ ച മമ ഭാവനാത്120 ..81 .
അനുഗ്രഹോ മയാ ഹ്യേവം ക്രിയതേ മുക്തിദഃ സദാ .
തസ്മാദിദം121 മഹത് ക്ഷേ(ത്രേ?)ത്രം ബ്രഹ്മാദ്യൈഃ സേവ്യതേ മമ ..82..
ശ്രുതിമദ്ഭിശ്ച വിപ്രേന്ദ്രഃ സംസിദ്ധൈശ്ച തപസ്വിഭിഃ .
പ്രതിമാസ122 മഥാഷ്ടമ്യാം പ്രതിമാസം123 ചതുർദശീമ് ..83 . .
ഉഭയോഃ പക്ഷയോർദേവി വാരാണസ്യാം മമാസ്പദേ .
ശശിഭാനൂപരാഗേ ച കാർതിക്യാന്തു വിശേഷതഃ . .84..
സർവപർവസു പുണ്യേഷു വിഷുവേഷ്വയനേഷു124 ച .
പൃഥിവ്യാം സർവം തീർഥാനി125 വാരാണസ്യാം തു ജാഹ്നവീ (മ്) ..85..
ഉത്തരപ്രവഹാം പുണ്യാം മമ മൗലിവിനിർഗതാമ് .
പിതുസ്തേ ഗിരിരാജാച്ച126 സ്രുതാം127 ഹിമവതഃ ശുഭാമ് ..86..

110 പരമാത്മികാ - ക., പരമാർഥകം - ഘ. . 111 യോഗേന - ഖ. . 112.. ജീവിനഃ - ക. ഖ ഘ. . 113 പ്രീതശ്ചകേ - ഖ. . 114 തം - ഖ., തന്ദൃഷ്ട്വാ.. - ക . 115 സൃഷ്ടസർവതനൂരുഹാ - ഖ. . 116 സ്തുവതീ - ഘ. . 117 ഏതേ - ഖ. . 118 യൈര്യോഗസ്സമുപാസ്യന്തേ - ഖ. . 119 ഭാവിനഃ - ക. . 120 ഭാവനഃ - ക. . 121 തസ്മാദിയം - ക. . 122.. സം തഥാ - ഘ. . 123 പൗർണമാസീ - ഘ. . 124 വിഷുവായനസധിഷു - ഖ. . 121 യാനി തീർഥാനി - ഘ. . 126 ഗിരിരാജസ്യ - ക ഖ. ഘ, ത്മര - ഖ. . 127 സുതാ - ഖ. .

150

ഭജന്തി128 സർവതോഭ്യേത്യ താഞ്ഛൃണുഷ്വ വരാനനേ .
സന്നിഹിത്യാ കുരുക്ഷേത്രം സാർധം തീർഥശതൈസ്തഥാ ..87...
പുഷ്കരം നൈമിശം ചൈവ പ്രയാഗം ച129 പൃഥൂദകമ് .
സന്ധ്യാ130 സപ്തരിചഞ്ചൈവ (?)131 സർവാ നദ്യഃ സരാംസി ച . .88. .
സമുദ്രാഃ സപ്ത ചൈവാത്ര ദേവതീർഥാനി കൃത്സ്നശഃ .
ഭാഗീരഥീം സമേഷ്യന്തി സർവപർവസു132 കാശിഗാമ് . .89..
അവിമുക്തേശ്വരം133 മാം ച കാശീസ്ഥമചലാത്മജേ .
പൃഥിവ്യാം യാനി പുണ്യാനി134 മഹ്യമായതനാനി ച .. 8.29.90 ..
പ്രവിശന്തി സദാ135 ഭ്യേത്യ പുണ്യാം136 പർവസു പർവസു137 .
കേദാരേ ചൈവ യല്ലിങ്ഗം യച്ച ലിങ്ഗം മഹാലയേ . .91 . .
മധ്യമേശ്വരസംസ്ഥം138 ച തഥാ പശുപതീശ്വരമ്139 .
ശംകുകർണേശ്വരം ചൈവ ഗോകർണേശൗ തഥാ ഹ്യുഭൗ140 ..92. .
ദ്രിമിചണ്ഡേശ്വരം ചൈവ ഭദ്രേശ്വരമഥേശ്വരമ് (?) .
സ്ഥാനേശ്വരമഥൈകാമ്രം കാലേശ്വരമജേശ്വരമ്141 . .93 ..
ഭൈരവേശ്വരമീശാനം തഥാ കാരോഹണസ്ഥിതമ്142 .
യാനി ചാന്യാനി പുണ്യാനി സ്ഥാനാനി മമ ഭൂതലേ . .94. .
താനി സർവാണ്യശേഷേണ കാശിപുര്യാം വിശന്തി മാമ് .
സർവപർവസു പുണ്യേഷു ഗുഹ്യം ചൈതദുദാഹൃതമ് ..95 . .
തേനേഹ ലഭ്യതേ ജന്തോർവിപന്നസ്യാമൃതം പദമ്143 .
സ്നാതസ്യ ചൈവ ഗങ്ഗായാം ദൃഷ്ടേന ച മയാ ശുഭേ144 ..96..
സർവയജ്ഞഫലൈസ്തുല്യമിഷ്ടൈഃ145 ശതസഹസ്രശഃ .
സദ്യ ഏവ സമാപ്നോതി146 കിന്ന്വതഃ പരമുത്തമമ്147 ..97..

128 -.. ന്തേ - - ഖ. ഘ. . 129 സ - ക . 130 സാധ്യാ - ഘ. . 131 സപ്തർഷയശ്ചൈവ - ഘ. . 132 പർവപർവസു - ഘ. . 133 പുരേ - ക., പുരം - ഘ. . 134 തീർഥാനി - ഘ. . 135 തദാ - ഘ., യദാനേ... - ഖ?. . 136 പുണ്യം ക. . 137 സർവസു പർവസു - ഘ. . 138 പുരപസ്ഥം - ഘ . 139 പാശുപതീശ്വരമ് - ക. . 140 ച താ (വുഭൗ) - ക. ഖ. . 141 നലേശ്വരമ് - ഘ . 142.. പാസ്ഥിതമ് - ഖ. . 143... താസ്പദമ് - ഘ. . 144 സകൃദേവ ശുഭാനനേ - ഖ. . 145 ഫലം ചൈവ ദക്ഷിണാഭിഃ സഹൈവ തു - ഖ. . 146 മവാപ്നോതി - ഖ. . 147 കിന്ത്വസ്യ പരമം ശുഭമ് - ക. ഘ, പരമസ്തി വൈ - ഖ. .

151

സർവാതയനമുഖ്യാനാം ദിവി ഭൂമൗ ഗിരിഷ്വപി .

നാതഃ148 പരതരം ദേവി149 ബുധ്യസ്വാസ്തീതി കൃത്സ്നശഃ150 . .9 8..
ബ്രഹ്മാർകവൈശ്വാനരശക്രചന്ദ്രൈർജലേശ151 വിത്താധിപവായുഭിശ്ച .
ഗന്ധർവയക്ഷോരഗസിദ്ധസംഘൈഃ സാർധം സദാ സേവിതമേതദഗ്ര്യമ് . .99..
സ്ഥാനം മമേദം ഹിമശൈലപുത്രി ഗുഹ്യം സദാ ക്ഷേത്രമിദം സുപുണ്യമ് .
വിശോകസം152 സിദ്ധിഫലപ്രദം ഹി പ്രബുദ്ധതത്ത്വാ153 യതയോ ഭജന്തി154 . . 8.29.100 ..
ക്ഷേത്രേസ്മിന്നിവസന്തി യേ സുകൃതിനോ ഭക്താഃ സദാ മാം നരാഃ155 .
പശ്യന്തോന്വഹമാദരേണ ശുചയഃ സ്നാതാഃ156 സദാ മത്പരാഃ .
തേ മർത്യാ ഭയപാപദുഃഖരഹിതാഃ157 സംശുദ്ധകർമക്രിയാഃ .
ഭിത്ത്വാ സംഭവബന്ധജാലഗഹനം158 വിന്ദന്തി മോക്ഷം പരമ് ..1 01 ..
ഏവമേതത്159 സുരൈഃകീർണ 160 നാനാദ്രുമലതാകുലമ്161 .
ജാഹ്നവ്യാലംകൃതം പുണ്യം ക്ഷേത്രം ഗുഹ്യതമം മമ .. 102 . .
ഭാഗീരഥീമിഹാസാദ്യ വാരാണസ്യാം മമാസ്പദേ .
അശ്വമേധശതം പ്രാപ്യ ബ്രഹ്മലോകം സ162 ഗച്ഛതി163 .. 103 ..
നാതഃ പുണ്യതമം ദേവി164 നാതോ ഗുഹ്യതമം ക്വചിത് .
നാതഃ ശുഭതരം കിംചിന്നാതഃ പ്രിയതരം മമ ..1 04. .
ക്ഷേത്രം മമേദം സുരസിദ്ധജുഷ്ടം സംപ്രാപ്യ മർത്യഃ സുകൃതപ്രഭാവാത് .
ഖ്യാതോ ഭവേത് സർവസുരാസുരാണാം മൃതശ്ച യായാത് പരമം പദം തത്165. . 10 5..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഊനത്രിംശോധ്യായഃ

148 ന തത് - ഖ. . 149 കിംചിത, - ഘ . 150 ബുധ്യസ്വ മാ കൃഥാന്യയാ - ഖ, മധ്യം ചാ - ഘ. . 151 ജലേന്ദ്ര... - ക.ഘ. . 152 വിമോക്ഷണം - ഖ. ഘ. . 153 തത്വപ്രബുദ്ധാ - ക. . 154 ഭവന്തി - ക., വദന്തി - ഖ. . 155 മാനവാഃ - ക. . 156 സ്നാത്വാ - ഖ. . 157 ഭയദ്? ഖ പാപരഹിതാഃ - ക. . 158 മോഹജാലഗഹനം - ഘ . 159 ഏതേദ - ഘ. . 160... ത്സദാ - ക, ത്സര - ഖ, സുവിസ്തീർണം - ഘ. . 161 വന... - ക., വനശതാകുലമ് - ഘ. . 162 ച - ക. ഖ.,... ലോകേ ച - ഘ. . 163 മ . തവ. - ക, മഹീയതേ - ഘ. . 164 ക്ഷേത്രം - ഘ. . 165 ച - ഘ. .

152

സനത്കുമാര ഉവാച
ഉദ്യാനാനി തതോ ദേവഃ സ്ഥാനാനി ച തഥാത്മനഃ1 .
ആഖ്യായ ഹിമവത്പുത്ര്യാ വിചചാര തദാ പുനഃ . .1..
സോപശ്യത്2 തദാ വിപ്രം തപ്യമാനം പരം തപഃ .
പുത്രം ശതശലാകസ്യ ജൈഗീഷവ്യം തപോധനമ് ..2. .
സ ലിങ്ഗം ദേവദേവസ്യ പ്രതിഷ്ഠാപ്യാർചയൻ സദാ .
ഭസ്മശായീ ഭസ്മദിഗ്ധോ നൃത്തഗീതൈരതോഷയത് ..3 ..
ജപ്യേന വൃഷനാദൈശ്ച4 തപസാ ഭാവിതഃ ശുചിഃ .
തമേവം വർതമാനം തു ഭക്ത്യാ പരമയാ6 യുതമ്7 ..4..
ഭഗവാൻ സഹസാഭ്യേത്യ ഇദം വചനമബ്രവീത് .
ജൈഗീഷവ്യ മഹാബുദ്ധേ പശ്യ മാം ദിവ്യചക്ഷുഷാ ..5..
തുഷ്ടോസ്മി വരദശ്ചാസ്മി8 ബ്രൂഹി യത്തേ മനോഗതമ് .
സ ഏവമുക്തോ ദേവേന സോമം ദൃഷ്ട്വാ ത്രിലോചനമ് .
പ്രണമ്യ ശിരസാ പാദാവവദത്9 പരയാ മുദാ ..6. .
ജൈഗീഷവ്യ ഉവാച

നമഃ സർവാർഥസിദ്ധായ യോഗസിദ്ധായ വൈ നമഃ .
നമഃ പിനാകഹസ്തായ ഹിമവന്നിലയായ ച ..7..
നമഃ പവനവേഗായ ധ്യേയായ ധ്യാനിഭിഃ10 സദാ .
നമഃ സോമായ ഹേമ്നേ ച ഹേമമാലാധരായ ച ..8..
നമോ ഗണാധിപതയേ നമഃ ശാന്തേന്ദ്രിയായ ച .
യോഗസാഹായ്യകർത്രേ ച11 സഹസോപശമായ ച ..9..
നമോ മൃത്യുഹരായൈവ നമഃ ശോകഹരായ ച .
നമഃ സിദ്ധിപ്രദാത്രേ ച സിദ്ധ12 സിദ്ധിപ്രദായ ച ..8.30.10 ..

1 മഹാത്മനഃ - ഘ. . 2 സോന്വപശ്യത് - ഘ. . 3 ...യത് - ക. . 4.. .നാദേന - ഖ. . 5 യുക്ത... - ഘ. . 6 ച പരയാ - പ. . 7 ർച്ചിതം - ക.,.. വിന്തമ് - ഘ. . 8.. .ശ്ചൈവ - ക. ഘ. . 9 വവന്ദത് - ഖ. . 1. ധ്യായിഭിഃ - ക.,ധ്യാനതഃ - ഘ. . 11 സാ - ക . 12 സിദ്ധി... - ക. .

ധാരിണേ സർവലോകാനാം സർവലോകേശ്വരായ ച .
നമോ ദശാർധവർണായ സംസാരാപനുദായ ച . .1 1 . .
നമഃ സംസാരപാരായ അപാരപരമായ ച .
സ്വയം മന്ത്രേ ച മനസേ ദുർവിജ്ഞേയായ വൈ നമഃ . .1 2 ..
നമഃ കാലകലാജ്ഞായ13 സകലായാ14 കലായ ച .
നമസ്തത്ത്വാധിവാസായ പ്രേതാധിപതയേ നമഃ15 . . 13 ..
നമഃ ക്രോധവിഹീനായ ക്രോധാധിപതയേ നമഃ .
നമഃ ശ്രമായ ശ്രമിണേ ശ്രമാപനയനായ ച . . 10 ' .
നമോ ജ്ഞാനരസജ്ഞായ ജ്ഞാനിനേ ജ്ഞാനഹാരിണേ .
സക്തായ16 ചൈവ തപസി17 ഐശ്വര്യനിരതായ18 ച . . 1 5..
നമോ ജ്ഞാനാ19നുബന്ധായഃ20 അജ്ഞാനവിനിവർതിനേ21 .
നമഃ സർവാനുഭാവായ ഭാവാനുഗതചേതസേ . .1 6 ..
നമഃ ശമദമാധ്യായ മൃത്യുദൂതാപഹാരിണേ .
നമഃ ശൈലാദിനാഥായ ശൈലാദിഗണപായ ച . .17..
നമോ യോഗരഹസ്യായ22 യോഗദായ നമോ നമഃ .
മഹ്യം സർവാത്മനാ കാമാൻ23 പ്രയച്ഛ ഭഗവൻ പ്രഭോ . . 18 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവം സ്തൂയമാനശ്ച24 ഭക്ത്യാ പരമയാപി ച .
തുഷ്ടസ്തുതോഷ ഭൂയോസ്യ25 ഇദം ചൈനമുവാച ഹ . . 1 9. .
ദേവദേവ ഉവാച
അജരശ്ചാമരശ്ചൈവ സർവശോകവിവർജിതഃ .
മഹായോഗീ മഹാവീര്യോ യോഗൈശ്വര്യസമന്വിതഃ ..8.30.2 0 ..
പ്രഭാവാച്ചാസ്യ ഗുഹ്യസ്യ ക്ഷേത്രസ്യ മമ ശാശ്വതമ് .
യോഗേഷ്ടഗുണമൈശ്വര്യം പ്രാപ്സ്യസേ പരമം മഹത് . .21 ..

13.. ലജ്ഞായ - ക. ഖ. . 14... യ - ക. . 15 അജ്ഞാനവിനിവർത്തിനേ - ഖ . 16 ശക്തായ - ക . 17... സേ - ക. . 18.. .നിയതായ - ഖ. . 19 ജ്ഞായ - ക, വബദ്ധായ - ഖ, യബുദ്ധായ - ഘ. . 20 പ്രേതാധിപതയേ നമഃ - ഖ. . 21 വിനിവാരിണേ - ഘ. . 22 യോഗായ രമ്യായ - ഘ . 23 കാമ - ഘ. . 24... സ്യ - ക- ഖ. . 25 തുഷ്ടസ്തുതോ ഹരോ ദേവോ - ഖ. .

154

ഭവിഷ്യസി26 ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ യോഗാചാര്യശ്ച വിശ്രുതഃ .
യശ്ചേദം27 ത്വത്കൃതം28 ലിങ്ഗം നിയമേനാർചയിഷ്യതി ..22. .
യോനയഃ (?) സപ്ത ഗത്വാ തു യോഗേശത്വ29മവാപ്സ്യതി .
ജൈഗീഷവ്യ ഗുഹാഞ്ചേമാം പ്രാപ്യ യോ യോക്ഷ്യതേ ദ്വിജഃ . .23 . .
സപ്തരാത്രം സ30 യുക്താത്മാ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ .
മാസേന പൂർവാം ജാതിം ച പൂർവാധീതം ച വേത്സ്യതി31 ..24..
ഏകരാത്രം ഗതിം ശുദ്ധാം ദ്വാഭ്യാം താരയതേ പിതൄൻ .
ത്രിരാത്രേണ വ്യതീ���ശ്ച പരാൻ സപ്ത ച താരയേത് .
അതോ ഭൂയശ്ച കിം തേദ്യ32 ജൈഗീഷവ്യ ദദാന്യഹമ്33 ..25..
ജൈഗീഷവ്യ ഉവാച
ഭഗവൻ ദേവദേവേശ ഇച്ഛേയം മേ34 മനോഗതാ35 .
അതോഹം നാന്യദിച്ഛാമി യോഗാക്ഷയ്യാത് പരം ഹി തമ് ..26. .
ത്വയി ഭക്തിശ്ച നിത്യം സ്യാത് സോമേ സഗണപേശ്വരേ .
അനുത്സേകം തഥാ ക്ഷാന്തിം ശമം36 ദമമഥാപി ച . .27. .
ന ചാപ്യഭിഭവം കുര്യാന്ന37 ച തേജോവമാനനാമ് .
ഏതാന്വരാനഹം ദേവ38 സദേച്ഛാമി മഹാദ്യുതേ . .28. .
ദേവദേവ ഉവാച
ഏതേ തവ ഭവിഷ്യന്തി അജയ്യത്വം ച യോഗിഭിഃ .
ഇച്ഛതോ ദർശനം ചൈവ ഭവിഷ്യതി ച തേ മമ . .29..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതഃ സ ഭഗവാൻ ദേവഃ പാരാശര്യോമയാ സഹ .
സനന്ദീ സഗണശ്ചൈവ ഭക്താനുഗ്രഹലിപ്സയാ ..8.30.3 0 ..
തപ്യതോ യക്ഷരാജസ്യ കൃത്വാ ഹൃദി മഹേശ്വരമ് .
വരദാനായ ദേവേശോ ജഗാമ പുരതസ്തദാ . .3 1 ..

26 ത്വം സിദ്ധശ്ച - ഘ . 27 യശ്ചേമം - ക. . 28 ദുഷ്കൃതം - ഘ. . 29 യോഗശഃ - ക. . 30 സ സപ്തരാത്രം - ക. . 31... തേ - ഘ. . 32 ഭ്യതേഃ - ക. . 33 ... മ്യഹം - വാ. . 34 യച്ഛ യന്മേ - ക., പ്രയച്ഛസ്വ - ഘ. . 35 മനോഗതം - ക. ഘ. . 36 സമം - ക. . 37 ന - ക. . 38 ഏതത്സർവമേകദൈവ - ഘ. .

155

അഥ ദൃഷ്ടവാ ത്രിപാദഞ്ച ഹ്രസ്വബാഹൂരുപാദകമ് .
തപ്യമാനം തപോ ഘോരം സുതം വിസ്രവസസ്തദാ ..3 2..
ദൃഷ്ട്വോവാച തതോ ദേവഃ കുബേരം ദീപ്തതേജസമ് .
തപസാ ഭാവിതം വ്യാസ ത്വഗസ്ഥിപരിസംസ്ഥിതമ് . .3 3 ..
ദേവദേവ ഉവാച

ഭോ ഭോ വിസ്രവസഃ പുത്ര ചക്ഷുർദിവ്യം ദദാമി39 തേ .
സോമം പശ്യ മഹാസത്വ40 മാം ത്വം ദിവ്യേന ചക്ഷുഷാ . .34..
തതസ്സ ദൃഷ്ട്വാ ദേവേശം സാമ്ബം നന്ദിപുരസ്സരമ് .
പ്രണമ്യ കർഷിതസ്സമ്യഗുത്ഥാതും ന ശശാക ഹ . . 35. .
അബലം തം സമാലക്ഷ്യ ഉത്ഥാനേശക്ത41മീശ്വരഃ .
ഉവാചോത്തിഷ്ഠ ഭദ്രന്തേ ബലം പൗരാണമസ്തു തേ ..36..
തത ഉത്ഥായ ജാനുഭ്യാം കുബേരോ ഹ്യവതിഷ്ഠത .
പാർശ്വഗാം ചൈവ നേത്രേണ ദേവീമാലോകയൻ സ്ഥിതഃ ..37..
ഇയം സാ പർവതസുതാ സർവലോകനമസ്കൃതാ .
മാതാ ലോകത്രയസ്യാസ്യ മഹായോഗബലാന്വിതാ ..38. .
അഹോസ്യാസ്തപസോ വീര്യമഹോ ദീപ്തിരഹോ ബലമ് .
യാ പ്രഭോഃ സർവലോകസ്യ പത്നീത്വം പ്രജഗാമ ഹ ..3 9. .
സനത്കുമാര ഉവാച
തമേവംഭൂതമനസമീക്ഷമാണം42 ച പാർവതീമ് .
ബുബോധ ദേവീ ബുദ്ധ്വാ ച ചുകോപ പരമേശ്വരീ . .8.30.40 ..
സാ ക്രുദ്ധ്വാ തു കുബേരസ്യ വാമമക്ഷി സുദീപ്തിമത് .
വിശുഷ്കം കക്ഷമാദീപ്താ ദദാഹാഗ്നേഃ ശിഖാ യഥാ ..41 ..
പുനശ്ചാസ്യ വിനാശായ കുബേരസ്യ ശുഭാനനാ .
മതിം ദധ്രേ തപോയോനിരഥൈനാമവദദ്ധരഃ . .42..

39 ദദാനി - ക. . 40 ...ത്വം. ഘ. . 41 ശക്തി - ക. . 42.. .ണസ്യ - ക. .

മാ ക്രുധോ ദേവി യക്ഷസ്യ ഭക്തസ്യാസ്യ തപസ്വിനഃ .
യശസ്വീ ധാർമികശ്ചായം ഭക്തസ്ത്വാഞ്ച വിശേഷതഃ ..43 ..
കൗതൂഹലതയാ ഹ്യേഷ ത്വാന്നിരീക്ഷിതവാൻ ശുഭേ .
പ്രസാദം കുരു ബാലസ്യ ധനദസ്യ മഹേശ്വരി43 ..44. .
ദേവ്യുവാച
ഏഷോ സകൃന്മാം ദേവേശ വീക്ഷതേവിനയാത് പ്രഭോ .
മിനോതി ന ഗുണാൻ ദേവ കസ്മാന്മമ പുരഃ സ്ഥിതഃ ..45..
തേജസാം യോപ്രമേയാനാം കുര്യാന്മോഹേന ലംഘനമ് .
സോല്പവീര്യോ വിനശ്യേത പതങ്ഗോഗ്നിമിവാഗതഃ ..46..
സനത്കുമാര ഉവാച
താമേവം ക്രോധതാമ്രാക്ഷീം ക്രുദ്ധാം സംപ്രേക്ഷ്യ ശംകരീമ് .
ഉവാച മധുരം ശ്ലക്ഷ്ണം ഗിരീന്ദ്രതനയാം വചഃ ..47. .
ബ്രവീമി ത്വാം മഹാഭാഗേ മാ ക്രുധോ ജഗതോരണി44 .
ത്വയാ സൃഷ്ടം ജഗത് സർവ പ്രകൃതിസ്ത്വം സുരേശ്വരി ..48..
പുത്രസ്തേയം യതോ ദേവി തസ്മാന്ന ക്രോദ്ധുമർഹസി45 .
മാതരം ചൈവ പുത്രസ്യ വീക്ഷമാണസ്യ ശോഭനേ ..49..
ന ദോഷോസ്തി ന ചൈവാസ്യ ത്വയി ചേതോ വിമോഹിതമ് .

തസ്മാത് ത്വമേവ ദേവ്യസ്യ പ്രപന്നസ്യ46 നതസ്യ ച .
പ്രസാദം കുരു ദേവേശേ കുബേരസ്യ യഥേപ്സിതമ് ..8.30.50. .
സനത്കുമാര ഉവാച
സാ തഥാ ദേവദേവേന പ്രോക്താ ഗിരിവരാത്മജാ .
പ്രസാദമകരോത്തസ്യ പ്രസന്നാ ചേദമബ്രവീത് ..51 . .
ദേവ്യുവാച
കുബേര യത്തേ ദുരിതം ക്ഷാന്തം തത്തേ മയാനഘ .
തുഷ്ടാസ്മി മാ കൃഥാശ്ചൈവം പുനസ്തേജസ്വിലംഘനമ് . .52..

43, . ശ്വരീ - ക. . 44.. ബലേ (രണേ) - ഘ . 45 ക്രോധമർഹതി - ഘ., തി - ഘ. . 46 പ്രസന്നസ്യ - ക. .

യത് ത്വിദന്തേ മയാ ദഗ്ധമീക്ഷമാണസ്യ ലോചനമ് .
ഏതത്തഥൈവ47 ഭവതു48 പിങ്ഗലം ദീപ്തിമച്ച ഹ . .5 3 ..
അനേന ചാങ്കിതോ ലോകേ ഭവിഷ്യസി ന സംശയഃ .
ഏകാക്ഷിപിങ്ഗലോ നാമ്നാ ഖ്യാതസ്സർവത്രപൂജിതഃ . .54 ..
ചരിതം യത്തപശ്ചേദ49 മക്ഷയം തച്ച തേഽവ്യയമ് .
സൗഭാഗ്യമുത്തമം ചൈവ മത്പ്രസാദാദ് ഭവിഷ്യതി . .55. .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്ത്വാ തതോ ദേവീ വിരരാമ ശുഭാനനാ .
ഭഗവാൻ വരദോസ്മീതി കുവേ(രേ?)രമവദത്തതഃ .. 56 . .
അഥൈവ50 മുക്തോ ദേവേന കുവേരോ ഹൃഷ്ടമാനസഃ .
തുഷ്ടാവ ദേവം ദേവീം ച ശിരസാ പ്രാഞ്ജലിർനതഃ . .57 ..
കുവേര ഉവാച
നമഃ പട്ടിശഹസ്തായ കിരീടവരധാരിണേ .
നമോ വലയധാരിണ്യൈ ധാരിണ്യൈ ദർപണസ്യ ച51 . .5 8..
നമഃ സർവാങ്ഗകേശായ ദീർഘകേശ്യൈ52 നമോ നമഃ .
നമോ മേഖലധാരിണ്യൈ53 നമോ മൗഞ്ജീധരായ ച . .59 ..
നമശ്ചിത്രശിഖണ്ഡിന്യൈ54 നമഃ പിങ്ഗജടാഭൃതേ .
നമോ ജ്ഞാനായ തനവേ55 ഭൂതാധിപതയേ നമഃ . .8.30.6 0 . .
നമസ്താരാഭിധാരിണ്യൈ56 സിംഹോരസ്കായ വൈ നമഃ .
നമോ രത്നാഗ്ര്യധാരിണ്യൈ57 നമശ്ചന്ദ്രാർധമൗലയേ58 . .6 1 . .
നമഃ പ്രകൃതയേ ചൈവ നമോസ്തു പുരുഷായ ച .
നമോസ്തു ബുദ്ധയേ ചൈവ അഹംകാരായ വൈ നമഃ ..62 . .
നമോസ്തു രതയേ ചൈവ സുഖായ ച നമോ നമഃ .
നമഃ കൃത്യൈ59 കർമണേ ച ആരമ്ഭായ സമാപ്തയേ ..63 . .

47 വാമന്തഥൈവ - ഖ. . 48 ഭവിതൃ - ക . 49 യത്തു പശ്യേദ്യഃ - ഖ. . 50 തഥൈവ - ഘ. . 51 കാഞ്ചനം ഹ - ഖ. . 52 സർവജ്ഞകേശായ ദീപ്തകേശ്യൈ - ഘ. . 53 സ്തു ശലധാരണ്യൈ - ഖ . 54 നമോ നീലശിഖണ്ഡിന്യൈ - ഘ. . 55 ഭൂതയേ - ക . 56... ഏതാ(സ്താ?)രാതിതാരായൈ - ക. . 57 ഗ്രധാരിണ്യൈ - ക . 58.. മൗലിനേ - ഖ. . 59

കീർത്യൈ - ക. .

158
നമോ യജ്ഞായ മന്ത്രായ ദക്ഷിണായൈ60 ഋചേ നമഃ .
നമഃ സാമ്നേഥ യജുഷേ ഛന്ദസേ ഷ്ടുതയേ നമഃ ..64..
നമോ ഗ്രയേ ച വേദ്യൈ ച സ്വാഹായൈ ഹവിഷേ നമഃ .
നമോ ലക്ഷ്മ്യൈ ശ്രിയേ ചൈവ നമോ ധർമായ വേധസേ ..65..
ഇച്ഛായൈ രതയേ ചൈവ നമഃ സമ്പദ്വിരാഗിണേ .
നമഃ സിദ്ധ്യൈ തഥാ പുഷ്ട്യൈ തുഷ്ട്യൈ ക്ഷാന്ത്യൈ നമോ നമഃ ..66. .
നമസ്സ്വധായൈ കവ്യായ ഹവ്യായ ച നമോ നമഃ .
നമോ വേദ്യായ വിദ്യായൈ നമഃ ശർവായ ഭക്തയേ ..67..
ലയായോത്പത്തയേ61 ചൈവ സ്ഥിത്യൈ സംസാരണായ62 ച .
മോക്ഷായ മുക്തയേ ചൈവ നമഃ കാലായ മൃത്യവേ ..68. .
നമസ്തേ ഭഗവൻ ദേവ സഹ ദേവ്യാ ജഗത്പതേ .
ദിശ63 നോ ഭൂതഭവ്യേശ യന്മേ മനസി സംസ്ഥിതമ് . .69. .
സനത്കുമാര ഉവാച
യ ഇമം പഠതേ നിത്യം സ്തവം പ്രാതസ്സമുത്ഥിതഃ .
ജപംശ്ച വിപ്രോ വൈശ്യോ വാ ശൂദ്രഃ ക്ഷത്രിയ ഏവ വാ64 . .8.30.70 . .
തസ്യ തുഷ്ടോ ധനേശസ്തു65 പ്രയച്ഛതി മഹദ്ധനമ്66 .
സോമശ്ച ഭഗവാൻ തുഷ്ടോ ഗതിമിഷ്ടാം പ്രയച്ഛതി ..71 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവം ഹി67 സംസ്തുതസ്തേന കുബേരേണ ജഗത്പതിഃ .
ഉവാച വരദോസ്മീതി ബ്രൂഹി വിശ്രവസസ്സുത68 ..72. .
കുബേര ഉവാച
ത്വത്തഃ പ്രസാദം സതതം ഭക്തിം ച ത്വയി69 ശാശ്വതീമ് .
ഭഗവൻ ത്വാഞ്ച പശ്യേയം വര ഏഷോസ്തു മേ വിഭോ ..73 . .

60 ദീക്ഷണായൈ - ക., ദീക്ഷായൈ ദീക്ഷിതായ ച - ഖ . 61 പ്രലയോത്പത്തയേ - ക. ഖ. . 62 സംസാരിണായ - ക. . 63 ശംസ - ഘ . 64 ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രിയോ വാപി വിട് ശൂദ്രോ വാപി സംയതഃ - ഖ. . 65... ഥ ദേവസ്തു - ഖ. . 66 മഹദ്വരമ് - ഖ. . 67 തു. - ഖ. . 68 സ്വവചസാ പുനഃ - ഘ. . 69 ത്വയി ച - ക. .

159
സനത്കുമാര ഉവാച70
ഏവമസ്ത്വിതി തത്സർവം പ്രദായ71 ഭഗവാൻ ശിവഃ72 .
ആത്മനാ സഹ സഖ്യം ച ദദാവാത്യന്തികം തദാ . .74. .
ദേവദേവ ഉവാച
ഗൃഹാണ ചൈതാം73 ശിബികാം നരയുക്താമസംഗിനീമ് .
ലോകാൻ യഥേഷ്ല്ലോകേശ യാമാരുഹ്യ ചരിഷ്യസി74 ..75. .
ഇമാം ചൈവാശനിം ദിവ്യാമപ്രതീഘാതലക്ഷണാമ് .
ഗൃഹാണായുധമേതത്തേ ഭവിഷ്യത്യരിദുസ്സഹമ് . .76 ..

അസ്ത്രഞ്ച തേ പ്രയച്ഛാമി തവ നാമ്നാ ഭവിഷ്യതി .
കൗബേരമിതി വിഖ്യാതം മോഹനം സർവദേഹിനാമ് ..77..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതസ്സ ദേവസ്തുഷ്ടാത്മാ മാലാം സ്വീയാ75 മനിന്ദിതാമ് .
ആബബന്ധാസ്യ ശിരസി ഭാസ്കരാകാരവർചസമ്76 . .78. .
കുശേശയാനാം ഫുല്ലാനാം സ്രഗ്ദാമ ച77 മനോരമമ്78 .
ആബബന്ധാസ്യ കണ്ഠേ വൈ പ്രീയമാണ ഉമാപതിഃ79 . .79 . .
പ്രകാമം80 ദർശനഞ്ചാസ്യ ദത്ത്വാ ചൈവ ധനേശതാമ് .
ജഗാമ ഭഗവാൻ സോമസ്തതോന്യം ദേശമീപ്സിതമ് ..8.30.8 0 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
യ ഇദം81 തു കുബേരസ്യ വരദാനമശേഷതഃ .
ശൃണുയാച്ഛ്രാവയേദ്വാപി നിത്യം വിപ്രാൻ സമാഹിതഃ . .81 . .
ധനവാൻ രൂപസംപന്നഃ പുത്രപൗത്രസമന്വിതഃ .
കുലജ്ഞാനബലോപേതോ ജായതേ സ മൃതോ നരഃ . .8 2. .

70 ദേഉദേവ ഉ. - ക. ഖ. ഘ. . 71 പ്രസാദം - ഘ. . 72 ഞ്ഛിവഃ - ക. . 73 ചേമാം - ഖ . 74 ച യാസ്യസി - ഖ. . 75 സ്വയ - ക. . 76... സാമ്- - ക- . 77... ഞ്ച - ക. ഖ. . 78 മനോഹരം - ഖ. . 79 മുമാപതിഃ - ഖ. . 80... മ - ക. . 81 ഇമം - ക. ഖ .

സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ ദേവീ മഹാഭാഗാ സഹിതാ ശംഭുനാ തദാ .
സംചിന്ത്യ പംചചൂഡാസ്തു തപന്ത്യോപ്സരസഃ ശുഭാഃ . .83 . .
കൃശാങ്ഗ്യോ ഭക്തിമത്യശ്ച തപസാ ദഗ്ധകിൽബിഷാഃ .
കാരുണ്യാഹൃതചേതസ്കാ82 ദേവം വചനമബ്രവീത് ..84. .
ഏതാസാം തപ്യമാനാനാം83 യോഷിതാം വരമുത്തമമ് .
ദദാമീപ്സിതമീശാന84 തന്മേനുജ്ഞാതുമർഹസി .
തസ്യാ വിജ്ഞപ്തിമാകർണ്യ ഭഗവാ85 നിദമബ്രവീത് ..85 . .
ദേവദേവ ഉവാച
ഏവം കുരു മഹാഭാഗേ ഭക്താനുഗ്രഹമീപ്സിതമ്86 .
വൈദിക്യോപ്സരസോ ഹ്യേതാഃ പംചചൂഡാ ഇതി സ്മൃതാഃ ..86 ..
ത്വാം കൃത്വാ ഹൃദി തപ്യന്തേ വര ആഭ്യഃ87 പ്രദീയതാമ്
തതഃ സാ ദേവദേവേന തഥാ സമനുചോദിതാ .
പംചചൂഡാഃ സമാഗമ്യ വച ഏതദുവാച88 ഹ ..87..
തുഷ്ടാസ്മ്യപ്സരസഃ സാക്ഷാത്89 പശ്യധ്വം മാം ശുചിസ്മിതാഃ .
ദദാമി90 വോ വരാനിഷ്ടാൻ യേ വോ91 ഹൃദയസംസ്ഥിതാഃ ..88..
സനത്കുമാര ഉവാച
താ ഏവമുക്താഃ പാർവത്യാ വൈദിക്യോപ്സരസഃ ശുഭാഃ .
ദേവീം ദൃഷ്ട്വാ പ്രണമ്യൈനാം92 ശിരസാ പാദയോർനതാഃ ..89..
അശ്രുപൂർണേക്ഷണാ ദീനാഃ സംസ്തഭ്യാത്മാനമാത്മനാ .
ശിരസ്യഞ്ജലിമാധായ93 തുഷ്ടുവുഃ സഹിതാഃ സമമ് . .8.30.90 ..

അപ്സരസ ഊചുഃ
നമഃ സിദ്ധ്യൈ നമസ്തുഷ്ട്യൈ ക്രിയായൈ ബുദ്ധയേ94 നമഃ .
നമഃ കീർത്യൈ നമഃ സത്യൈ ഉൽക(.) ജായൈ തഥേഷ്ടയേ ..91 ..

82 കാരുണ്യകൃതചേതസ്കാ - ഖ. . 83 ജപ്യമാതാംനാ - ഘ. . 84 ദദാനീപ്സിതമീശാന - ക- ഖ. . 85 ഭവാനീ - ഘ. . 86.. കാരിണി - ഖ. . 87 ഏഭ്യഃ - വാ, . മിഷ്ടം - ഖ. . 88 വാക്യമേതദുവാച - ഖ. . 89 സർവാഃ... - ഘ. . 90.. .തി - ക. ഖ. ഘ. . 91 യദ്വോ - ക., യാനി വോ ഹൃദി - ഖ. . 92... വ - ക. ഖ. ഘ. . 93... ദായ - ഘ. . 94 വൃദ്ധയേ - ഘ. .

നമഃ പൃഥിവ്യൈ കല്യാണ്യൈ ശ്രിയൈ95 ലക്ഷ്മ്യൈ നമോ നമഃ .
നമഃ സുധായൈ സ്വാഹായൈ സ്വധായൈ ദിതയേ നമഃ . . 9 2. .
നമോസ്തു തഡിതേ96 ചൈവ സൗദാമന്യൈ97 നമോ നമഃ .
സവിത്ര്യൈ ചാഥ ഗായത്ര്യൈ വേദമാത്രേ നമോ നമഃ . .9 3 ..
നമഃ പർവതകന്യായൈ മതയേ സ്മൃതയേ നമഃ .
നമഃ പർവതവാസിന്യൈ രുദ്രാണ്യൈ ച നമോ98 നമഃ . .9 4. .
നമഃ പ്രകൃതയേ ചൈവ ജ്യോത്സ്നായൈ ഋദ്ധയേ നമഃ .
ശോഭായൈ ദീപ്തയേ ചൈവ ഭാസ്കരഗ്രഹരശ്മയേ . . 95 . .
ഗത്യായൈ ഗതയേ ചൈവ ഇന്ദ്രാണ്യൈ99 മുക്തയേ നമഃ .
നിയത്യൈ സരിതേ ചൈവ ഗങ്ഗായൈ സൂതയേ നമഃ . .9 5 . .
ഹേതവേ100 പ്രീതയേ ചൈവ നമഃ കരണവൃത്തയേ101 .
നമഃ സന്തതയേ ചൈവ ഇരായൈ വൃത്തയേ നമഃ . .9 7. .
വാരുണ്യൈ ച ശരണ്യായൈ ശാന്ത്യൈ കാന്ത്യൈ102 നമോ നമഃ .
കൗശിക്യൈ ച നമസ്തേസ്തു കാത്യായന്യൈ നമോ നമഃ . . 98 . .
നമഃ സന്നതയേ ചൈവ മഹിമ്നേ ച നമോ നമഃ .
അണിമായൈ നമസ്തേസ്തു ലഘിമായൈ നമോ നമഃ . . 99 . .
പൂജായൈ103 തേ നമശ്ചൈവ ശിതിബാഹ്വേ104 ച സൃപ്തയേ105 .
സംജ്ഞായൈ ച നമസ്തേസ്തു ഗിരേഥേ106 സ്മൃതയേ നമഃ . . 8.30.100 . .
നമസ്തേസ്തു സരസ്വത്യൈ ജിഹ്വായൈ ദൃഷ്ടയേ നമഃ .
നമോ മഹിഷഘാതിന്യൈ തഥാ ശുംഭനിശുംഭയോഃ .. 101 . .
നമഃ സിംഹരഥിന്യൈ107 ച ശൂലിന്യൈ ച നമോ നമഃ .
നമോ മുദ്ഗരധാരിണ്യൈ108 കവചിന്യൈ നമോ നമഃ . . 10 2. .
നമഃ കുണ്ഡലധാരിണ്യൈ ധാരിണ്യൈ ജഗതോ നമഃ .
നമോ ധനുർധരായൈ ച ഖഡ്ഗിന്യൈ ച109 നമോ നമഃ . .1 03 ..

95 ശ്രിയേ- ക. . 96 തഡിതേ - ക. . 97 സൗദാമിന്യൈ - ഘ. . 98 ചൈവ തേ - ഖ. . 99... യൈ - ഖ . 100.. യേ - ഖ - . 101 കാരണവൃത്തയേ - ഖ. . 102 കാല്യൈ - ഖ. . 103 പ്രജായൈ - ഘ. . 104 ശിതികായൈ - ഘ. . 105 വൃഷ്ടയേ - ഘ. . 106 ശിവായൈ - ഘ . 107 സിംഹരഥേ - ഖ. . 108 നമസ്തു ക്ഷീധരാരിണ്യൈ - ഖ. . 109 ഖങ്ഗഹസ്തേ - ഖ. .

നമഃ പിച്ഛധ്വജിന്യൈ ച ധാരിണ്യൈ പട്ടിശസ്യ ച .

നമോസ്തു ഭൂതമാത്രേ ച സ്കന്ദ110 മാത്രേ നമോ നമഃ . .1 04
വിശാഖശാഖയോർമാത്രേ111 നൈഗമേശസ്യ ചൈവ ഹി .
ജാത്യൈ സർവസുരാണാം112 ച ദേവതായൈ വനസ്യ113 ച ..1 05. .
ആര്യായൈ ച നമോ നിത്യം ശിഖണ്ഡിന്യൈ114 നമോ നമഃ .
നമോ നീലശിഖണ്ഡിന്യൈ ദീർഘവേണ്യൈ നമോ നമഃ ..1 06..
നമോസ്തു തനുമധ്യായൈ115 ദേവതായൈ ധനസ്യ116 ച .
നമോ ധൃത്യൈ നമശ്ചിത്യൈ കീർതയേ ച117 നമോ നമഃ .. 1 07..
സ്ത്രീണാം സൗഭാഗ്യദായിന്യൈ ധാരിണ്യൈ ച നമോ നമഃ .
രാകാനുമതയേ ചൈവ സിനീവാല്യൈ നമോ നമഃ118 . . 1 08..
നമഃ ക്രിയായൈ ശ്രദ്ധായൈ മേധായൈ ച നമോ നമഃ .
നമോസ്തു ധാരണായൈ ച ഊഹായൈ ച നമോ നമഃ ..1 0 9. .
അപോഹായൈ നമസ്തേസ്തു വഷട്പ്രകൃതയേ നമഃ .
നമഃ സമാധയേ ചൈവ സ്പൃഹായൈ ചിത്തയേ119 നമഃ . .8.30.1 1 0. .
വേദനായൈ നമസ്തേസ്തു ബൃഹദുക്ഥ്യൈ120 നമോ നമഃ .
നമഃ പ്രഭായൈ121 ശുദ്ധായൈ ശുദ്ധയേ122 ശുചയേ നമഃ .. 111 . .
നമസ്ത്ര്യമ്ബകഭാര്യായൈ വിദ്യായൈ123 ച നമോ നമഃ.
ദീക്ഷായൈ124 ദക്ഷിണായൈ ച ജ്വാലായൈ ച നമോ നമഃ ..1 12..
ഇന്ദ്രിയാണാം പ്രവൃത്ത്യൈ ച നിവൃത്ത്യൈ ചൈവ കർമണാമ് .
ശ്രുതയേ സർവവേദാനാം125 ഭവാന്യൈ126 ച നമോ നമഃ ..1 13 . .
ദുർഗായൈ ദുർഗതാരിണ്യൈ127 ധാരിണ്യൈ സർവദേഹിനാമ് .
നമസ്തേ സർവദേവത്യേ നമസ്തേ ലോകഭാവിനി128 ..1 14..
നമഃ ശാന്ത്യൈ നമഃ കാന്ത്യൈ നമഃ പത്ന്യൈ ഹരസ്യ ച .
നമോസ്ത്വ129ദിത്യൈ ദാനവ്യൈ വിതാനായൈ130 നമോ നമഃ ..115..

110.. സ്യ ച - ക. ഖ. . 111 ശൈ്വവ - ക., മാത്ര ച - ഖ. . 112 രസാനാം - ഖ. . 113 നമസ്യ - ക. . 114 ശിഖിന്യൈ ച - ഘ. . 115 തന്തുമധ്യായൈ - ഖ. . 116 വനസ്യ - ഘ. . 117 കീർത്യൈ ചൈവ - ഖ. . 118 തഥൈവ ച - ക. . 119 വിത്തയേ - ഖ. . 120... ക്ഷൈ്യ - ക.,.. .ക്ഥൈ്യ - ഖ. . 121 വിശുദ്ധായൈ - ഖ., വൈ - ക. . 122 ശുദ്ധായൈ - ഖ- . 123 നിത്യായൈ - ഘ. . 124 ദക്ഷിണായൈ - ക., ദീക്ഷി... ഖ. . 125 ദേവാനാം - ഖ. . 126 ഭവാദ്യൈ - ഖ. . 127 ദുർഗതായൈ ച - ഖ. . 128 സർവഭാവിനീ - ഖ. . 129... സ്തു - ഘ. . 130. തിജതായൈ? - ല., വിതതാ - ക. .

നമഃ ശിവായൈ കർത്ര്യൈ ച പ്രഭാവായൈ131 നമോ. നമഃ .
മൃകണ്ഡ്യൈ132 മാർദ്ദബായൈ്യ ച തഥാ സുരഭയേ നമഃ . . 116 . .
വിനതായൈ തഥാ ലക്ഷ്മ്യൈ സുരസായൈ നമോ നമഃ .
നമസ്തേ ശിതികണ്ഠിന്യൈ നമസ്തേ സർവതഃ133 സദാ .
ദിശ നഃ സുമനാഃ സർവം യത് കിംചിദ് ഹദയേ സ്ഥിതമ് . . 117 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
യ ഇദം134 പഠതേ നിത്യം നരഃ സ്ത്രീ വാ സമാഹിതഃ .
സ രാത്രിഷു135 കൃതം പാപം ത്യജേത് സർവമശേഷതഃ . . 118 . .
ശയാനോ ജപതേ യശ്ച പ്രയതോ വ്യാസ നിത്യശഃ .

ദിവാകൃതം സ ജഹ്യാത്തു മൃതശ്ച സുഗതിം വ്രജേത്136 . . 119 . .
യശ്ചൈത137 ച്ഛൃണുയാന്നിത്യം ദ്വിജാൻ വാ ശ്രാവയേത് സദാ138 .
സ ദേഹഭേദമാസാദ്യ പഞ്ചചൂഡപ്രിയോ ഭവേത് . . 8.30.120 . .
യശ്ചേദം139 പ്രജപൻ മർത്ത്യസ്ത്യജേത് പ്രാണാൻ സുദുസ്ത്യജാൻ .
വിമാനേ സൂര്യസംകാശേ അപ്സരോഗണസേവിതേ . . 121 . .
സർവപാപവിനിർമുക്തോ രമേദ്വർഷായുതം ശതമ്140 .
യശ്ച ഭക്ത്യാ പരമയാ തിഥൗ നിയമവാന്നരഃ . . 122 . .
ദേവീഭ്യർച്ച്യ ജപതേ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ .
ജപനാദേവ തപസാ141 ദേഹേ ഭിന്നേ ച ഭക്തിമാൻ142 .
സ ഭൂത്വാനുചരോ ദേവ്യാഃ പുണ്യേ ലോകേ മഹീയതേ . . 123 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
താഭിരേവ സ്തുതാ ദേവീ സ്ഥിതാ ദേവസ്യ സന്നിധൗ .
ഉവാച ഹൃഷ്യ143 മാണാസ്യാ പഞ്ചചൂഡാ ഇദം144 വചഃ . . 124 . .
ശൃണുതാപ്സരസഃ സർവാസ്തപസോസ്യ145 മഹത്ഫലമ് .
യച്ചാപി പരയാ ഭക്ത്യാ മാം പ്രപന്നാഃ സ്ഥ ശോഭനാഃ . . 125..

131 പ്രഭവായൈ - ഖ. . 132 മൃത്കണ്വൈ - ഖ. . 133 സർവദേ - ഖ. . 134 ഇമം - ക. ഖ. . 135 രാത്രിജം - ക. . 136 ത്സുഗതിമാപ്നുയാത് - ഖ. . 137 യശ്ചൈനം - ക. . 138 ശ്രാവയീത വാ - ഖ. . 139 യശ്ചൈനം - ക. ഖ. . ഇതഃ പര പത്രമേകം ഖണ്ഡിതമ് . 140. സമമ് - ഖ. . 141 ദേഹപതനാത് - ഘ. . 142 ശക്തിമാൻ - ഘ. . 143 ഹൃഷം .. .- ഖ. ഘ. . 144 പംചചൂഡമിദം - ഖ.. തദാ ഘ. . 145... ഥ - ഘ. .

164

അജരാശ്ച വിശോകാശ്ച നിത്യം മുദിതമാനസാഃ .
പ്രിയാശ്ച സർവലോകസ്യ ഭവിഷ്യഥ മമാജ്ഞയാ . .1 26. .
ബ്രൂത യച്ചാപി കിംചിദ്വോ ഹൃദി സ്ഥിതമശംകിതാഃ .
സർവം ദാസ്യാമി തദ്വോഹം മാ ചിരായത ദുർവ്യഥാഃ 146 .. 1 27. .
പഞ്ചചൂഡാ ഊചുഃ
ദേവി പുംസാം സ്ത്രിയഃ 147 സർവാഃ കാര്യാർഥം148 വിദിതം ച തേ .
അർഥിനസ്തേ ച നസ്താവത് യാവത് കാര്യം സമാപ്യതേ .
സമാപ്തേ ചൈവ149 തേ കാര്യേ പരാ ഇവ ഭവന്തി നഃ ..1 28..
തദ് ദേവി യദി തുഷ്ടാസി യദി ദേയോ വരശ്ച നഃ .
സർവസ്ത്രീണാം മഹാദേവി ഭവന്തു പുരുഷാ വശാഃ . . 1 29. .
ദേവ്യുവാച
അദ്യപ്രഭൃതി ലോകേഷു സർവസ്ത്രീണാം നരാഃ സദാ .
വശ്യാ ഭവന്തു സർവത്ര151 സർവകാര്യകരാശ്ച ഹ152 .. 8.30.130 . .
അദൗ പശ്ചാച്ച സർവാഭ്യോ153 ഹിരണ്യം പശവഃ സ്ത്രിയഃ .
സർവഭോഗാംശ്ച ദാസ്യന്തു വശഗാഃ സർവഥാപി ച . . 131 .
വ്യലീകാന്യപി കുർവന്ത്യോ ബഹൂനി വിവിധാനി ച .
പ്രിയാ ഏവ ഭവിഷ്യന്തി പാപം ന ച ഭവേത് സദാ ..1 32 ..
മാതരം പിതരം ഭ്രാതൄൻ154 സുഹൃദോഥ സുതാനപി .

അർകായാണി കരിഷ്യന്തി സ്ത്രീണാം വശ്യത്വമാഗതാഃ . . 33 . .
പശ്യന്തോപി വ്യലീകാനി ദോഷാൻ വൈകൃത്യമേവ ച .
നൈവ ദ്രവന്തി തേ പുംസാം(?)155 മദ്വരാന്മോഹിതേന്ദ്രിയാഃ ..134. .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതഃ സാ ദേവദേവസ്യ പത്നീ ഹിമവതഃ സുതാ .
മാല്യദാമ ഗൃഹീത്വാ തു ഭ്രാമയന്തീ ശുഭാനനാ . . 13 5. .

146 ദുഷ്യഥാഃ - ഖ . 147 ദിശം ച (വശാഃ?) - ഖ. . 148.. ഥ - സ. . 149 തത് ഖ. ഘ. . 150 ത്വം ദേവി - ഘം. . 151 സർവേ വശ്യാ ഭവിഷ്യന്തി - ഘ. . 152 സദാ - ഘ. . 153 സർവേഭ്യോ - ഖ . 154 ഭാര്യാം 155 വശ്യാഃ (?) .

165
ഭവ നാര്യ ഇതി പ്രാഹ ഹസന്തീ പ്രിയമവ്യയാ .
ഭ്രാമ്യമാണസ്യ ദാമ്നോസ്യ യാന്യ156 ശീര്യന്ത157 ഭൂതലേ ..13 6..
കുസുമാന്യഭ��സ്താനി നാര്യഃ കമലലോചനാഃ .
താ ഉവാച പുരാ യൂയം ജരാക്ഷയവിവർജിതാഃ ..137. .
ജഗന്മോഹകരാഃ സർവാഃ158 പുംസാം ഹൃദയബന്ധനാഃ159 .
ദൃഷ്ടിസ്പർശവിലാസേഷു ആവിശ്യ ജഗതീത്രയമ്160 . .138..
- - - - - പുരു���സ്ത്രീവ���ശ്ച കരിഷ്യഥ .
നരാഃ സർവേ ച യുഷ്മാസു161 ഭവിഷ്യന്തി സദാ രതാഃ ..1 39..
വൃത്തിഃ ശുഭാ162 ഭവിത്രീ ച സർവാസാം മമ തേജസാ .
പുംസാം സ്ത്രീഭോഗസിദ്ധ്യർഥം സ്ത്രീണാം രത്യർഥമേവ ച .8.30.140 . .
ക്രിയാഃ ശുഭാങ്ഗസംസ്കാരാ ദിവ്യാ യേ163 മാനുഷാശ്ച ഹ .
ബഹുരൂപാശ്ച താ ഭൂത്വാ വിവിശുഃ സർവദാങ്ഗനാഃ164 . . 141 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവം ദേവീ തദാ വ്യാസ സൃഷ്ട്വാ താ165 വൈ വിസൃജ്യ ച .
ഉവാചാപ്സരസോ ബ്രൂത കിം വോ ഭൂയഃ കരോമ്യഹമ്166 ..1 4 2. .
താസ്തുഷ്ടമനസശ്ചാപി ഊചുർവ്യാസ ഭവേമ ഹി .
ദേവാനാം മാനുഷാണാം ച അവശ്യാശ്ചൈവ167 രക്ഷസാമ് .
താ ഉവാച തതോ ദേവോ ഏവം ലോകേ ഭവിഷ്യഥ168 . . 143 ..
തതഃ സ സഹിതോ ദേവ്യാ സനന്ദീ പരമേശ്വരഃ .
ഗണൈഃ സർവൈശ്ച സഹിതോ ഗൃഹാൻസ്വാനാവിശത് പ്രഭുഃ ..144. .

156 യാനി - ഖ. . 157... ന്ത - ഖ. . 158 യൂയം - ഖ. - . 159... നാത് - ക. . 160 ജഗതി സ്ത്രിയഃ - ഘ. . 161 യുഷ്മാകം - ഘ- . 162 ശൂദ്രാ - ഘ . 163 യേ ദിവ്യാ - ഘ. . 164 സർവമംഗലാഃ - ഘ . 165 സൃഷ്ടാസ്താഃ (?) 166 കിം ഭൂയഃ കരവാണ്യഹമ് (?) . 167 അവധ്യാശ്ചൈവ - ഖ. ഘ. . 168 ഏവം ഭവത്വിതി പ്രോക്താ (?) . ദേവീ ത്രിജഗതോ വലീ (രണൗ) . ഉവാച സദ ഗച്ഛാമ ചിരോത്സൃപ്ടമിതി പ്രഭോ *ഇതി പാഠഃ ഘ പുസ്തകേ* .

166
ഭഗനയനനിപാതീ ദൈത്യദർപാപഹാരീ
സുരകമലഹിമൗഘഃ കാമയജ്ഞാഗ്നിഹന്താ169 .
ജലദവൃഷഭയായീ സർവദുഃഖാന്തകാരീ

സമരവൃഷഭകേതുശ്ചന്ദ്രമൗലിർജഗാമ170 ..145..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ വാരാണസ്യവലോകനേ ജൈഗീഷവ്യധനദപംചചൂഡാനാം171 വരപ്രദാനനാമാ ത്രിംശോധ്യായഃ172

730

30 XTRA

വ്യാസ ഉവാച
ഭഗവൻ പിങ്ഗലഃ കേന ഗണത്വം സമുപാഗതഃ1 .
അന്നദത്വഞ്ച2 സംപ്രാപ്തോ വാരാണസ്യാം മഹാദ്യുതിഃ .. 1 ..
ക്ഷേത്രപാലഃ കഥം ജാതഃ പ്രിയത്വം ച കഥം ഗതഃ .
ഏതദിച്ഛാമി കഥിതം ശ്രോതും ബ്രഹ്മസുത ത്വയാ . .2. .
സനത്കുമാര ഉവാച
ശൃണു വ്യാസ യഥാ ലേഭേ ഗണേശത്വം സ പിംഗലഃ .
അന്നദത്വം ച ലോകാനാം സ്ഥാനം വാരാണസീം ച ഹി ..3 ..
പൂർണഭദ്രസുതഃ ശ്രീമാനാസീദ് യക്ഷഃ പ്രതാപവാൻ .
ഹരികേശ ഇതി ഖ്യാതോ ബ്രഹ്മണ്യോ ധാർമികശ്ച ഹ . .4..
തസ്യ ജന്മപ്രഭൃത്യേവ ഭവേ5 ഭക്തിരനുത്തമാ .
തദാശീസ്തന്നമസ്കാരസ്തന്നിഷ്ഠസ്തത്പരായണഃ . .5..
ആസീനശ്ച ശയാനശ്ച ഗച്ഛന്തിഷ്ഠന്നനുവ്രജൻ .
ഭുഞ്ജാനോഥ പിബൻ വാപി രുദ്രമേവാന്വചിന്തയത്7 . .6. .
തമേവം യുക്തമനസം പൂർണഭദ്രഃ പിതാബ്രവീത് .
ന ത്വാ പുത്രമഹം മന്യേ ദുർജാതോ യസ്ത്വമന്യഥാ . .7. .

169 പഹർതാ - ഖ. . 170 മൗലീ ജഗാമ - ഖ . 171 ആചൂഡ (268) - ഖ. . 172 അത്ര ഊനത്രിംശോഭ്യായ ഇതി ഖ. ഘ. പുസ്തകയോഃ പാഠഃ . 1 സമുപാവൃതഃ - ഘ . 2 അർഥദത്വഞ്ച - ഘ. . 3 യക്ഷരാട് സ - ഘ. . 4 ബ്രാഹ്മണോ -ഖ, വരേണ്യോ - ഘ. . 5 സർവ (ശർവേ?) - ഘ . 6... നശ്ച വ[illegible]ശ്ചാപി - ഘ. . 7... നുചിന്തയൻ - ഘ ഖ .

നഹി8 യക്ഷകുലീനാനാ9 മേതദ് വൃത്തം ഭവത്യുത .
ഗുഹ്യകാ ബത യൂയം വൈ സ്വഭാവാത്10 ക്രൂരചേതസഃ ..8..
ക്രവ്യാദാശ്ചൈവ കിം ഭക്ഷാ ഹിംസാശീലാശ്ച പുത്രക .
മൈവം കാർഷീർന നോ വൃത്തിരേവം ദൃഷ്ടാ മഹാത്മനാമ് .
സ്വയംഭുവാ യഥാ സൃഷ്ടാ സൈവ വൃത്തിഃ പ്രശസ്യതേ ..9..
ഹരികേശ ഉവാച
സൃഷ്ടാ11 ചൈവാ12 പ്രശസ്താ ച ഗർഹിതാ സാധുഭിഃ സദാ13 .
വൃത്തിഃ സ്വയംഭുവിഹിതാ14 ത്യക്തവ്യാ യദി നോ15 ഭവേത് ..8.30(2).1 0 .
ആശ്രമാന്തരജം കർമ ന കുര്യുർഗൃഹിണസ്തതഃ .
ഹിത്വാ മനുഷ്യഭാവം ച കർമഭിർവിവിധൈശ്ച ഹ16 . . 11. .
ദേവത്വം നോ17 വിമാർഗേയുർമാനുഷ്യം ജാതിമേവ ച .
അഥ ചേദ്വിഹിതം തേഷാം കർമ തത്പ്രാപ്തിസംസൃതമ് .
മമാപി18 വിഹിതം പശ്യ കർമ തന്നാത്ര19 സംശയഃ . .1 2. .
സനത്കുമാര ഉവാച

സ ഏവമുക്തഃ പുത്രേണ20 പൂർണഭദ്രഃ പ്രതാപവാൻ .
ഉവാച നിഷ്ക്രമ ക്ഷിപ്രം ഗച്ഛ ത്വം യത്ര രോചതേ21 .. 13 . .
തതഃ സ നിർഗത22 സ്ത്യക്ത്വാ ഗൃഹസംബന്ധിബാന്ധവാൻ23 .
വാരാണസീമ്24 സമാസാദ്യ തപസ്തേപേ സുദുശ്ചരമ് . .14..
സ്ഥാണുഭൂതോ ഹ്യനിമിഷഃ ശുഷ്കകാഷ്ഠോപലോപമഃ25 .
സംനിയമ്യേന്ദ്രിയഗ്രാമമവാതിഷ്ഠത25 നിശ്ചലഃ . . 15..
അഥ തസ്യൈവമനിശം27 തത്പരസ്യ തദാശിഷഃ .
സഹസ്രമേകം വർഷാണാം ദിവ്യമത്യതിവർതത28 ..1 6..

8 ന വൈ - ഘ. . 9 യക്ഷകുലസ്യാസ്യ - ഘ. . 10 ന താവത് - ഘ. . 11 ദൃഷ്ടവാ - ഘ. . 12 ചൈവ - ഘ. . 13 ച സുബുദ്ധിഭിഃ - ഘ. . 14 സ്വയംഭുവാ സൃഷ്ടാ - ഘ. . 15 വാ - ഖ . 16 സഹ - ഘ. . 17 നഹി ഘ . 18 മയാ ച - ഘ. . 19 കർമൈതന്നാത്ര - ഘ. . 20 ഏവമുക്തഃ സ്വപുത്രേണ - ഘ. . 21 ഹിതം ചൈവ യദ്ദേച്ഛസി - ഘ. . 22 നിംദിത - ഖ. . 23 ഗൃഹം സംബന്ധിനം തഥാ - ഘ. . 24 സ്വാം - ഘ. . 25 ശുഷ്കശ്ചൈവ വിശേഷതഃ - ഘ. . 26 മവാക്തിഷ്ഠത - ഘ. . 27 തസ്യത്വിശക്തസ്യ - ധ. . 28. മഭ്യതി... - ക. ഖ. .

വല്മീകേന സമാക്രാന്തോ29 ഭക്ഷ്യമാണഃ പിപീലികൈഃ .
വജ്രസൂചീമുഖൈർവ്യാസ വിധ്യമാനസ്തഥൈവ ച . . 17 ..
നിർമാംസരുധിരത്വഗ് വൈ30 കുന്ദശംഖേന്ദുസപ്രഭഃ .
അസ്ഥിശേഷോ31 ഭവത് സർവോ ദേവശ്ചൈവമമന്യത32 . . 18 ..
ഏതസ്മിന്നന്തരേ ദേവീ വ്യജ്ഞാപയത ശംകരമ് .
ഉദ്യാനം പുനരേവേദം ദ്രഷ്ടുമിച്ഛാമി സർവദ33 .. 1 9. .
ക്ഷേത്രസ്യ ചൈവ മാഹാത്മ്യം ശ്രോതും കൗതൂഹലം ഹി മേ .
യതശ്ച പ്രിയമേതത്തേ യച്ചാസ്യ ഫലമുത്തമമ് ..8.30(2).2 0 ..
ഇതി വിജ്ഞാപിതോ ദേവഃ പാർവത്യാ ഭുവനേശ്വരഃ .
സർവം പൃഷ്ടം യഥാന്യായമാഖ്യാതുമുപചക്രമേ . . 21 ..
നിർജഗാമ ച ദേവേശഃ പാർവത്യാ സഹ ശംകരഃ .
ഉദ്യാനം ദർശയാമാസ ദേവ്യാ ദേവഃ പിനാകധൃക്34 .2 2 ..
പ്രഫുല്ലനാനാവിധഗുല്മശോഭിതം35 ലതാപ്രതാനാവനതം36 മനോരമമ്37 .
വിരൂഢപുഷ്പൈഃ പരിതഃ38 പ്രിയംഗുഭിഃ സുപുഷ്പിതൈഃ കണ്ടകിതൈശ്ച39 കേതകൈഃ ..23 .. തമാലഗുല്മൈർനിചിതം40 സുഗന്ധിഭിർനികാമപുഷ്പൈർബകുലൈശ്ച സർവശഃ .
അശോകപുംനാഗവരൈസ്സുപുഷ്പിതൈർദ്വിരേഫമാലാകുലപുഷ്പസംചയൈഃ ..24. .
ക്വചിത് പ്രഫുല്ലാമ്ബുജരേണുരൂഷിതൈ വിഹങ്ഗമൈശ്ചാരുകലപ്രണാദിഭിഃ .
വിനാദിതം സാരസഹംസമദ്ഗുഭിഃ41 പ്രമത്തദാത്യൂഹരുതൈശ്ച വൽഗുഭിഃ . .25. .
ക്വചിച്ച ചക്രാഹ്വരുതോപനാദിതം ക്വചിച്ച കാദമ്ബകദമ്ബകൈര്യുതമ്42 .
ക്വചിച്ച കാരണ്ഡവനാദനാദിതം ക്വചിച്ച മത്താലികുലാകുലീകൃതമ് ..26..
മദാകുലാഭിർഭ്രമരാങ്ഗനാഭിർനിഷേവിതം ചാരുസുഗംധിപുഷ്പമ്43 .
ക്വചിത് സപുഷ്പൈഃ44 സഹകാരവൃക്ഷൈർലതോപഗൂഢൈസ്തിലകൈശ്ച ഗൂഢമ്45 . .27..

29 തദാക്രാന്തോ - ഖ. . 30 ച... - ഖ. . 31 അസ്ഥ്നാ വശേഷ - ഖ. . 32 ന മന്യതേ - ഖ. . 33 ശംകര - ഖ . 34 ഇതഃ പരം ദേവദേവ ഉവാച ഇതി ഘ പുസ്തകേ . 35 താ - ക. . 36 ലതാപ്രതാനൈഃ സതതം - ഖ. . 37 മനോഹരം- ഖ. . 38 പതിതൈഃ - ഖ. . 39... ഭിശ്ച - ക. ഖ. . '80.. .തൈഃ - ഖ. . 41 നാദിഭിഃ (തൈഃ) - ഖ. . 42... കായുതം - ക. വ . 43 സുഗന്ധിപുഷ്പമ് - ഘ. . 44 ച്ച പുഷ്പൈഃ - ക ഖ. . 45 സുപുഷ്പിതൈഃ - ഖ .

പ്രഗീതവിദ്യാധരസിദ്ധധാരണം36 പ്രനൃത്തനിത്യാനുഗതാപ്സരോഗണമ്47 .
പ്രഹൃഷ്ടനാനാവിധപക്ഷിസേവിതം പ്രമത്തഹാരീതകുലോപനാദിതമ് . .28..
മൃഗേന്ദ്രനാദാകുലസന്നമാനസൈഃ ക്വചിത്ക്വചിദ്ബദ്ധകദമ്ബകം മൃഗൈഃ48 .
പ്രഫുല്ലനാനാവിധചാരുപങ്കജൈ49 സ്സരസ്തഡാഗൈരുപശോഭിതം ക്വചിത് ..29..
നിവിഡനിചുലലീനാനീലകണ്ഠാഭിരാമം50
മദമുദിതവിഹങ്ഗവാതനാദാഭിരാമമ് .
കുസുമിതതരുശാഖാലീനമത്തദ്വിരേഫം
നവകിശലയശോഭാശോഭിത51 പ്രാന്തശാഖമ് ..8.30(2).3 0 ..
ക്വചിച്ച ദന്തിക്ഷതചാരുവീരുത് ക്വചില്ലതാലിങ്ഗിതചാരുവൃക്ഷമ് .
ക്വചിദ്വിലാസാലസഗാമിനീഭിർനിഷേവിതം കിമ്പുരുഷാങ്ഗനാഭിഃ ..3 1 ..
പാരാവതധ്വനിവികൂജിതഗാരു ശൃംഗൈരഭ്രംകഷൈഃ സിതമനോഹരചാരുരൂപൈഃ .
ആകീർണപുഷ്പനികരപ്രവിവിക്തഹാസൈർവിഭ്രാജിതം ത്രിദശദേവകുലൈരനേകൈഃ ..3 ...
ഫുല്ലോത്പലാമ്ബുജസഹസ്രവിതാനയുക്തൈസ്തോയാശയൈ52സ്സമനുശോഭിതദേവമാർഗമ് . മാർഗാന്തരാഗലിതപുഷ്പവിചിത്രഭക്തൈ53 സ്സമ്ബദ്ധഗുല്മവിടപൈർവിഹഗൈരുപേതമ് . .33 ..
തുങ്ഗാഗ്രൈർനീല54 പുഷ്പസ്തബകഭരനതപ്രാന്തശാഖൈരശോകൈ-
ർമത്താലിവ്രാതഗീതശ്രുതിസുഖജനനൈർഭാസിതം തന്മനോജ്ഞൈഃ .
രാത്രൗ ചന്ദ്രപ്രഭാസാ55 കുമുമിതതിലകൈരേകതാം സംപ്രയാതം
ഛായാസുപ്തപ്രബുദ്ധസ്ഥിതഹരിണകുലാലുപ്തദർഭാങ്കുരാഗ്രമ് ..34..
ഹംസാനാം പക്ഷവാത56 പ്രചലിതകമലസ്വച്ഛവിസ്തീർണതോയം
തോയാനാം തീരജാതപ്രവികചകദലീവാടനൃത്തന്മയൂരമ്57 .
മായൂരൈഃ പക്ഷചന്ദ്രൈഃ ക്വചിദപി പതിതം രഞ്ജിതക്ഷ്മാപ്രദേശം58
ദേശേ ദേശേ നിലീനപ്രമുദിതവിലസന്മത്തഹാരീതവൃന്ദമ് ..35..

46 ചാരുഗൂഢം - ഘ . 47.. .ഗണൈഃ - ഖ . 48 കദമ്ബകൈർമൃഗൈ. - ഘ. . 49.. പുഷ്പിത ഘ. . 50?.. നീലം നീലകണ്ഠാഭിരാമം - ഖ. ഘ.,. രാവം - ഖ. . 51.., ശോഭിതം- - ക ഖ . 52.. ശ്രയ - ഖ. . 53.?. ക്തി - ക. ഖ. . 54. ലീന - ഖ. . 55 ചന്ദ്രസ്യ ഭാസാ - ഖ. . 56 പക്ഷപാത - ക. ഖ. . 57 വാതനൃത്യന്മയൂരമ്- ഖ. . 58 രഞ്ചിതക്ഷ്മാപ്രദേശമ് - ഘ. .

സാരങ്ഗൈഃ ക്വചിദുപസേവിതപ്രദേശം
സംഛന്നം കുസുമചയൈഃ ക്വചിദ്വിചിത്രൈഃ59 .
ഹൃഷ്ടാഭിഃ ക്വചിദപി കിന്നരാങ്ഗനാഭിഃ ക്ഷീബാഭിഃ സുമധുരഗീതവൃക്ഷഷണ്ഡമ് ..3 6 . .
സംസൃഷ്ടൈഃ60 ക്വചിദുപരി പ്രകീർണപുഷ്പൈ61 രാവാസൈഃ പരിവൃതപാദപം മുനീനാമ് .

ആമൂലാത്ഫലനിചിതൈഃ ക്വചിദ്വിശാലൈ-രുത്തുങ്ഗൈഃ പനസമഹീരുഹൈ62രുപേതമ് .
.37.. ഫുല്ലാതിമുക്തകലതാഗൃഹലീനസിദ്ധം63
സിദ്ധാങ്ഗനാകനകനൂപുരരാവരമ്യമ് .
രമ്യ64 പ്രിയംഗുതരുമഞ്ജരിസക്തഭൃങ്ഗം
ഭൃങ്ഗാവലീശബലിതാമ്രകദമ്ബപുഷ്പമ് ..38 . .
പുഷ്പോത്കരാനില65 വിഘൂർണിതപാദാപഗ്ര66
മഗ്രേ സുരേഭവിനിപാടിത67വംശഗുല്മമ്68.
ഗുല്മാന്തരപ്രസൃതഭീത69 മൃഗീസമൂഹ70 -
മൂഹാവതാം തനുഭൃതാമപവർഗദാതൃ . .39 ..
ചന്ദ്രാംശുജാലധവലൈസ്തിലകൈർമനോജ്ഞൈഃ
സിന്ദൂരകുംകുമകുസുമ്ഭനിഭൈരശോകൈഃ .
ചാമീകരപ്രതിസമൈരഥ കർണികാരൈഃ
പുഷ്പോത്കരൈരുപചിതം സുവിശാലശാഖൈഃ ..8.30(2).40 . .
ക്വചിദഞ്ജനചൂർണാഭൈഃ ക്വചിദ്വിദ്രുമസന്നിഭൈഃ .
ക്വചിത്കാഞ്ചനസംകാശൈഃ പുഷ്പൈരാചിതഭൂതലമ് . .41 ..
പുന്നാഗേഷു ദ്വിജശതവിരുതം രക്താശോകസ്തബകഭരനതമ് .
രമ്യോപാന്തം ക്ലമഹരപവനം ഫുല്ലാബ്ജേഷു ഭ്രമരവിലസിതമ് . .42..

59 വിചിത്രം - ഖ. . വ്യ 0 സമൃപ്ടൈഃ ഖ. . 61 പ്രലിപ്തപുഷ്പ - ക ഖ. . 62 പവനസമീരിതൈ - ഖ . 63 സിദ്ധൈഃ - - ഖ. . 64 രമ്യം - ഖ., രമ്യാ - ക. . 65 ബില.. - ഖ. . 66 ഗ്യമഗ്രേ്യ - ക. ഖ. . 67. പാതിത - ക. ഖ. . 68.., യുഗ്മം - ഖ. . 69 ഭീമ - ഖ. . 70.. .സമൂഹാ.. - ഖ .

സകലഭുവനഭർതാ ലോകനാഥസ്തദാനീം
തുഹിനശിഖരിപുത്ര്യാ71 സാർധമിഷ്ടൈർഗണേശൈഃ .
വിവിധതരുവിശാലം72 മത്തഹൃഷ്ടാന്യപുഷ്ട-
മുപവനമതിരമ്യം73 ദർശയാമാസ ദേവ്യാഃ . .43 . .
ദേവ്യുവാച
ഉദ്യാനം ദർശിതം ദേവ ശോഭയാ പരയാ യുതമ് .
ക്ഷേത്രസ്യ തു ഗുണാൻ സർവാൻ പുനർവക്തുമിഹാർഹസി ..44..
അസ്യ74 ക്ഷേത്രസ്യ മഹാത്മ്യമവിമുക്തസ്യ തത്തദാ .
ശ്രുത്വാ ഹി75 നഹി മേ തൃപ്തിരതോ76 ഭൂയോ വദസ്വ മേ ..45..
ദേവദേവ ഉവാച
ഇദം ഗുഹ്യതമം ക്ഷേത്രം സദാ വാരാണസീ മമ .
സർവേഷാമേവ ജന്തൂനാം ഹേതുർമോക്ഷസ്യ സർവദാ ..46..
അസ്മിൻ സിദ്ധാഃ സദാ ദേവി77 മദീയം78 വ്രതമാസ്ഥിതാഃ79 .
നാനാലിങ്ഗധരാ നിത്യം മമ ലോകാഭികാംക്ഷിണഃ . .47. .
അഭ്യസ്യന്തി80 പരം യോഗം യുക്താത്മാനോ ജിതേന്ദ്രിയാഃ .
നാനാവൃക്ഷലതാകീർണേ81 നാനാവിഹഗസേവിതേ . .48. .
കമലോത്പലപുഷ്പാഢ്യൈഃ സരോഭിഃ സമലംകൃതേ .

അപ്സരോഗണഗന്ധർവൈഃ സദാ സംസേവിതേ ശുഭേ ..49. .
രോചതേ മേ ഇഹാവാസോ82 യേന കാര്യേണ തച്ഛൃണു .
മന്മനാ മമ ഭക്തശ്ച മയി സർവാർപിതക്രിയഃ . .8.30(2).50 ..
യഥാ മോക്ഷമിഹാപ്നോതി അന്യത്ര ന തഥാ ക്വചിത് .
ജപധ്യാനോദ്യതാനാം ച ജ്ഞാനേഷ്വാരക്തചേതസാമ്83 ..5 1 . .

71 ശിഖരപുത്ര്യാ - ക. ഖ. . 72. വിശാലൈ - ഖ. . 73 മിതി.. - ക. . 74 അന്യ - ഘ. . 75... പി - ഖ. ഘ . 76 ശ്രദ്ധാപി ജായതേ ദൃഷ്ടേരതോ - ഘ. . 77 മഹാദേവി - ഘ. . 78 മദീയ - ഖ. . 79.?. ശ്രിതാഃ - ക. . 80 അഭ്യ സന്തി - ക. ഖ. . 81... സമാകീർണേ - ഖ. ഘ. . 82 മഹദാവാസം - ഖ. . 83 സദാ... - ഘ., ഷു വാസ്തുചേതസാമ് - ഘ. .

തമോമോഹഹതാനാം84 ച വാരാണസ്യാം ഗതിർനൃണാമ് .
അത്രോത്ക്രമണകാലേ തുവ സ്വയമേവ മഹേശ്വരഃ . .52 .
ദദാതി താരകം ബ്രഹ്മ യേനാസൗ തന്മയോ ഭവേത് .
ഏവം85 മമ പുരം ദിവ്യം ഗുഹ്യാദ് ഗുഹ്യതരം മഹത് . . 53 . .
ബ്രഹ്മാദയോ വിജാനന്തി യേ ച സിദ്ധാ86 മുമുക്ഷവഃ .
അതഃ87 പ്രിയമിദം88 ക്ഷേത്രം യസ്മാച്ചേഹ89 രതിർമമ . .54. .
വിമുക്തം ന മയാ യസ്മാദ് മോക്ഷ്യതേ വാ കദാ ച ന .
മമ90 ക്ഷേത്രമിദം തസ്മാദവിമുക്തമിദം91 സ്മൃതമ് . .55. .
നൈമിശേഥ കുരുക്ഷേത്രേ ഗങ്ഗാദ്വാരേഥ പുഷ്കരേ .
സ്നാനാത്92 സംസേവനാച്ചാപി93 ന മോക്ഷഃ പ്രാപ്യതേ യതഃ . .5 6. .
ഇഹ സംപ്രാപ്യതേ യേന തത ഏതദ്94 വിശിഷ്യതേ .
പ്രയാഗേ വാ ഭവേൻ95 മോക്ഷ ഇഹ വാ മത്പരിഗ്രഹാത്96 . . 57. .
പ്രയാഗാദപി തീർഥാഗ്ര്യാദിദമേവ മഹത് സ്മൃതമ് .
ജൈഗീഷവ്യഃ പരാ സിദ്ധിം യോ ഗതഃ സ മഹാതപാഃ . . 58 . .
അസ്യ97 ക്ഷേത്രസ്യ മാഹാത്മ്യാദ്98 ഭക്ത്യാ ച മമ ഭാവതഃ .
ജൈഗീഷവ്യഗുഹാ പ്രേഷ്ഠാ99 യോഗിനാം സ്ഥാനമിഷ്യതേ . . 59 . .
ധ്യായതസ്തത്ര മാം നിത്യം യോഗാഗ്നിർദീപ്യതേ ഭൃശമ് .
കൈവല്യം പരമം യാതി ദേവാനാമപി ദുർലഭമ് . . 8.30(2).60 . .
അത്ര സിദ്ധിം പരാം പ്രാപ്തോ മാർകണ്ഡേയോ മഹാതപാഃ .
ബാലഖില്യാസ്തഥാ സിദ്ധാ അസ്മിൻ ക്ഷേത്രേ സുദുർലഭേ . . 61 . .
ആത്രേയാ ഭാർഗവാഃ സിദ്ധാ അസ്മിൻ ക്ഷേത്രേ സുദുർലഭേ .
അവ്യക്തലിങ്ഗൈ100 ര്മുനിഭിഃ സർവസിദ്ധാന്തവേദിഭിഃ . .62. .
ഇഹ സംപ്രാപ്യതേ മോക്ഷോ101 ദുർലഭോന്യത്ര കർഹിചിത് .
തേഭ്യശ്ചാഹം പ്രയച്ഛാമി യോഗൈശ്വര്യമനുത്തമമ് . . 63 . .

84.. ഗതാനാം - ഘ . 85 -പൂതം - ഘ . 86 -പക്ഷാ ഘ- . 87 ഇദം - ഘ . 88 പുണ്യതമം - ഘ. . 89 ക്ഷേത്രമസമാച്ചേഹ? - ഖ. . 90 മഹാ - ഘ . 91 ക്തം തതഃ - ഖ. . 92 സ്നതാനി - ഖ. . 93... ദ്വാപി - ഘ. . 94 ഏവം - ഖ . 95 വാ സവേ - ഘ. . 96 മത്സമ്പരിഗ്രഹാത്? - ഖ . 97 തസ്യ - ഖ. . 98 മാഹാത്മ്യം - ഖ. ഘ. . 99 ശ്രേഷ്ഠാ - ഖ. . 100..ലിങ്ഗനിർമുക്തൈഃ - ഘ . 101 മോക്ഷ - ഖ. .

173
ആത്മനശ്ചൈവ102 സായുജ്യമീപ്സിതം സ്ഥാനമേവ ച 103 .
കുവേരഃ സ മഹാസത്ത്വസ്തഥാ സർവാർപിതക്രിയഃ .. 64. .
ക്ഷേത്രസംസേവനാദേവ ധനേശത്വമവാപ ഹ .
- - - - - - - - - - - - - - - - ..65 . .
ഇഹൈവാരാധ്യ മാം ദേവി സിദ്ധിം യാസ്യത്യനുത്തമാമ്104 .
പരാശരസുതോ യോഗീ ഋഷിർവ്യാസോ മഹാതപാഃ . .66. .
മമ ഭക്തോ ഭവിഷ്യശ്ച വേദസംസ്ഥാപ്രവർതകഃ105 .
രമതേ106 സോപി പദ്മാക്ഷി ക്ഷേത്രേസ്മിന്മുനിപുംഗവഃ ..67. .
ബ്രഹ്മാപി ഋഷിഭിഃ107 സാർധം വിഷ്ണുർവായുർദിവാകരഃ .
ദേവരാജസ്തഥാ ശക്രോ അപി ചാന്യേ ദിവൗകസഃ . .68..
ഉപാസതേ മഹാത്മാനഃ സർവേശമിഹ സുവ്രതേ .
അനന്യമനസോ ഭൂത്വാ മാമേവോപാസതേ സദാ ..69..
ആലർകശ്ച108 പുരീമേതാം മത്പ്രസാദാദവാപ്സ്യതി .
സ ചൈനാം പൂർവവത് കൃത്വാ ചതുവർണസമാകുലാമ് . .8.30(2).70 ..
സ്ഫീതാം109 ജനപദാകീർണാം ഭുക്ത്വാ ച സുചിരം110 തദാ .
മയി സർവാർപിതപ്രാണോ മാമേവ പ്രതിപത്സ്യതേ ..71 ..
തതഃ പ്രഭൃതി ചാർവംഗി111 യേപി ക്ഷേത്രനിവാസിനഃ .
ഗൃഹിണോ ലിംഗിനോ വാപി മദ്ഭക്താ മത്പരായണാഃ . .72. .
മത്പ്രസാദാദ് ഗമിഷ്യന്തി മോക്ഷം പരമദുർഗമമ് .
വിഷയാസക്തചിത്തോപി ത്യക്തധർമരതിർനരഃ112 . .73 . .
ഇഹ ക്ഷേത്രേ മൃതശ്ചാപി113 സംസാരം114 ന പുനർവിശേത് .
യേ പുനർനിർമമാ ധീരാഃ115 സിദ്ധാഃ സ്യുർവിജിതേന്ദ്രിയാഃ . .74..
വ്രതിന സ്ഥാനിരാവസ്ഥാഃ (?) സർവതോ മയി ഭാവിതാഃ .
ദേഹഭേദം സമാസാദ്യ116 ധീമന്തഃ സർഗവർജിതാഃ117 . .75..

102... ശ്ചാപി - ഘ. . 103 വാ - ഘ . ഇതഃ പരം കിയാനംശഃ ഖണ്ഡിതഃ ക. ഖ. പുസ്തകയോഃ . 104 യാസ്യനുത്യത്തമാമ് - ഘ . 105 ദേവസംസ്ഥാപ്രവർതക - ക . 106 രമ്യതേ - ഘ. . 107 ഹ്യൃഷിഭി - ഘ . 108 ആന (അല?) ര്കശ്ച - ഘ. . 109 സ്ഥിതാം - ഘ. . 110 സ്വ ശുചിരം - ഘ . 111 സർവാംഗി - ഘ. . 112... ര്വരഃ - ഘ. . 113., സ്യാപി - ഘ. . 114.. രേ - ഘ . 115 വീരാഃ - ഘ . 116 സമാസശ്ച - ഘ. . 117 സ്വർഗവർജിതാഃ - ഘ .

174
പ്രപത്സ്യന്തേ118 പരം മോക്ഷം പ്രസന്നേ മയി119 സുവ്രതേ .
ജന്മാൻത്തരസഹസ്രേഷു യുഞ്ജൻ യോഗമവാപ്നുയാത് .
തദിഹൈവ120 പരം മോക്ഷം മരണാദധി121 ഗച്ഛതി ..76 ..
ബ്രഹ്മഘ്നഗോഘ്നഗുരുതല്പഗചൗരവൃത്തി-
ര്ന മോ പ ഹൈ (?) - - - - നിയതസ്വവൃത്തിഃ .
സംസാരഭൂതദൃഢപാശവിമുക്തശോകോ
വാരാണസീം മമ പുരീം സമുപൈതി ലോകഃ . .77..
ഏതത് സംക്ഷേപതോ ദേവി ക്ഷേത്രസ്യാസ്യ മഹത് ഫലമ് .

അവിമുക്തസ്യ കഥിതം മയാ തേ ഗുഹ്യമുത്തമമ് ..78..
അതഃ പരതരം നാസ്തി സിദ്ധം ഗുഹ്യമധീശ്വരി122 .
ഏതദ് ബുധ്യന്തി യോഗജ്ഞാ യേ ച യോഗ123 പരാ124 ഭുവി . .79. .
ഏതദേവ പരം ജ്ഞാനമേതദേവ പരം ശിവമ് .
ഏതദേവ പരം ബ്രഹ്മ ഏതദേവ പരം പദമ് ..8.30(2).8 0 . .
വാരാണസീ തു ഭുവനത്രയസാരഭൂതാ
രമ്യാ പുരീ മമ സദാ ഗിരിരാജപുത്രി .
യത്രാഗതാ125 വിവിധദുഷ്കൃതകാരിണോപി
പാപക്ഷയാദ്വിരജസഃ ശ്രുതി(?) യാംതി മുക്തിമ് . .81 . .
യ ആഗച്ഛേത് കഥംചിച്ച126 പുരീം വാരാണസീം നരഃ127 .
തമുപായം പ്രകുർവീത നിർഗച്ഛേന്ന പുനര്യഥാ . .82 . .
യദീച്ഛേത് സഫലം ജന്മ കോന്യം വേദ്യാഫലം (?) തഥാ .
കാശീപുര്യാം ത്യജേദ് ദേഹം യദീച്ഛേത് പരമം പദമ് . .83 . .

118 ഏതാ ഏവ - ഘ. . 119 മമ - ഘ . 120 തമിഹൈവ - ഘ . 121.. .ദപി - ഘ- . 122 ഗുഹ്യമതീശ്വരി - ഘ. . 123 യോഗീ - ഘ. . 124 പുരോ - ഘ. . 125 യാത്രാഗതാ - ഘ . 126 നരോ ഗച്ഛേത് - ഘ. . 127 പുനഃ - ഘ. .

175

ഏതത്സ്മൃതം പ്രിയതമം(?) മമ ദേവി വിശ്വം (?)
ക്ഷേത്രം വിചിത്രതരുഗുല്മനികാമപുഷ്പമ് .
അസ്മിന്മൃതാസ്തനുഭൃതഃ പദമാപ്നുവന്തി128
മോക്ഷാഖ്യമേവശിവതാപി (?) ന സംശയോത്ര ..84..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ വാരാണസീമാഹാത്മ്യം നാമ ത്രിംശത്തമോധ്യായഃ

ആഗാമീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 31 - 40) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a5t)

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ_8_(അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/03&oldid=66348" ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്